

არსენალი

საქართველოს
არსენალი

ს/2

„კვირის პალიტრა“. სემბლარო-ანალიტიკური ჟურნალი. №9 (14). სექტემბერი, 2005. ფასი 1,5 ლარი

**„გრენლანდიის“
გაზანა დანიშნო**

1425 / 2
2005

**სოხუმის ატომური
ლაზერბორორის
შექმენის ისტორია**

**აფხაზები იარაღს
აუღარუნებენ**

**სადესანტო
კაბაგარანი**

**ლაგანდა —
„მეჰანა ბერებები“**

**გლადიატორი
კაღღები**

**„გკენლანდიის“
გაზანა ღაიჩყო**

7

**აუხაზი
საპარაზიტობეი
იარალს
აქლარუნევენ**

12

**გრიზანელევის
სიაეაყე —
„რელენჯეიკი“**

25

**აპერიკული არეიის
ლეგენლა —
„ენვენე გერეგევი“**

38

**საღესანგო
კაგაპარანი
გაგარეგელზე
სნრაუი
ყოფილა**

18

КОМБАТ

50

სარჩევნი

კალენდოსკოპი _____

4 მოკლე ინფორმაციები

აეროშოუ _____

6 ყუაოვსკი ტუ ბურჯესა და ფარნბოროს უჯიბრება

პერსპექტივა _____

7 „გრუნლანდის“ გატანა დაინყო

კალენდოსკოპი _____

8 უცხოეთის ამბები

სამხედრო ემპაოებუი _____

10 სადამის გასაბერი ტანუები

სტატიის კვალდაკვალ _____

11 პასიური დაცვა ჯავშანტექნიკისთვის

მტერს უნდა ვიგნობდეთ _____

12 აფხაზი სეპარატისტები იარაღს ატარუნებენ

სპეცსამსახურები _____

14 სოხუმის ატომური ტაბორატორიის შექმნის ისტორია

15 ალექსანდრე გალიჩის იდუმალი გარდაცვალება

16 არის თუ არა აგენტურა ხელისუფლებასა და პოლიტიკაში?

მკითხველის გვერდი _____

18 სადესანტო კატამარანი მატარებულზე სწრაფი ყოფილა

ძვირი სიამოვნება _____

20 სამხედრო დანახარუები განწყვეტივ იზრდება

კონსულტაცია _____

21 კვალდიფიციური რჩევები

ნადირობის მოყვარულთათვის _____

22 უცნობი ვერნიე-კარონი

იარაღი _____

25 ბრიგანდების სიამაყე – „ჩელენჯერი“

კომპანიონი _____

30 გლადიატორი ძაღლები

გატაცება _____

34 ოქტობერფესტი

აღრუნალინი _____

38 ამერიკული არმიის ტეგენდა – „მწვანე ბერებუი“

42 სახალისო სტატისტიკა

მეზობელთ კარისათ... _____

43 რუმინეთის სამხედრო-საზღვაო ძაღლები

კატასტროფები _____

45 წყალქვეშა ნავების უცნაური თავგადასავლები

კროსკორდი _____

47 არსენალკორდი

სატისფაცია _____

48 დუელი

სუპერმობილი _____

50 KOMBAT

„არსენალის“ იარაღის მალაზია _____

54 ჩეხური CZ-75-ის იტალიური კლონი

არსენალის სკეპი

ძვირფასო მკითხველო, მოხარული ვართ, რომ კვლავ გზვდებით და შესაძლებლობა გვაქვს, ბევრი საინტერესო მასალა შემოვთავაზოთ. წლევანდელი აგვისტო მართლაც განსაკუთრებული იყო ჩვენი ქვეყნისთვის, სწორედ ახლა დაიწყო რუსული სამხედრო ტექნიკის გაყვანა საქართველოდან. მიუხედავად იმისა, რომ ეს პროცესი საქამოდ გაჭინურდება და ქვეყნის ტერიტორიაზე ამ ბაზების გარდა, კიდევ ბლომად არიან რუსული თუ სხვადანსხვა სეპარატისტული შეიარაღებული ძაღლები, იმედი უნდა ვქონიოთ, რომ საქართველო მალე მოახერხებს ამ პრობლემების საბოლოოდ მოგვარებას.

ყურადღება!

ხშირია შემთხვევა, როდესაც ჩვენი მკითხველი სხვადასხვა მიზეზის გამო ვერ ასწრებს ჟურნალის ყიდვას პრესის ჯიხურებში. ამიტომ გირჩევთ, გამოიწეროთ „არსენალი“ და მიიღოთ შინ, ყოველი თვის დასაწყისში. ტელ: 42-43-40

რედაქციის დაუკითხავად მასაღების გადაბეჭვვა აკრძალულია

ჟურნალ „არსენალის“ ძველი ნომრების შეძენა შეგიძლიათ რედაქციაში

გაზეთ „კვირის პალიტრის“ დამატება ©

რედაქციის მისამართია: თბილისი, აკურის ქუჩა №8. (სპორტის სასახლის უკან) ტელ: 42-43-46 ფაქსი: 98-74-44

email:

arsenali@kvirispolitra.com

ჟურნალი გამოდის თვეში ერთხელ

ძარმუშ-ამერიკული

სამხედრო წვრთნები

შეთნი

ავიგისტოს დასაწყისში ქართულმა სამხედრო-საზღვაო ძალების ხომალდებმა ამერიკულ სადესანტო ხომალდ „ნეშვილითან“ ერთად ფოთის საზღვაო აკვადროში ერთობლივი სამხედრო წვრთნები გამართეს. წვრთნების პირობითი მიზანი იყო ხომალდის გადარჩენა და იგი მოიცავდა სადესანტო და სამაშველო ოპერაციებს. ასევე იმიტირებულ იქნა ცეცხლის ჩაქრობა გემზე ხანძრის გაქრობის შემთხვევაში. ხომალდები მანერებს

ზღვაში ერთობლივად ახორციელებდნენ. როგორც პარლამენტის თავდაცვისა და უშიშროების კომიტეტის თავმჯდომარის მოადგილე, ნიკა რურუამ განაცხადა, „ნეშვილის“ ტიპის სადესანტო ხომალდი საქართველოს ტერიტორიულ წყლებში პირველად შემოვიდა. მეტიც, ყოველი საბჭოთა ქვეყნების პორტებში ამ ზომის სადესანტო გემი ჯერ არ შესულა. „ნეშვილის“ სიგრძე 170 მეტრია. ხომალდის ვიზიტის მიზანს საქართველოს საზღვაო ძალების პირად შემადგენლობასთან ერთად ტრენინგების ჩატარება და ქართული მშარისთვის გამოცდილების გაზიარება წარმოადგენდა.

ზადრი ღიშაძე

სამხელს ფაქტობრივი

კრეზინფინანსაჲ აირჩიეს

საქართველოს სამოს ფედერაციას მძაბავალი 4 წლის განმავლობაში სახ-

ელმწიფო საზღვრის დაცვის სახელმწიფო დეპარტამენტის თავმჯდომარე ბადრი ბიჭაძე უხელმძღვანელებს. სამოს ფედერაციის პრეზიდენტის რიგგარეშე არჩევნებზე ბადრი ბიჭაძე, რომელსაც კონკურენტი არ ჰყოლია, ერთხმად აირჩიეს. ამრიგად, საქართველოს ხელისუფლების წარმომადგენელთა მხრიდან სპორტის ძალიანი სახეობათა გადარჩევის პროცესი, პრაქტიკულად, დასრულებულად შეიძლება ჩაითვალოს. პარლამენტარი ვია ნაცვლიშვილი ძიუდოსტა კლუბ „საგარეჯოს“ პრეზიდენტია, კიდევ ერთი პარლამენტარი კახა გეწაძე საქართველოს ჭიდაობის ფედერაციის პრეზიდენტად აირჩიეს. არ არის გამორიცხული, ჩვენს ხელისუფალთა შემდეგი სამიზნე კრივის ფედერაცია გახლეს.

რუსულმა ავიაციამ

საძარმუშელს საპაირი

სივრცე დაარღვიო

„19 ავიგისტოს, გამოთინასა, რუსეთის შეიარაღებული ძალების ავიაციამ საქართველოს საჰაერო სივრცე დაარღვია“, - განაცხადა კოდორის ხეობის ჯანდაცვისა და სოციალურ საკითხთა სამმართველოს ხელმძღვანელმა ნორა ციციანიამ. მისი თქმით, 19 ავიგისტოს, დღის 5 სათზე, კოდორის ხეობის სოფელ ქვაფხარას ტერიტორიაზე აფხაზეთის მხრიდან რუსული თვითმფრინავი შემოფრინდა, რომელმაც საქართველოს საჰაერო სივრცეში გარკვეულ ხანს დაჰყო, არის შემდეგაც სოფელ საკენის გავლით უკან გაბრუნდა. იგივე განმეორდა იმავე დღის 8 საათზეც.

ზაღაფში და კომპიოტი

სამხედრო სპორტზე

შანანგმომცემის

საპირსიხეზო შემანახმენი

აფხაზეთისა და სამხრეთ ოსეთის თვითაღიარებული რესპუბლიკების პრეზიდენტები სერგეი ბაღაფში და ელვარდ კოკოიტი ვაგრაში გამართულ შეხვედრებზე სამხედრო სფეროში თანამშრომლობის საკითხებზე შეთანხმდნენ. შეთანხმების დეტალებს არ ახმუებენ, თუმცა, როგორც აფხაზეთის თვითაღიარებული რესპუბლიკის საგარეო საქმეთა მინისტრმა სერგეი შამამ განაცხადა, თვითაღიარებული რესპუბლიკების ხელმძღვანელები მესამე მხარის თავდასხმის შემთხვევაში, ურთიერთდახმარებისა და ერთიანი ფრონტი ბრძოლის საკითხებზე შეთანხმდნენ. სამხედრო სფეროში თანამშრომლობის გარდა, ბაღაფში და კოკოითმა აფხაზეთისა და სამხრეთ ოსეთის რესპუბლიკებს შორის სოციალურ-ეკონომიკურ სფეროებში თანამშრომლობის პერსპექტივები განიხილეს. შეხვედრის ორგანიზატორთა განცხადებით, მხარეთა წარმომადგენლებმა ერთობლივ კომიტეტს მათერეს ხელი, რომლითაც თანამშრომლობის სურვილი დაადასტურეს.

ყირიში "მშვიდობის

შარი-2005" ბაიშარსა

ყირიშის ქალაქ ფეოდოსიაში საერთაშორისო სამხედრო-საზღვაო სწავლებები, კოდური სახელწოდებით - „მშვიდობის ფარი-2005“ გაიმართა. NATO-ს წევრი და პარტნიორი 36 ქვეყნის წარმომადგენლებთან ერთად წვრთნებში ქართველი სამხედროებიც მონაწილეობდნენ.

სწავლებლებს ქართულ მხარეს შეიარაღებული ძალების პირველი ქვეითი ბრიგადის მსუბუქი ქვეითი ოცეული წარმოადგენდა, რომელსაც ბრიგადის მეთაურის მოადგილე, მაიორი ირაკლი ჭუმბურიძე ხელმძღვანელობდა. ქართული ქვედანაყოფი ამერიკული ასეულის შემადგენლობაში იმყოფებოდა. წვრილების დროს გათამამდა პირობითი სცენარი, რომლის მიხედვითაც კონფლიქტის ზონაში მოხდა საზღვაო დესანტის გადასხმა და სამშვიდობო მისიის განხორციელება. აღნიშნულ პრაქტიკულ სწავლებებს წინ უძღოდა სამტაო-სამეთაურო კომპიუტერული სწავლება, რომელიც უკრაინის დელეგაციამ კვებში ივლისის თვეში გაიმართა. სწავლებაზე ქართული მხარე წარმოდგენილი იყო ქართულ-ბერძნული შერეული ბატალიონის შემადგენლობაში, რომელსაც ასევე ირაკლი ჭუმბურიძე ხელმძღვანელობდა.

ბუშმა და შარონმა ირანის საიურპრიზი მოუშვათ 21 მარტს

რაელში ვარაუდობენ, რომ მოვლენათა ამგვარი განვითარების შემთხვევაში, შესაძლოა ირანის მხრიდან თავდასხმის ობიექტად სწორედ ისრაელი იქცეს არადა, ირანისთვის საზღვრო დარტყმის მიყენების შემთხვევაში, საქართველოც უკიდურესად ჩართული აღმოჩნდება კონფლიქტში.

ქართულ მთავრობას და მდებარეებს 143 აშშ-ის დოლარის ღირებულების ალკოჰოლიანი სასაზღვრო გადასახადი

აშშ-ის მთავრობამ საქართველოს სასაზღვრო და საბაჟო სამსახურებს სპეციალური ტექნიკური აღჭურვილობა საზღვრო ვითარებაში გადასცა. ღონისძიებას საქართველოში აშშ-ის ელჩის მოვალეობის შემსრულებელი დენი რობერტსონი, სახელმწიფო საზღვრის დაცვის სახელმწიფო დეპარტამენტის თავმჯდომარე, გენერალ-ლეიტენანტი ბადრი ბიჭიძე, საბაჟო დეპარტამენტის თავმჯდომარე ზურაბ ანთელიძე და აღნიშნული სამსახურების სხვა ხელმძღვანელი პირები დაესწრნენ. ტექნიკური დახმარება საზღვრის დაცვისა და კანონმდებლობის პროგრამის ფარგლებში ხორციელდება, რომელიც საქართველოში სასაზღვრო და საბაჟო სამსახურებისთვის 1999 წლიდან მიმდინარეობს. წლების განმავლობაში პროგრამის ფარგლებში როგორც სასაზღვრო, ისე საბაჟო დეპარტამენტებისთვის მიწოდებული ტექნიკური, სამშენებლო, სასწავლო და სხვა სახის დახმარებები განხორციელდა. 16 აგვისტოს კი ქართველმა მესაზღვრეებმა სასაზღვრო 4-არხანი რაიციები, რაიციის

დამტკიცებ, ბატარეის კომპლექსური დატვირთვა, ბატარეები, რაიციის ბულებები, მიკროფონიანი რაიციები და შესაბამისი ანტენებითა და პროგრამული უზრუნველყოფით აღჭურვილი 25-კანტიანი საბაჟო რადიოსადგურები მიიღეს. თითქმის ანალოგიური დახმარება გადაეცათ მდებარეობსაც. ტექნიკური საშუალებების საერთო ღირებულება 143 ათას დოლარს შეადგენს.

კახეთში აჭარული რეპრეზენტატივი მოინათმნენ

ევარლის რაიონში, გრემის მთავარ-ანგლოზის ეკლესიაში, 21 აგვისტოს მასობრივი ნაილობა ჩატარდა. მართლმადიდებლური სარწმუნოება შაქრის რეზერვისტთა მათზე მყოფმა, ეროვნული ევარლის მე-17 ბატალიონის აჭარულმა რეზერვისტებმა ნებაყოფლობით მიიღეს. ნათლად ბანაკის წევრები და მახლობელ სოფლებში მცხოვრები ახალგაზრდები შეარჩიეს. 40-მდე მართლმადიდებლობის ნაზიარები აჭარული რეზერვისტის განცხადებით, შინ დაბრუნების შემდეგ მათი ოჯახის წევრებიც გაქრისტიანდებიან.

გიორგიშვილი გალენისმის საკვებს მოსახლეობისთვის

საქართველოს თავდაცვის სამინისტრო შეიარაღებული ძალებისთვის კვების პროდუქტებს სამცხე-ჯავახეთის მოსახლეობისგან შეიძენს. სიტუაციის შესწავლის მიზნით, სამცხე-ჯავახეთის რეგიონში ერთი კვირის განმავლობაში თავდაცვის სამინისტროს შესყიდვების დეპარტამენტის სამუშაო ეკუთვნის იმყოფებოდა, სადაც მათ პროდუქტებით მომარაგების მხრივ რეგიონში არსებული რაესურსები შეისწავლეს. ასევე გაარკვეეს ფასები და მიწოდების ინტენსივობა. როგორც თავდაცვის სამინისტროში განაცხადეს, შესყიდვების დეპარტამენტი რეგიონის მოსახლეობისგან ძირითადად ხორცის, კვეციის, კარტო-ფილისა და სხვა სახის ბოსტნეულის შეტყნას ეუწყება. მოსახლეობის ინფორმირების მიზნით, ახალქალაქისა და ნინოწმინდის გამგებობებში სპეციალური საინფორმაციო პუნქტები გაიხსნა. სადაც თავდაცვის უწყება მოსახლეობისგან ფასების, რაოდენობისა და მიწოდების ინტენსივობის შესახებ დეტალურ ინფორმაციას მიიღებს.

საინფორმაციო სააგენტოებში დახმარებით მომხმარება მამუა ხუციშვილმა

ბუში ირანს ემუხრება

აშშ-ის პრეზიდენტმა ჯორჯ ბუშმა ირანის წინააღმდეგ სამხედრო ძალის გამოყენება არ გამოიციხა. ეს განცხადება მან ისრაელის ტელევიზიისთვის მიცემულ ინტერვიუში გააკეთა - შეკითხვის პასუხად, გამოიყენებს თუ არა აშშ ირანის წინააღმდეგ ძალებს იმ შემთხვევაში, თუ ირანის ბირთვული პროგრამის საკითხზე მოლაპარაკება ჩაიშალა. „ველა ვარიანტი მაგიდაზე მიდევს“, - განაცხადა ბუშმა და დასძინა, რომ „ძალიან გამოყენება ნებისმიერი პრევენტივისთვის ბოლო ვარიანტი“. როგორც ბი-ბი-სი აღნიშნავს, ბუშს სურს ირანზე ზეწოლა გააძლიეროს და გამოყენებული სიგნალი გაუღზუნოს თიერანს. ის ფაქტი, რომ ირანზე ბუშის კომენტარმა სწორედ ისრაელის ტელევიზიით გაივლიდა, საეჭვოა, დამთხვევა იყოს. აშშ-ც და ისრაელიც შიშობენ, რომ თიერანი ბირთვული იარაღის შექმნას ცდილობს. ის-

ქუქოსკი ლე გუჩუასა და ფარნბოროს ეჯიზრება

მოსკოვთან ახლოს, ქ. შუკოვსკში მე-7 საერთაშორისო ავიაციის მოსოვრის სალონი **МАКС-2005** გაიმართა, რომელშიც 520 რუსული და 134 საზღვარგარეთული კომპანია მონაწილეობდა.

რუსულ ფირმებს რაიმე კარდინალურად ახალი საბრძოლო საფრენი აპარატი არ წარმოუდგენიათ – ისევ კარგად ნაცნობი **МИГ-29**, **Су-27**-ის, **Су-25**-ის, **Ка-50**-ის, **Ми-28**-ის სხვადასხვა მოდიფიკაციები მონაწილეობდნენ.

სიახლით ვერც უკუისიძებნია **Су-47** დაიკვეხნიდა, რადგან ის პირველად რამდენიმე წლის წინ აჩვენეს.

პრინციპში, რუსული საავიაციო ფირმების წარმომადგენლები ისედაც აღნიშნავენ, რომ ისინი, პირველ რიგში, სახელგანთქმული თვითმფრინავების ახალი მოდიფიკაციების გასაღებით უფრო აჩიან დაინტერესებულნი. ერთ-ერთ სიახლეს წარმოადგენდა მრავალჯერადი გამოყენების კოსმოსური ხომალდის „კლიპერის“ მანკები. საგარაუდოდ, იგი არ მუშავდარი „ბურანის“ შემცველი და ამერიკული „შატლის“ კონკურენტი უნდა გახდეს. საინტერესო იყო კუბელი დიტატორის, ფიდელ კასტროს ბორტი №1, რომელიც ტრანსფორმირება და ხშირად შევულებრივ რეისებსაც ასრულებს...

დამსწრეთა დიდ ინტერესს იწყევდა მღვინიზებელი **МИГ-29** ფორსაჟული ძრავების რეგულატორები საქმენებით, დაახლოებით **Су-30**-ის მსგავსი.

იორდანიის მეფემ აბდულა მეორემ ავიასალონის დაივლიერებისთანავე ორი საშხელო-სატრანსპორტი თვითმფრინავი **Ил-76МФ** შეიძინა. თუმცა ისეთი გაფართოებული თვალებით უყურებდა ქუქოვსკის ცაში მონავარდუ თვითმფრინავებს, რომ ამ შენაძინებით ნამდვილად არ შემოიფარგლება...

ცაში ერთმანეთის მიყოლებით საიცარ საპაირო მანქნებს ატარებდნენ იტალიური, ფრანგული და რუსული სახალოტო უკუფრები (რომლებზეც „არსენალის“ მომდგენო ნომრებში მოგიხზნობი).

2005 წლის აგვისტოში საქართველოდან რეალურად დაიწყო ამერიკელების რუსეთის ჯარების ჯგუფის გრძელვადიანი სამხედრო ტექნიკისა და პირადი შემადგენლობის გაყვანა.

გინიის პოლიგონიდან ორ რუსულ დიდ სადესანტო ზომადში „ნიკოლაი ფილჩენკოვი“ და „აზოვი“ ჩაიტვირთა 20 ერთეული T-72 ტიპის ტანკი, 5 ცალი სადაზვერულო მანქანა БРДМ-2, 12 საზენიტო-სარაკეტო კომპლექსი КВБ და სამი თვითმავალი საზენიტო დანადგარი ЗСУ-23-4 Шилка.

სხვათა შორის, ამ ჩამოთვლილი და ნიუიროსისისკეში გატანილი სამხედრო ტექნიკიდან შეიძლება კაცს გული 83-ლაზე მეტად სწორედ КВБ-ზე დავიწყდეს, რადგან ქართულ არმიას დღემდე არ აქვს შეარაღებში მობილური საზენიტო-სარაკეტო კომპლექსები.

რაც შეეხება რუსულ დიდ სადესანტო ზომადებს, ისინი რუსეთის შვი ზღვის ფლოტის 197-ე სადესანტო ზომადების ბრიგადაში შედიან.

„ნიკოლაი ფილჩენკოვი“ (ბორტი №152) 1171-ე პროექტის დიდი სადესანტო ზომადია. მისი სიგრძე 113 მ-ია, სიგანე 15,6 მ, სრული წყალწვევა – 4360 ტ, ცურვის სიშორე – 2400 საზღვაო მილი. ეკიპაჟი 55 კაცისგან შედგება. ცურვის მაქსიმალური სიჩქარე 16 კნობია. იგი აღჭურვილია ერთი AK-725 ტიპის ქვეხითი, ერთი Град-M ტიპის ზაღბური ცეცხლის რეაქტიული სისტემით და სამი Стрела-2 ტიპის საზენიტო-სარაკეტო კომპლექსით.

775-ე პროექტის „აზოვი“ (ბორტი №151) პოლინოშია დამზადებული. მისი ორი დიზელის ძრავა (საერთო სიმძლავრით 21 ათასი ც.ს.მ-ა) ზომადს მაქსიმალურ 18 კნობ სიჩქარეს ანიჭებს. მისი სიგრძე 112,5 მ, სიგანე – 15 მ, სრული წყალწვევა კი 4080 ტ-ა. ეკიპაჟი – 75 კაცისგან შედგება. ზომადი შიარაღებულია ხუთი ქვეხითი (ორი AK-725, ერთი AK-726 და ორი AK-630), ორი ზაღბური ცეცხლის რეაქტიული სისტემით Град-M და ორი საზენიტო-სარაკეტო კომპლექსით Стрела-2.

„გრენლენდის“ გატანა დაიწყო!

რუსული სადესანტო ზომადები საქართველოს რუსული ტანკებისგან „ასუფთავებენ“

აკროლი ელისაბედზე უფრო ძვირი ღირს

ხუთასი გირვანქა სტერლინგი ჰქვას ღირებულება — ეს თანხა უნდა გადაიხადოს მან, ვისაც საზღვრის მიღებაზე დასწრება და თვით დღიური ჯიშისა და ჯიშის ხელვა სურს. მიღება მიმდინარე წლის 21 თებერვლის გაიმართება პირდაპირად საზღვრო-საზღვაო მუხრეში და 45 წუთს გასტანს. მიღებული შემოსავალი ტრაფიკის მართვის ირას წლისთვისადმი მიძღვნილ საზღვაო ღირებულებებს მოხმარდება.

სამხედროთა ამ ინიციატივამ კონსერვატორების გულისწყრომა გამოიწვია — გარდა იმისა, რომ მუხრეებზე ფულის მოგროვება სურთ და „ქულის ჩამოტარება“ განუზრახავთ, დღიურის „გაქირავება“ გადაწყვიტეს, რაც სრულიად უღირსი საქციელია, განაცხადეს მათ.

სხვათა შორის, კალიფორნიის გუბერნატორი არნოლდ შვარცენგერი თავს უფრო ძვირად აფასებს — 100.000 დოლარად ნებისმიერს შეუძლია დაჯდეს მის გვერდით 21 აგვისტოს და ROLLING STONES-ის კონცერტს დაესწროს ბოსტონის სტადიონ FENWAY PARK-ზე. უფრო მოკიდებული თანხა დაჯდება „ტერმინატორის“ შორი-ახლო ვიდეო — სულ რაღაც 10.000 დოლარი. ამჟვარი აქციებით შვარცენგერი სულ 50 მლნ დოლარის შვარცენგებს გვემავს — ამ თანხას ის თავისი პოლიტიკური ინიციატივების რეალიზებას მოახმარს.

რუსეთი საზღვარგარეთ მილიონობით დოლარს შეიპარაღებავს ყიდულობს

რუსეთი უცხოელი მწარმოებლებისგან საზღვრო ტექნიკას, მინისუბმარინებს, უპილოტო საფრენ აპარატებს, მანქანებს და ვერტმფრენებს ყიდულობს. სამხედრო ექსპორტთა შვავსებით, ძირითადად ყიდულობენ ამ ტექ-

ნიკას, რომელიც რუსეთის წარმოებებს სრულყოფილი სახით არ აქვთ. უპირველესად ეს არის სპეცტექნიკა და ელექტრონული მოწყობილობა.

მაგალითად, საგანგებო სიტუაციათა სამინისტრო ყიდულობს კომპანია EURO-COPTER-ის მსუბუქ შეფუთვებებს — BO-105-ებს, „როსობორინექსპორტი“, რომელიც რუსული პროდუქტის არა მარტო ექსპორტირებდა, არამედ უცხოურ ტექნიკასაც ყიდულობს, შინაგან საქმეთა სამინისტროსა და სპეცსამსახურებს ავტომატური წყალქვეშა აპარატებით VENOM-ებითა და ბრიტანული ფირმა SEAEYE MARINE LTD-ის TIGER-ებითაც ამარაგებს.

კორპორაცია „ირკუსტი“ აქტიურად თანამშრომლობს ისრაელთან. ისრაელის კომპანია UNMANNED SYSTEM LTD-სთან ერთად „ირკუსტი“ შექმნის და სერიული წარმოებისათვის მოამზადებს 200 კილოგრამის წონის მქონე უპილოტო საფრენი აპარატები. კიდევ ერთი აპარატის გამოსაშვებად რუსეთმა ისრაელის კორპორაცია IAI-სგან იყიდა ლიცენზია.

ისრაელელები რუსებს ამარაგებენ პირობითი თვითმფრინავების, Be-200-ებისთვის ელექტრონული მოწყობილობებით, ასევე ვერტმფრენებისთვის, Mi-26-ებისთვის გადასტანი სარაკეტო კომპლექსებისგან თვითმფრინავის სისტემებით. სამხედრო ექსპორტების მონაცემებით, უმთავრესი ფედერალური სამსახურისთვის ყიდულობენ ფინურ სნაიპერულ შაშხანებს, SAKKO-ებს, ასევე, ღამის ხედვის მოწყობილობებს. საფრთხელო კი ტანკებისა და ვერტმფრენების ტელევიზორებისთვის მატრიცებს.

„შესყიდვების მოცულობა, სავარაუდოდ, წელიწადში რამდენიმე მილიონ დოლარს შეადგენს“, — განაცხადა განიარაღების პრობლემათა შემსწავლელი ცენტრის ექსპერტმა მარატ კენეტევაძემ.

„სუსოი“ გამანადგურებლებს იჯარით გასცემს

„რუსეთის საგარეო სამხედრო ტექნიკის საგარეო ვაჭრობის მომავალი მიწოდებისა და გადახდის არატრადიციულ სქემებში“, — განაცხადა „სუსოის“ ვერტმფრენების დირექტორის მოადგილემ, ალექსანდრე კლემენტევიმ ვუკოვსკიმ, აკრძალულ MAKC-2005-ზე გამართული პრესკონფერენციისას. მისი თქმით, სამხედრო თვითმფრინავების საზღვარგარეთ გატანის ძირითადი სქემა ლიზინგი არის.

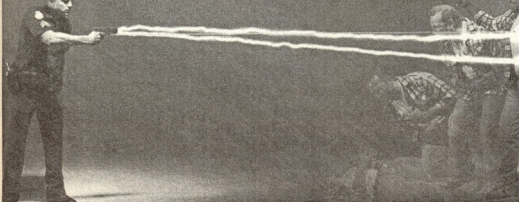
„მომავალში პრიორიტეტული უნდა გახდეს გადახდის არატრადიციული ფორმები. მხედველობაში მატებს ლიზინგი და კლავალობა, არატრადიციული ანგარიშსწორების ფორმები“, — განაცხადა კლემენტევიმ მისი თქმით, ამჟამად ამგვარი სქემების რეალიზაცია შეუძლებელია, რადგან კანონი ფაქტობრივად გამორიცხავს სამხედრო ტექნიკის მიწოდებას. მან იძიდა გამოთქმა, რომ მომავალში სიტუაცია ამ მხრივ აუცილებლად შეიცვლება.

რაც შეეხება გადახდის არატრადიციულ სქემებს, „სუსოი“ და „როსობორინექსპორტი“ უკვე გამოისცემს რამდენიმე ვარიანტს. მაგალითად, „სუსოის“ და ინტონიზიას შორის გამანადგურებლების მიწოდებაზე დადებული კონტრაქტი ითვალისწინებს სამხედრო ტექნიკის ღირებულების გადახდას პაღმის ზეითით.

ავიასაციონის პროგრამაში მონაწილეობდა „სუსოის“ რამდენიმე თვითმფრინავი. სამხედრო მანქანების სიაში მოხვდა გამანადგურებელი Cy-30MK-2, მიღწენიხეული გამანადგურებელი Cy-27CK, მრავალმანძობივი გამანადგურებელი Cy-30MK, გამანადგურებელ-ბომბდამხენი Cy-32 და სახომლოდ გამანადგურებელი Cy-33. გარდა ამისა, ვუკოვსკიმ კვლავ გამოამხურებს ექსპორტულ ცი-47.

აშშ ელექტრონული ტყვიების ემონე იარაღზე მუშაობს

აშშ-ში მიმდინარეობს მუშაობა ისეთი იარაღის შესაქმნელად, რომელიც ელექტრონულ ტყვიებს ისვრის. ეს იარაღი პოლიციისა და სასაზღვრო სტრუქტურებისთვის, კერძოდ, ხალხის მასის გასარეკად არის გამოიზნული. სააგენტო HSARPA-მ უკვე დაიწყო ამ სიცოცხლისათვის უსაფრთხო იარაღის დანერგვა სამართალდამცავ სტრუქტურებში.

არსებული იარაღი, ისეთი როგორც TASER-ია, ჩვეულებრივ, სამიზნისკენ ბოლოზე ორი ისრის მქონე ორ სადენს ისვრის დაახლოებით 7 მეტრის მანძილზე. სააგენტო HSARPA-ს პროგრამით გათვალისწინებულია მოქმედების დიდი სიშორის მქონე უსაფრთხო იარაღის შექმნა. მას ქალაქის ქუჩებში და სტადიონებზე გამოიყენებენ.

ტექსასური ფირმა LYNNTech მუშაობს 40მმ-იანი ენერგომეტორების რეაქტიულ ჭურჭვზე, რომელსაც პოლიცია მოიბოძოქერ ბრბოს ცრემლსადენი გაზითა და რეზინის ბურთოვლებით დაშლის დროს გამოიყენებს. როგორც კი მიზანს უწევს, ჭურჭვი ამძვინებს ეკრობა და 80 ათას ვოლტ იმპულსურ ძაბვას გამოსცემს 7 წუთის განმავლობაში. განმეორებითი ძაბვის მიწოდება დისტანციური მართვით შეიძლება.

მასაუსეტის MIDE TECHNOLOGY CORPORATION OF MEDFORD-ი PIEZER-ის ალტერნატივას გვთავაზობს. შოკური იარაღის მუშაობის ჩვეულებრივი სქემისგან განსხვავებით, სადაც აკუმულატორები და კონდენსატორებია გამოყენებული, ახალ სქემას საფუძვლად უდევს პიეზოელექტრონული კრისტალები, რომლებიც ხელის მოჭერისას ძაბვის გენერირებას ახდენს. PIEZER-ი 12-კალბრისანი იარაღისთვის არის განკუთვნილი და მოხვედრის შემდეგ სამიზნეს ელექტრულ მუხტს გადასცემს. მისი მოქმედების სიშორე 40-დან 50 მეტრს შეადგენს.

PHYSICAL OPTICS CORPORATION OF TORRANCE გვთავაზობს კიდევ ერთ ვარიანტს – ინერციული ტევადობის შოკერს. სააგენტო HSARPA-ს პროგრამით გათვალისწინებული იარაღების პროტოტიპები მიმდინარე წლის დამლევს გამოიჩნდება.

მელნიზა დახმარებაზე უარი თქვენს

დღე ბრიტანეთში გამოქვეყნდა იმ სპეცსამუშალებათა სია, რომლებიც პოლიციის დემონსტრანტების დასაშლელად უნდა გამოიყენებინა, მაგრამ ისინი შეიარაღებაში არ მოხვედრილა.

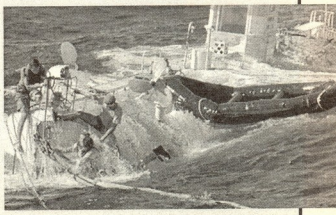
შინაგან საქმეთა სამინისტროს საბეჭინეო განყოფილების ლაბორატორიამ, სადაც 14 სპეციალისტი მუშაობს, პოლიციის ისეთი სპეცსამუშალებები შეუქმნა, როგორცაა საპოლიციო ხელკეტები, ელექტროშოკური TASER-ები და ცრემლსადენი გაზის მფრქვევანები. მიუხედავად ამისა, ბერინ მთავარი პოლიციის შეიარაღებაში არ დამკვიდრებულა. კერძოდ, პოლიციელების სოავაზობდნენ ჩოგბურთის ბურთების სასრულ მოწყობილობას, ასევე, წყლის პისტოლეტებსაც, რომლებიც წყლის ნაცვლად ონხვევრალს წებოვანი მასით „უმასპინძლებიან“; ყველა მათგანი დაიწუნეს – „ჩოგბურთის ავტომატს“ ვამოცდეს ვერ გაუძლიო, რაფან სრულად უმიზნოდ ისროდა, წებოვანმა მასამ კი ტესტირებისას კინაღამ იმხვევრალა მოხალსე გამოძვლიო.

პოლიციისთვის გამოიზნულ სპეცსამუშაებათა შორის იყო წყალსატორცებიც. განზახული ჰქონდათ ორი მოდელიკაცისი დანერგვა. პირველი წყალს უღუვებდა ისროდა; მეორე კი უწევტედა ცაყად უშვებდა. არც ამ მოწყობილობის ეწერა შეიარაღებაში მოხვედრა, რაფან წყლის ჭვლის ძალა იმდენად დიდი იყო, რომ თავად მომხმარებელს უჭირდა მისი გამოყენება.

კრაზი განიცადა მომინაურებული მელოების იღამაც – გვემისაბერ ისინი ხალხის მასაში უნდა შეეშუათ, დემონსტრანტებში რომ პანიკა დაეთოსათ. მაგრამ მელოებმა იმედი გააცრუეს – წვრთანა მწელად ეგორჩილად მონდენ და მწვრთნელებს მწარედ კბნდნენ.

ბატისკაჟის გადარჩენა რუსეთს 10 მლნ დაუჯდა

„კამჩატკის სანაპიროებთან ბატისკაჟ AC-28-ის ეკიპაჟის გადარჩენა რუსეთის დაახლოებით 10 მლნ რუბლი დაუჯდა“, – განაცხადა წყნარი ოკეანის სამხედრო ფლოტის სამხედრო პროკურორმა, იუსტიციის გენერალ-მაიორმა ვალერი სუჩკოვმა. მისი თქმით, თანხა უფრო დაზუსტდება სისხლის სამართლის საქმის ძიებისას, რომელიც ბატისკაჟის ავარიის ფაქტზე აღიბრა (გულეროილისა“ მუხლით). „გამომიბისის, უპირველეს ყოვლისა, ყურადღება გამახვილდება იმ პირთა დადგენაზე, რომელთაც ამ საზღვაო შემთხვევის შესაძლებლობა დაუშვეს და სახელმწიფოს მატერიალური ზარალი მიაცენეს“. აქვე უნდა აღინიშნოს, რომ უცხოელ მამველთა შრომას რუსეთი არ აანაზღაურებს. შეჯახების შემდეგ ბატისკაჟის ზედაპირზე ამოტანის სამუშაოები ძირითადად ბრიტანულმა აპარატმა, „სკორპიონმა“ შესასრულა.

სიღამის გასაბერო... ცახეები

48 გასაბერო BMP-2-ს ბევრი სახმელროსთვის აუბრუნებია თავს

80-ანი წლების დასაწყისიდან დადგა ჩვენი იტალიური ბიზნესმენი, რომელსაც გაკორტვა და ტექნიკა თუ ვერ გავიხსენებთ ჩვენს პლასტიკურ ჩემბრებს ბიზნესმენს დაიწყეს და რომ ვალტერეული ვრცელების მიღება უკლებლივ სულ ერთ ბიზნესში მოათვლეს და არაფერ სხვაზე დაივიწყა ჩვენთან ჩამოყალიბებული პლასტიკური ჩემბრები. დღე დღის მიხედვით და იმდენად წარუბრუნებდა გვარს ის იყო, აფეთქების სასტიკობის ფანჯარად გადასტუმრდა დაიბრუნა, რომ მოულოდნელად მის თანხმად სამხედროები შეიკრიბნენ და საბრუნავ ბიზნესმენი ერთ დღეში გაიშინა და სამხედროებისთან ერთად მათგან ერთი მიღწერა სასაფლაო.

გავიდა 10 წელიწადი...
1991 წლის იანვარი იქნებოდა, საბრძოლო ოპერაცია „უღამისი ქარიშხალი“ ზეცისმა. ამერიკელი ბომბდამშენებისა და შეკუმშვების მხრიდან აღტაცების ვერ მალევე – ყოველ გაფრენაზე ათობით ვრცელ ტანკსა და ვაეუმანტრანსპორტიორის ანალოგებზე სხეულებზე მათი თვითმზარელების ფუნქციონირების აფეთქებული ტანკების რაოდენობის შესატყვისი პატარა ვარსკვლავებითა და მძვინვარეობის აშშ-ის ცენტრალური სადაზვერულო სამართავლო განტვირთვული – ამერიკელი მხრისგან ითქვამს ყოველდღე ვრცელ ათობით მძიმე საბრძოლო ტექნიკას აფეთქებენ, მკერდს სადა პუსების ტანკების რაცხეტი არ მკრძნობს. არადა, დაზვერვის მონაცემებით, ამდენი საბრძოლო ტექნიკა ვრცელ არ უნდა ყოფილიყო.

ბოლოს და ბოლოს, ცენტრალური სადაზვერულო სამართავლო სიმბოლოის დასაფლავდა თავის აფეთქების საბრძოლო მოქმედების რაიონში, უფროსად, პარამუტებით გადასასამ.

სადაც მხოლოდ შევიწმინდა „მიბაბა“ და ამერიკელების მოსატყუებლად ხის M14-29-ები გამოაჩინოვდა

იქნებოდა დაწვარ-განაფრეული ტანკებითა მოვლილი. აფეთქების უსაფრთხილო, რომ მათი მხრისგან ერთ ტექნიკა და ცენტრში შესაბამის დამზარებული რადიოშტატიონებს ავსებდნენ. აფეთქების უკვე შეკუმშვებით უკან დაბრუნების აპრებდნენ, რომ ერთ-ერთი მათგანი ვერღვე გადის და დაწვარ საბჭოთა წარმოების T-72 ტიპის ტანკის რამდენიმე ასული კოლონაში მისი ლუღას წიხლის არტყამს და გაოცებებით შემება, რაღაც ტანკის ლუღა ფეხის ერთი გაქცევა 2 მეტრზე ვარდება.

ტანკის ლუღა პლასტმასისგან იყო დაზარალებული, ხოლო ის უღამისი ვრცელი, ერთსავე იტალიური ბიზნესმენი წააჩრებს, – სადა პუსებით ვახლავთ.

სწორედ ვრცელს პრეზიდენტის ბრძანებით, ვერ კიდევ „უღამისი ქარიშხალი“ 10 წელიწადი პლასტიკური ჩემბრების გამკაცრებული იტალიური სადაზვერულო კონტროლირებული ვრცელს, რათა პლასტმასისა და რეზინისგან დაწვადებით ნამდვილი ტანკების, ვაეუმანტრანების თუ რაკეტების იმპროვიზებული მიღებები.

ასე აღმოჩნდა ვრცელს არმიის განკარგულუბაში ათობით რეზინის გასაბერო ტანკი, რომელიც პურდან ძლიან ჰყავდა ნამდვილი T-72-ს და დღე სისწრაფით მერჩი თვითმზარელებს მისი ვარცხუა ფუტბორივად წარმოუდგენელი იყო.

გასაბერო ტანკების პლასტმასის ლუღები და მტვრის სადაზვერულო კუთხით მკრძნობდა დაფრეული, რათა რადიოლოკაციური შეშინება ნამდვილი ტანკის ყოფილიყო. მოტყუებული ამერიკელების 100-200 ათასი დღეობის დიზერტორების მართავ რაკეტებსა და ბომბებს უჭინდნენ მათ და მთელ მოხლეჩობში

ტრამბობდნენ, თუ სწორი იტალიური დარტყმებით იტალიური უნაფრეულინენ სადა პუსების საბრძოლო ტექნიკას; არადა, გასაბერო საბრძოლო ტექნიკა ამერიკულ რაკეტებზე ათავსებდნენ იგივე დროს.

ამ აღმოსავლური ენაპობით ვანკითყობულმა საბჭოთა და უკლებლივ რუსმა ვანკითყობულმა საბჭოთა სახმელრო-სამხედრო კომპლექსს სასწრაფოდ შეუკეთეს ანალოგიური გასაბერო ტექნიკა, რის შედეგადაც დაწვადებულ იქნა ტანკებისა და ვაეუმანტრანების პრეპროცესორი მკეტები.

ერთ-ერთი ასეთი მკეტე საბრძოლო მანქანა, BMP-2-ის იმპრეციას წარმოადგენს მისი კომპლექტირებული შედეგად მკეტებისა და კოშტის კარკასის, რადიოლოკაციური ვარსის, პურის დასაბრძოლო კომპონენტისა და მის წინ დასამზარებული ელემენტებისგან.

კონსტრუქტორები ყოველმხრივ ცდილობენ, ნამდვილი საბრძოლო ტექნიკის შეუკეთებინ ოპტიკური, რადიოლოკაციური და სიბრტყის დამზარების ნიშნით, გასაბერო იმპროვიზებულ კოშტით – მათ ხელმძღვრავდნენ ქიმიკა, რაც მისი 70-80%-იან ვარცხუადა იტყვას, რომ მოწინააღმდეგის დაზვერვა გასაბერო BMP-ს ნამდვილად მიიღებს.

BMP-2-ის მკეტე სულ 158 კოლონაში იქონის. მისი ვადატანა 4 ვარსკვლავს 100 მ-ზე თავისუფლად შეუძლია, რაც ვარცხუადა წყლავდა მკეტის მანქანების იტყვას უსწინა მოწინააღმდეგის.

მკეტის გასაბერო საკომპონენტო დანადგარს მხოლოდ 20 წით სქივდება, ხოლო სატვირთო ავტომობილის კომპონენტის კი – 80 წითი სხვათა შორის, ერთ ასეთ ავტომობილს დაწვადილი სახით 3 იმპროვიზებული კომპლექტის ვადატანა შეუძლია. დაწვადილი მკეტე 5 წელიწადი იტყვას, ხოლო ვანკითყობილი სახით კი მხოლოდ ერთი წელიწადი. ასეთი მკეტების მასობრივად ვანკითყობის მოწინააღმდეგის საპირის დაზვერვის შედეგად მათ შეეძინა შეუძლია, რაც მათ დაწვადებულ ძალას, ძირითადად, იმპროვიზების წინააღმდეგ მამართავს, მაშინ, როდესაც ნამდვილი საბრძოლო ტექნიკა უწვებელი რჩება და შეტყუებული ვადატყვად შეუძლია, რასაც მტერი უკვე აღარ მოულის. ამასთან, მოწინააღმდეგის ფრანსური დანაზრეპტი სასადა მოსატყუებელი ხდება.

აპირი დახვა ჯავახგეპიქოსთვი

მეთხელის მოსაზრება

„არსენალის“ წინა ნომერში დიდი სტატა დათმობი ტანკსაწინააღმდეგო იარაღს. მართლაც, თანამედროვე ომში ხშირად იყენებენ ისეთ შეიარაღებას, რომელიც ახლო მნიშობიდან ეფექტიანად ანადგურებს მძიმე ჯავშანტექნიკას. მაგალითად, ხელის ყუმბარსატორენი ПНГ-7 იაფიც ღირს, ადვილი გადასატანია და თავისი დიდი ეფექტიანობა ჩენეთის ომშიც დამტკიცა. ამ შრისხანე იარაღის საწინააღმდეგოდ რუსეთის საშეცნიერო ინსტიტუტმა НИИСТАЛ-მა შეიმუშავა ჯავშანტექნიკის დამატებითი დაცვის კომპლექსი, რომელიც საკმაოდ ადვილი დასამზადებელია და შედარებით იაფიც ჯდება. გვიჩვენებთ კომპლექსის აშახველ ფოტოსურათებსა და სქემებს. მინდა ვთხზოთ, რომ თავად ემონაწილეობდა საქართველოს ტერიტორიული მდილიანობისთვის წარმოებულ ბრიგადებში და კარგად ვიცო, რასაც ნიშნავს აფეთქებული ტანკი თუ ჯავშანტრანსპორტიორი. მე ახლა რუსეთში ესაქმნიობ, თუმცა ვიცო, საქართველოს სახიძის რუსურსი, რომ დამატებითი დაცვის კომპლექსით აღჭურვის T-55-ები, БМП-1-ები თუ БТР-70-ები. ეს დიდ ხარჯს არ მოითხოვს. იმედა, ახალი, ახალჯარდა და პროგრესულად მოაზრებულ ხელმძღვანელობა ნაკლებად იფიქრებს საკუთარ თავზე და უფრო მეტ ყურადღებას გაამახვილებს საქართველოს სიძლიერებზე. პატივისცემით, ზაზა ზაფელი“

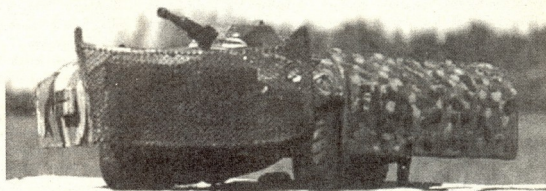
რედაქციისხანე: სასიამოვნოა, რომ

„არსენალს“ რუსეთშიც კითხულობენ. კიდევ მეტად გასახარია, რომ ქართული კაცო სხვა ქვეყანაშიც სამშობლოს ძლიერებაზე ფიქრობს.

გთავაზობთ ჩენი მეთხელის გამოგზავნილი ფოტოებს და დავებენ, – 1992 წლის ზაფხულში, აფხაზეთის ომის წინ, როდესაც რუსი გენერლები ახალციხის დეზიზიდან კიტოვანს მოქველებულ T-55-ებს აძლევდნენ, მაშინ არჩევის საშუალება არ იყო. ახლა კი საინტერესოა, რამ აძიდა დღევანდელი თავდაცვის სამინისტრო, ჩენეთში ძველი მოდიფიკაციის T-72M-ები შეეძინა, რომელთაც არც დინამიკური დაცვის კონტინერები აქვს და არც ფალშბორტები. თან ჯავშანიც უფრო დაბალხარისხიანია, ვიდრე საბჭოთა კავშირში აწეობილი T-72A ტიპის ტანკებისა. მათზეც „ღუფანებენ“ ხომ არ უნდა დავაწყოთ, გეპაყს მოწინააღმდეგის კუმულაციური რაკეტების რომ არ შეშინდეს?! ■

БТР-80-ზე დამონტაჟებულია რკინის ცხაური, რომელიც ტანკსაწინააღმდეგო კუმულაციური ქობინის ინიცირებას იწვევს, რითიც იცავს თავად ჯავშანს.

БТР-80-ის კომუფლირებული რკინის ცხაური გაშლილ მდგომარეობაში.

T-55-ის ლულაზე დამონტაჟებული რაკეტსაწინააღმდეგო რკინის ცხაური გაშლილ მდგომარეობაში.

ჩენეთში მებრძოლი რუსი სამხედროები სპეციალური აღჭურვილობის უქონლობის გამო კულტურულად ცდილობენ ტექნიკის დაცვას

ავსაზი სეპარატისტები იარაღს აელარუნებენ

რა შეიარაღებას ფლობს სეპარატისტული მთავრობა – ფოტოგაქვები

სოხუმში გამართულ
სამხედრო აღლუმზე
ქალაქს სამმა სას-
წავლო-საბრძოლო
L-39 „ალბატროსმა“
გადაუფრინა

15 აგვისტოს თითქმის მთელი ავსაზური არმია, მათ შორის, რამდენიმე ათასი ადგილობრივი რეზერვისტი დილაადრიან განგაშზე წამოშალეს. აულარებელი რესპუბლიკის ტერიტორიაზე ყველა სახის შეიარაღებული ძალებისთვის უკანასკნელი 12 წლის განმავლობაში უდიდესი სამეთაურო-სამტაპო სამობილზაციო სწავლება დაიწყო. რეზერვისტები, რომელთა უმრავლესობამ საბრძოლო გამოცდილება 1992-93 წლების საქართველო-ავსაზეთის ომის დროს მიიღო, მოტიმსროლელი ბრძოლები და სხვა სახის ჯარების შემადგენლობაში შედიან იმ შემთხვევისთვის, თუ რეალურად დაიწყება საბრძოლო მოქმედებები.

ოფიციალური სოხუმი დაბეჯითებით ამტკიცებდა, რომ სწავლების აგრესიული მიზანი არ ჰქონია. როგორც ავსაზეთის თავდაცვის უწყების მეთაურმა სულტან სოსნალაიევმა სწავლების დაწყების წინ ჟურნალისტებს განუცხადა: „სწავლებაზე მხოლოდ თავდაცვითი ხასიათის ამოცანები დამუშავდა. კერძოდ, საეველ პირობებში რეგულარული არმიის ნაწ-

ილებისა და რეზერვისტების საბრძოლო მოქმედებების შედეგად „პირობითი მოწინააღმდეგის, რომელიც დესანტს გადმოსხამს, განადგურება; ასევე, შეტევების მოგერიება როგორც ზღვიდან, ასევე მიუბიდან“. თავდაცვის მინისტრის მოადგილის, ავსაზეთის შეიარაღებული ძალების გენშტაბის უფროსის, გენერალ ანატოლი ზაიცევის ინფორმაციით, რეზერვისტებთან ერთად სწავლებაში დაახლოებით 6 ათასი სამხედრო მოსამსახურე მონაწილეობდა.

პირველ დღეს საწყის პოზიციებზე გამოყვანილ იქნა სამი მოტომსროლელი პოლკი, სამხედრო-საჰაერო და სამხედრო-სახვარო ძალების ქვედანაყოფები, ასევე ავსაზეთის არმიის სატანკო და საარტილერიო ნაწილები. სწავლების პირველ დღეს მოტიმსროლელებმა საბრძოლო მოწყობის მოქმედებები დაამუშავეს, ყველა სახის საჯარისო შენაერთების შტაბებმა კი თავდაცვითი ოპერაციების დაგეგმვის საკითხებზე იმსჯელეს. 19 აგვისტოს, სწავლების ბოლო დღეს, ომაშირის რაიონში მდებარე პოლიგონზე საბრძოლო სროლებს თვალყურს ადევნებდა თეთლიარებული რესპუბლიკის პრეზიდენტ სერგეი ბალაფში.

ოფიციალურმა თბილისმა სწავლებების მიმართ უკიდურესად უარყოფითი დამოკიდებულება დააფიქსირა. საქართველოს კონფლიქტების მოგვარების საკითხებში სახელმწიფო მინისტრის აპარატის განცხადებით, დაპირისპირებულ მხარეთა შორის მიმდინარე მოლაპარაკებების ფონზე ასეთი მასშტაბითი სწავლების ჩატარება „ხელს არ შეუწყობს კონფლიქტის მხარეებს შორის ნდობის განმტკიცებას“. „სწავლების ჩატარების არანაირი საფუძველი არ არსებობდა, რადგან საქართველოს მხრიდან ავსაზეთის არ ელოდა და არც ელის სამხედრო აგრესიის საფრთხე. გასაკვირა ის, რომ აუღიარებელ რესპუბლიკაში არსებული უმძიმესი სოციალური ფონის მიუხედავად, ავსაზეთის ხელმძღვანელობა სამხედრო ძალის დემონსტრირებისთვის აუარებელ სასწრაფოს ხარჯავს“. ოფიციალური თბილისი პრეტენზიას გამოთქვამს კონფლიქტის ზონაში მშვიდობის დაცვის კოლექტიური ძალების მეთაურობის მისამართითაც. მშვიდობის

ეს БМП-2 ჯერ კიდევ
ავსაზეთის ომში მონაწილეობდა

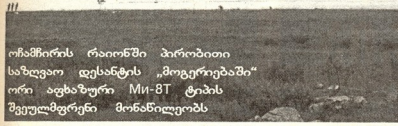
სადაზვერვო
ჯავშანმანქანა
БРДМ-2

სეპარატისტებს
BM-21 Град-ის
რამდენიმე
დანადგარი
აქვთ

ეს T-55AM („აფლანური“ მოდიფიკაცია) ადრე, საავარუდოდ, ქართული არმიის კუთვნილება იყო

ოჩამჩირის რაიონში პირობითი საზღვაო დესანტის „მოგერიებაში“ ორი აფხაზური Ми-8Т ტიპის შვეულმფრენი მონაწილეობს

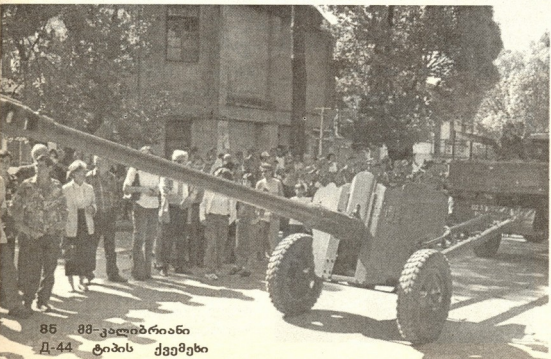
აფხაზები ითვალისწინებენ ჩეჩნების გამოვლილებას და ტანკსანიანალმდეგო „ფაგოტის“ გადასატანად „უაზს“ იყენებენ

სეპარატისტების თვითმავალი საზენიტო დანადგარი ЗСУ-23-4 Шилка

120 მმ და 82 მმ-იანი ნალმსატყორცნები საბრძოლო გათვლით

85 მმ-კალიბრიანი Д-44 ტიპის ქვემეხი

აფხაზური Т-55-ების მტერიერტიცხვანი კოლონა

სოსუიის ატომური ლაბორატორიის შექმნის ისტორია

საბჭოთა კავშირის არსებობის ისტორიაში ყველა მნიშვნელოვანი საკითხის გადაწყვეტაში, როგორც წესი, სპეცსამსახურები მონაწილეობდნენ. ერთ-ერთ ასეთ საკითხთა რიგს მიეკუთვნებოდა ატომური იარაღის შექმნაც. ამ მხრივ მოსკოვი ძალზე ჩამორჩებოდა გერმანიას, ინგლისს და აშშ-ს. თუ ამ ქვეყნებში ბრძოლული ფიზიკის ზოგადად, კერძოდ კი ატომური ენერჯიის სამხედრო მიზნით გამოყენების შესაძლებლობების შესწავლას მრავალი წლის განმავლობაში განსაკუთრებული ყურადღება ექცეოდა (შექმნილი იყო საიდუმლო ლაბორატორიები, სადაც იმ დროის გამოჩენილი მეცნიერები თეორიულ და პრაქტიკულ კვლევებს ატარებდნენ), საბჭოთა კავშირში მეორე მსოფლიო ომის დაწყებამდე ამ მიმართულებით მხოლოდ რამდენიმე მეცნიერი ფიზიკოსი თუ მუშაობდა და ისიც, ძირითადად, სახელმწიფოს ხარჯზე პირადი ცნობისმოყვარეობის დაკმაყოფილების მიზნით.

საბჭოთა ატომური იარაღის შექმნაში გადამწყვეტი როლი სპეცსამსახურებმა (განსაკუთრებით კი სამხედრო დახვეწა) შეასრულეს. საბჭოთა სამეცნიერო-ტექნიკური დახვეწრვის ერთ-ერთი დამაარსებელი იყო დიდი დედასი კვანავი ალი-არბა, რომ 1941 წლის დამლევს სწორედ სპეცსამსახურების ინიციატივით დაიწყო

აუსტაგ პერცი

ყვეს საბჭოთა მეცნიერებმა ბრძოლული იარაღის შექმნაზე სერიოზული თეორიული და პრაქტიკული მუშაობა.

მიუხედავად იმისა, რომ ათწლეულების განმავლობაში საბჭოთა ოფიციზი არ ამზადებდა ლაბორანტი ბერიას დეაწლს ამ საქმეში, დღეს უკვე ცნობილია, რომ სწორედ მისი დამსახურება საბჭოთა ატომური და წყალბადის იარაღის შექმნა.

ატომური პროექტის სამეცნიერო ხელმძღვანელი, აკადემიკოსი ივანე კურჩატოვი ბერიას სიკვდილის შემდეგაც არ მალავდა და აცხადებდა, — რომ არა ბერია, ატომური ბომბი არ გვექნებოდაო. საბჭოთა სპეცსამსახურების ხელმძღვანელის დიდი მონღომების შედეგად ატომური პროექტის შესასრულებლად მობილიზებულ იქნა ყველა რესურსი, როგორც სამეცნიერო და ფინანსური, ასევე, სადახვეწრეც.

ომი გერ კიდევ დამთავრებული არ იყო, როცა საბჭოთა დახვეწრვისა და სპეცპერატოების ერთ-ერთი ხელმძღვანელის, ხოლო 1945 წლის 20 აგვისტოდან საბჭოთა ატომური პროექტის ერთ-ერთი აქტიური წევრის, გენერალ პავლე სულდოლატოვის მეტროძილები გერმანიის ტერიტორიაზე სრულიად საიდუმლო დავალებას ასრულებდნენ — დაეგმილი შექმნებოდათ გამაღვებით ექვანელი ფაშისტების „ურანის პროექტის“ კვალს — სამეცნიერო-ტექნიკური მოწყობილობის, დოკუმენტაციას, ნივთიერებებსა და მასალებს. შეუფერხე-

მანფრედ ფონ არდენე

ბლად მიმდინარეობდა გერმანიის ატომური რეაქტორებისა და სხვა მოწყობილობების დემონტაჟი და საბჭოთა კავშირის ტერიტორიაზე გადატანა, მაგრამ უმთავრესი მანძი იმ გერმანელი მეცნიერებისა და სპეციალისტების მოძებნა იყო, ვისაც რამე კავშირი ჰქონდა უაღრესად გასაიდუმლოებულ პროექტთან.

საბჭოთა სპეცსამსახურები ძალზე ჩქარობდნენ — მათთვის ცნობილი იყო, რომ გერმანელი ფიზიკოსების ერთი ნაწილი, რომელიც მოკავშირეთა ოკუპაციის ზონაში აღმოჩნდა, უკვე აშშ-ის ტერიტორიაზე იყო გადაყვანილი და გენერალის ვადსონის მეთაურობით მეთვალყურეობით ამერიკის ატომურ პროგრამაზე მუშაობდა. არსებობდა რეალური საშიშროება იმისა, რომ საბჭოთა საოკუპაციო ზონაში მყოფ გერმანელ მეცნიერებსაც ამერიკელებთან გაქცევა გადაეწყვიტათ. ამას კი უეჭველად სტალინის რისხვა და საბჭოთა მხვერვაების უპატივსეულობა მამუკველიდა. ასე რომ, აჩქარებისთვის საუფუქვლო ნამდვილად ჰქონდათ და მათმა მონღომებამაც ნაყოფი გამოიღო — საბჭოთა კავშირის ტერიტორიაზე დააბრუნდნენ გერმანელების ბრძოლული რეაქტორი, ლაბორატორიები და სამეცნიერო მოწყობილობა-დანადგარები. ამასთან, ვადსონის 200-ზე მეტი გერმანელი მეცნიერი და სპეციალისტი, მათ შორის: 33 მეცნიერებათა დოქტორი, 77 უმაღლესი კვალიფიკაციის ინჟინერი და 90 ასისტენტი და ლაბორანტი.

ფიზიკოსთა ამ „თერაფსა საკაულში“ ძირფასი თვლებითი ბრწყინვალენ ფიმა „სიმენსის“ ბერლინის ლაბორატორიის ხელმძღვანელი, ნიბელის პრემიის ლაურეატი, პროფესორი გუსტავ პერცი (1887-1977) და ელექტრონული და იონური ფიზიკის ლაბორატორიის ხელმძღვანელი, პროფესორი ბარონი მანფრედ ფონ არდენე (1907-97).

სტალინის ძალზე ეშმაკური დამოკიდებულება ჰქონდა გერმანელ მეცნიერებთან — მაღლი რანგის ტყვეები დახურულ სპეცლაბორატორიებში ჰყავდა გამოკეტლი. მსოფლიოს თვალის ასახვევად კი აცხადებდნენ, რომ ვითომ გერმანელი მეცნიერები ხელშეკრულების(!) საუფუქვლზე ნებაყოფლობით იღწწწო-

ნენ საბჭოთა კავშირის სამხედრო ძალებისთვის. ამ ფარსის განსამტკიცებლად ტყვე მეცნიერებისთვის არ იმუჯრდნენ სტალინურ პრემიებსა და სივალისტური შრომის გმირის წოდებასაც კი.

გერმანელი მეცნიერები და სამეცნიერო-ტექნიკური მოწყობილობები საბჭოთა იმპერიის ოთხ ქალაქში გაანაწილეს: სოხუმში (საიღუმლო ლაბორატორიის ხელმძღვანელი ფონ არდენე), ობინსკში (გუსტავ ჰერცი), მოსკოვა (პროფესორი დოპლი) და ელექტროსტალში (პროფესორი რიდი).

ამ სპეცოპიეტებთან განსაკუთრებით მნიშვნელოვანი იყო სოხუმის საიდუმლო ლაბორატორია, რომელიც ავუპერასა და სინოპში სანატორიუმების ტერიტორიაზე დაამონტაჟეს. თვით ის ფაქტი, რომ მსოფლიო მნიშვნელობის სამუშაოებისათვის საქართველოს ეს ქალაქი შვირია, ადობთ, ლავრენტი ბერას ნოსტალგიურ გრძნობებსა და ბავშვობის დროინდელ მიგონებებთან იყო დაკავშირებული — ის ხომ სოხუმის საქალაქო სასწავლებელში სწავლობდა, რომელიც 1915 წელს დაამთავრა.

სოხუმის ლაბორატორია, ძირითადად,

ბირთვული ფიზიკის თეორიულ საკითხებზე მუშაობდა. საკვლევითმატიკა შემდეგნაირად განაწილდა: ავუპერაში 13 გერმანელი მეცნიერი პროფესორ გუსტავ ჰერცი (ობინსკში გადასვლილ) ხელმძღვანელობით ურანის გაყოფისა და მძიმე წყლის მიღების ახალ მეთოდებზე მუშაობდა. სინოპში კი პროფესორ მანფრედ ფონ არდენეს ხელმძღვანელობით 11 გერმანელი სპეციალისტი ურანის იზოტოპების მავნიტური მეთოდით დამლის თეორიულ საკითხებს იკვლევდა.

გერმანულ მეცნიერთა ორივე ჯგუფთან აქტიურად თანამშრომლობდნენ ქართველი მეცნიერები: შ. ბურდაშვილი, ი. გვერდნაილი, ი. ჯვარცხავა და სხვები. სოხუმის ბირთვული ლაბორატორია მნიშვნელოვან როლს თამაშობდა პირველი საბჭოთა ატომური ბომბის შექმნისა და დახვეწის საკითხების გადაწყვეტისას.

გერმანულ მეცნიერებს მხოლოდ 1955-57 წლებში მისცეს საბჭოთა კავშირის დატოვების უფლება. ისინი გერმანიის დემოკრატიულ რესპუბლიკაში დააბრუნეს, სადაც სიცოცხლის ბოლომდე ცხოვრობდნენ.

სოხუმის ლაბორატორიის ბაზაზე კი

სოხუმის ფიზიკა-ტექნოლოგიური ინსტიტუტი შეიქმნა. აკ. ძირითადად, არასტაბილური იზოტოპების პრობლემეტიკაზე მუშაობდნენ. ზოგიერთი საინფორმაციო წყაროს ცნობით, ბოლო დრომდე ინსტიტუტის საცავებში სამასამდე სახის რადიოაქტიური ნივთიერება და მასალა, ასევე, დაახლოებით 655 გრამი გამდიდრებული ურანი ინახებოდა.

1993 წლის 27 სექტემბერს, სოხუმის დატოვების შემდეგ, ყველაფერი აფხაზი სეპარატისტების ხელში აღმოჩნდა. რა ნივთიერებებია ამჟამად ინსტიტუტში შემორჩენილი და როგორია მათი შენახვის პირობები, საქართველოს ხელისუფლებისთვის უცნობია. ბუნებრივია, ამ საერთაშორისო ტერიტორიის ხანაში ძალზე ბევრი მყიდველი ეყოლებოდა სოხუმში დარჩენილ რადიოაქტიურ მასალებს. ამიტომ, სანამ იქ არსებული მდგომარეობის შესწავლასა და გაკონტროლებას შევძლებთ, მანამდე საქართველოს ხელისუფლებამ სოხუმში საერთაშორისო ორგანიზაციების ექსპერტების მიერ მონიტორინგის ჩატარება და ფაქტობრივი სურათის დადგენა უნდა მოითხოვოს.

პოლიტიკური მკვლევარები

ალექსანდრე ბალიჩის იღუმალი ბარდავასი

1977 წლის 16 დეკემბერს მსოფლიო მასშტაბის „ახალი ამბების“ გადაცემებში სენსაციური ცნობით იწყებოდა — პარიზში, 59 წლის ასაკში, გარდაიცვალა ცნობილი საბჭოთა ემიგრანტი-პოეტი და დისიდენტი ალექსანდრე ბალიჩი. ოფიციალური ვერსიით, სიკვდილის მიზეზი გახდა ტუბერკულოზის ანტინადანი(1) ელექტროდენის დარტყმა. ამ ინფორმაციით თავიდანვე ბევრი ეჭვი დაბადა — იმდენად დაუფერებელი იყო დასახელებული მიზეზით ტრაგიკული შემთხვევის შესაძლებლობა, რომ ვფელა კა-გე-ბეს „გრძელ ხელებზე“ ლაბორატორია. საამისო საფუძველი კი ნამდვილად ჰქონდათ.

ალექსანდრე ბალიჩის შემოქმედება ორსახელო იანუსს ჰგავდა — გასული საუკუნის 60-იანი წლების ერთ-ერთი აღდარებული და ხელისუფლებისგან განეხივებულ სენარისტად და პოეტად-პარტი მადგროულად ავტორი იყო იმ დროისთვის ძალზე თამამი და აკრძალული ნახევრად დისიდენტური სიმღერებისა. ბალიჩი მათ თანაუფლებას ბოძებდა თავიკობობებზე. პოეტის პოპულარობა დღით დღე იზრდებოდა, თითქოს არაფერი მოსაწყვეტად გრას, მაგრამ საბჭოთა სხვა დრო მიდიდა — დათობას სუსხი ცვიდა.

ნიკიტა ხრუშჩოვის ე. წ. „რტტტტტტტ“ შემდეგ, 60-იანი წლების მორე ნახევარში, ძალზე გამკაცრდა ბრძოლა საბჭოთა რეჟიმის ყველაზე უფლებ კრიტიკოსთა წინააღმდეგაც კი. ბრძოლას მეთაურობდა კა-გე-ბეს შვილი იური ანდროპოვი, რომელმაც ახალი პოსტზე დანიშნა ნიკიტა ხრუშჩოვის უმცირესობის ორგანიზმში შექმნა ახალი, მტრის იდეოლოგიურ დივიდენსებთან მებრძოლი სტრუქტურა — ე. წ. მე-5 სამმართველო. არ დარჩენილა ადამიანის სულიერი ცხოვრების არც ერთი სფერო, ამ ურჩხულს თავის კლანჭებში

რომ არ მოექცია. მწერლები, ჟურნალისტები, მხატვრები, მუსიკოსები, მასობები, მეცნიერები, სპორტსმენები და მრავალი სხვა პროფესიის წარმომადგენლები ათწლეულების განმავლობაში იყვნენ კა-გე-ბეს ფარული მეთაურობის ქვეშ. სწორედ ამ წლებში პოპულარობა საბჭოთა საიდუმლო პოლიცია მომავალ მსხვერპლს და მის ჯალათსაც. „პრადის გაზაფხულმა“ (ასე უწოდებენ 1968 წლის მიუღწევის ჩეხოსლოვაკი რემიცი კრემლმა სისხლში ჩახსნილ, ნამდვილი პანიკა გამოიწვია საბჭოთა პო-

ლიბერალიზმში. კაგე-ბებს შუგს დაველა, დაუნდობელი ბრძოლა გამოცხადებინა ლიბერალიზმის იდეების პროპაგანდისტთა, განსაკუთრებით კი ინტელიგენციის წინააღმდეგ. დასახული ამოცანის შესასრულებლად კაგე-ბებმა ნაცად ოპორტუნულ მოიხდეს მიმართა - ავტორიტარული სტრუქტურის შექმნა თვით შემოქმედებით წრეებში, რისთვისაც მარჯვედ და საჭიროებისამა მიხედვით იყენებდა მათარასხად და თავლაკერის პოლიტიკას (შანტაჟსა და კარიერულ წახალისებას).

ალექსანდრე გალიჩსაც იოლად მაიმარეს ავენტები, რომლებიც მის ყველა არალეგალურ კონტრტეს ესწრებოდნენ. შუგდეგ კი პორტრეტულ მაგნიტოფონზე ჩაწერილი სიმღერები კაგე-ბებს ხელმძღვანელების, ბოლოს კი პოლიტიკოსების წევრების განხილვის საგანი ხდებოდა. ამ დროიდან გალიჩი კაგე-ბებს ჩუქსებით „მეურვეების“ ობიექტი შექნა. ჩეკისტებმა მას ოპორტუნული დამუშავების ფსევდონიმად „გიტარისტი“ შურჩიეს. გალიჩის მეთვალყურე იყო მისივე მეგობარი და სანდო პირი, ოპერატიული მეტსახელით „ფოტოგრაფი“.

1968 წლის ავგისტის ჩეხოსლვაკიის მოვლენების გალიჩი მწვავედ გამოხატურა და საკმაოდ მძფირი ანტისაბჭოური სიმღერა მოუქმენა. საბჭოთა ოფიციალი მომიტინგის ფილაა ავგის - გალიჩი მწერალთა კავშირში დაიბარეს და მკაცრად გააფრთხილეს. მოუხდავად ამისა, ბიპეშირი და ღლავი ცხოვრების მიყვარული გალიჩი მანც განაგრძობდა მწვავე ანტი-საბჭოური სიმღერების წერას და მეგობრების წრეში მათ შესრულებას. ერთერთი ასეთი სიმღერის ჩანაწერი პოლიტიბიუროს წევრმა დიმიტრი პოლიანსკიმ ქალიშვილის ქორწილში შოლიზხვევით მოისმინა და რეპრესიების ქარბობრალა სწორედ ამის შუგდეგ დაატყდა გალიჩის თვის.

1971 წლის წინასახალწლო დღეე-

ბი იყო, როცა პარტიულმა ფუნქციონერებმა გალიჩის ახალი წელი საბჭოურად „მოილოცეს“ - ის სსრკ მწერალთა კავშირიდან გათიხეს. გვიდა თვეანხევიარი და გალიჩის 1972 წლის თებერვალში საკავშირო კინემატოგრაფისტთა კავშირი დაატყვებინეს. ერთი სიტყვით, მარწუხებში მოაქციეს, საარსებო წყარო მოუსპეს.

მას შუგდეგ, თითქმის სამი წლის განმავლობაში, კაგე-ბებ რა პროიუკაციას არ მიმართა, რომ გალიჩი ემგრავიაციაში „თავითი ნებით“ წასულიყო. 1974 წლის ივნისში საწაწაღლს მაიაწვის კოდეგ - ალექსანდრე გალიჩისა საბჭოთა კავშირი დატყდა, მაგრამ ამის შუგდეგ ემგრირებულმა პორტმა კოდეგ უფრო მწვავედ დაწყო საბჭოთა „სამოთხის“ კრიტიკა, რისთვისაც რადიო „თავისუფლებას“ ეთერს იყენებდა. უთოოდ საქათველოშიც მოუსმენია ბერის ღაღამობით, ფარულად მისი მართლაც სანტრეტესო რადიოფადცემათა ციკლი - „მიკროფონიანა ალექსანდრე გალიჩი“. მოვიანებით ეს მას ძვირად დაუჯდა. საყველთოდ ცნობილია, რა პათიოლოგურად ეზიზღებოდა და როგორ დაუნდობლად ებრბოდა კაგე-ბე ანტისაბჭოური რადიოსადგურებს. გალიჩის მწვავე არალეგალცებმა ჩეკისტები კოდეგ უფრო გააწარა და ჩვეული ოსტატობით იწყეს გალიჩის ირგველი „სოცდლისის ქსელის“ ქსოვა.

პოეტ-პარდი საოცრად „პროზულად“ მოკლე - იტილიიდან გამოიწერა მამინ ძალხე მოღერი სტერეოკომპიანი (მასში ერთად იყო დამონტაჟებული ტელევიზორი, მაგნიტოფონი და რადიომოდული), რომელიც მას მინ 1977 წლის 15 დეკემბერს მოუტანეს და გააფრთხილეს, კარგ იქნება, თუ საეცილისტს გამოიძებთ და პირველად მას ჩაართვევინებთო. რად სჭირდებოდა სტერეოკომპიანის ჩართვას საეცილისტი, გალიჩისთვის ნამდვილად გაუკლებრი იყო და თავად ითავა ეს საქმე... რა მოხდა შუგდეგ, აღბათ, მხოლოდ კაგე-

ბესა და ფე-უბე-ში იციან დანამდვილებით... შინ დაბრუნებულ გალიჩის მეუღლეს ქარი მკვდარი დახვდა. პარიზის პოლიციამ იმდენად დამაჯერებლად მიიჩნია გარდაცვალების მიზეზი, რომ დაწერილებით სასამართლო-სამედიცინო გამოკვლევისთვის ოთვი დიდად არ შეუწუხებია ოფიციალურად კი გამოცხადდა, რომ გალიჩმა ანტნის შტეტიკური შეცდომით(!) მაღალი ძაბვის ხაზში ჩართო, ელექტროღენის ზემოქმედებამ წააქცია და ფეხებით გასათობ ბატარეას შეეხო. ამის შუგდეგ ელექტროწრედი შეიკრა და ის გარდაიცვალა.

ამ ვერსიის სრული აბსურდლობის მიუხედავად, ფიზიკის ელემენტარული საკითხების ცოდნას რომც არ დავჯარდეთ და ელექტროტექნიკური დარგის საეცილისტების ციხობის - შესაძლებელია თუ არა თეორიულად და პრაქტიკულად მსგავსი შემთხვევა, პასუხი ერთი იქნება - ტექნიკურად შესაძლებელია მხოლოდ იმ შემთხვევაში, თუ ტელევიზორის ანტნის ბუღესთან ვინმე ფარულად და წინასწარანხზაზხეთი მიიყვანს ელექტროწენს.

ცხრა წლის შუგდეგ, პარიზში, ასევე ძალხე საეცილო ვითარებამ გალიჩს ალექსანდრე გალიჩის მეუღლე ანგელინა ოფიციალური დასკვნით, ანგელინა გალიჩი დამით განრეზობა მცირე ხანძრის ეპილმბ გაგულა. ამ ვერსიას კატეგორიულად არ იზიარებდნენ გალიჩის ოჯახის ახლობლები. მათი თქმით, იმ დროს სახლდან დაიკარგა გალიჩის მრავალი გამოუქვეყნებელი ნაწარმოები და პირადი აქეთი.

დღესაც არ არის დადგენილი, ალექსანდრე გალიჩისა და მისი მეუღლის ტრაგიკული სიკვდილი პოლიტიკური ცეკვლობა იყო თუ მართლაც უბედური შემთხვევა. იმდენი ვიჭირებთ, რომ მომავალი ფარდას ახდის მე-20 საუკუნის ამ და სხვა მრავალ საიდუმლოსასკ.

არის თუ არა ანტიკომუნისტური ხელისუფლება და პოლიტიკალიზმი?

ჩვენს ქვეყანაში ბოლო დროს რამდენიმე ძალზე მნიშვნელოვანი, შედეგებითკება, ტრანსპორტი ცვლილებები მოხდა. ფეკტიბით, მათგან ორი განსაკუთრებით საყურადღებოა - ვრის ტრანკტში რუსეთის პირდაპირი დადანამუშავება (თუნდაც რუსეთის ვლიჩის მიწვევა-გამომხატება შს მინისტრთან რად ღირს!) მართლაც

ურბეცეცენტრო გადაწვევტილება განხლდაი; ხოლო დადამენტივის ვიე-სიკიერის განცხადებამ, საქარელობის ხელისუფლებამ უცხო ქვეყნების ავტორების არსებობის შესაძლებლობის შესახებ, საზოგადოება წესცხუნა და დაინტერესებთ კოდეგ. თუმცა, უთხვა, ამ ოთვე მოვლენაში გასაკვირი არაფერი უნდა იყოს - ყველა ქვეყნის პოლიტიკურ პარტიებში

თუ აღმასრულებელ ხელისუფლებაში სხვადასხვა დონეზე „მომოიბენ“ სხვა ქვეყნის ავტენტები. ბუნებრივია, სახელმწიფო ვალდებულება, გამოავლინოს მსტერობის მაკალითად, ბალტისპირეთის ქვეყნებში წელიწადი ისე არ გაივოს, რომ რუსეთის დიპლომატიური მისიის საფარქვეშ მოქმედი საეცსამსახურების (ФСБ, СВР და ГРУ) ავტენტურა არ გამოავლინონ

და ქვეყნიდან არ გააძეკონ.
არანაკლებ აქტიურია რუსეთის (ისევე, როგორც სხვა ქვეყნების) ავანტურა საქართველოშიც, მაგრამ აქამდე ჩვენი კონტრდაზვერვის წარმატებით მუშაობის შესახებ ინფორმაციას არ ახმაურებდნენ.

საქართველოში სპეცსამსახურების თემა ერთ-ერთი ყველაზე ტაბუდადებული და ნაკლებშეწყვეტილია, რომ არაფერი ფიქტია, მისი სიღრმისეულ ანალიზზე, სხვა ქვეყნების გამოცდილების გაცნობასა და სათანადო დასკვნების გამოტანაზე. თუ კომუნისტური რეჟიმის პერიოდში ამ თემაზე საუბარი მიზეზთა გამო საჯაროობის არ ექვემდებარებოდა, დღეს არანაირ გამართლებას არ აქვს ქვეყნში თავჩარკული სირაქლეების პოპში ყოფნას. დროა, ვიცოდეთ, ვინ ვინ არის!

საზოგადო, ჩვენში სპეცსამსახურებთან მტად საინტერესო დამოკიდებულება აქვთ - ისინი მაშინ ახსენდებათ, როცა ჯონ ლუ კარეს ნაწარმოებებს კითხულობენ ან ვეიშის ბონდზე შექმნილ ფილმებს უყურებენ.

სპეცსამსახურების თემა განსაკუთრებით მაშინ ხდება აქტუალური, როცა სხვადასხვა პარტიის ლიდერები არჩევნების წინ ერთმანეთს კრეშლის ან ამერიკის ავანტურას სიბერ ბრალად.

იქნებ ზოგიერთები არიან კიდევ? იქნებიან და ეს გასაკვირი არც უნდა იყოს - ბევრი ქვეყანა ცდილობდა და ცდილობს საქართველოს აღმასრულებელ ხელისუფლებაში, პოლიტიკურ თუ ბიზნესულტაში, მასხადაში, პრეკაუტებში, სამცხეიურ წრეებში და ა. შ. დასაყრდენი ჰყავდეს.

წარმოდგენით, რა რულენებით ზრდობდნენ პორიერული და კომკავშირული ასაკიანებ მოძალო ვალენების ავანტურას, ოპორტანამშრომლებსა და რეზიდენტებს, რამდენი დრო, ენერჯია და ფულია დახარჯული მათზე, მათ პოლიტიკურ და სამეცნიერო კარიერაზე, ბიზნესწარმატებებზე - მათაც ხომ უნდა გააძარბონ იძილი?!

დღეს რომ პოლიტიკური პარტიები შეგზავნილი ავანტურითაა სავსე, უკვე ყველასთვის ნათელია. არც პოლიტელ-იბნასა და მთავრობას აკლია ავანტურა. მალე შემოდგომა მოვა და სოფლად მოსვლის აღებას შეუდგებიან. პოლიტპარტიები ნანერვილი ავანტურის მოსაგადილი კი წინასწარჩვენი პერიოდია და არჩევნების შედეგებით ფასდება. თუ კარგად იმუშავეს - სპეცსამსახურების რეზიდენტები, ავანტურა და ღრმა დაშფოვნის ოფერები სამთავრობო დიდობებსა და ვარსკვლავებს მიიღებენ, ხოლო კონფი-

დენტები, სანდო პირები და ოპერატიული კონტაქტები - ფულად ვილიობებსა და ფასიან საჩუქრებს უნდა დასჯდნენ.

ვისი ავანტურა შეიძლება მოქმედებდეს დღეს საქართველოს ხელისუფლებასა და პოლიტიკურებში?

პოლიტპარტიებში ავანტურის შეგზავნით, ძირითადად, დანტერესებული არიან კონკურენტი პოლიტპარტიები, ავტობილიზმი და ასევე, უცხო ქვეყნის სპეცსამსახურები.

საქართველოს სინამდვილეში, ლოკალურ დონეზე, პოლიტიკური შიშონათო კონკურენტი პოლიტპარტიები „ერთობიან“ მათ ავანტურას მიზნებიც და შესაძლებლობებიც ლოკალური აქვთ და ბევრიც რომ ეცადონ, ჩვენი და უცხო ქვეყნის სპეცსამსახურების ჩარევის გარეშე ქვეყნის სტრატეგიულ კურსს მინუნელობინად ვერ შეცვლიან.

მათი ინტერესთა სფეროა: სხვა პარტიების დაფინანსების მოცულობა და წყაროები (განსაკუთრებით საარჩევნო პერიოდში); ფარული კავშირი ხელისუფლებასა და სხვა პარტიებთან; წინასწარჩვენი პარტის სტრატეგია და ტაქტიკა; ლიდერების პარტიული და არაფერმალური ურთიერთობები; კომპრომატების შეგროვება პარტიის ლიდერებზე და ა.შ.

საქართველოში დღეს ბევრი ოპერატიული მიზნით შექმნილი პარტიაა. უმრავლესობა 90-იანი წლებიდან მემკვიდრეობით ერგო სპეცსამსახურებს. ძალზე რთულია იმის გარკვევა, ვისი კონტროლით მოქმედებენ ჯერ კიდევ საბჭოთა სუკის მიერ შექმნილი ან თუნდაც ახალწამოჩენილი „იჩორი“ პარტიები. მათი საქმიანობის სცენარები რომ სპეცსამსახურებში იყებოდა, დღესათი ნათელია, მაგრამ საკითხავია, რომელი ვიციან?

ამის დადგენა ჩვენი ქვეყნის სპეცსამსახურების მოვალეობაა და არ გვინდა მათ თავის გამოჩენის საშუალება წავართვათ.

პარტიებში ავანტურის შეგზავნის მიზნით, ორგანიზაცია, მეთოდები, ოპერატიული მუშაობის ხერხები, კავშირის საშუალებები და ა.შ. ყველა სპეცსამსახურისთვის საერთო მიმართულებებია. განსხვავებულია მხოლოდ ოპერატიულ-ავანტურული ღონისძიებების შედეგად მიღებული ინფორმაციის რეალიზაციის ხერხები.

სპეცსამსახურები პოლიტპარტიებში ოპერატიულ-ავანტურული საქმიანობისათვის უშთავრესად სამ მეთოდს იყენებენ: 1. ქიზანი პოლიტიკურ ორგანიზაციას და თავად აკონტროლებენ მას;

2. უკვე მოქმედ პარტიაში ნერგავენ ფარულ თანამშრომლებსა და ლეგენდირებულ ავანტურას;

3. უფრო სწრაფი და ეფექტიანი შედეგის მისაღწევად კომპრომატების, მატერიალური დანტერესების თუ კარიერული წინსვლის შემგობით ხდება ახალგაზრდა თუ გამოცდილი პოლიტიკოსების გადმობრუნება.

ჩვენი ქვეყნის სპეცსამსახურებს „ოპერატიულ-სამშობრო საქმიანობის შესახებ“ კანონით ორმატებათ ქვეყნის შიდა-პარტიულ ერომტრიალში მონაწილეობა. ასევე, ეკრძალებათ ფარული ოპერატიულ-ავანტურული მუშაობა პოლიტიკურ, საზოგადოებრივ და რელიგიურ ორგანიზაციებში.

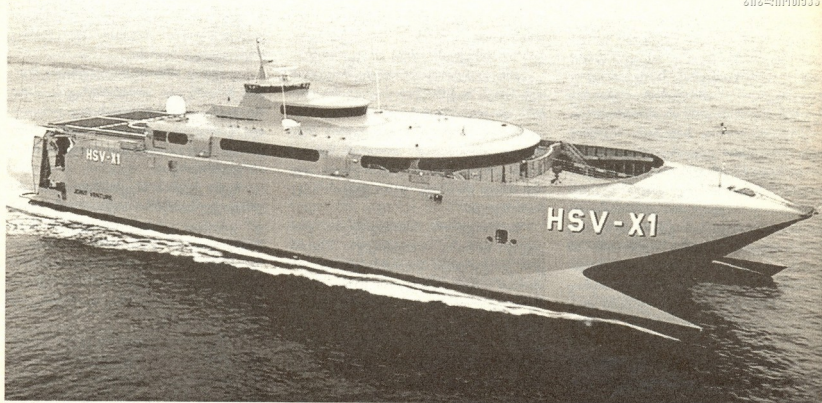
სამაგიეროდ, ვვალბათ უცხო ქვეყნების პარტიებსა და პოლიტიკოსებს, საზოგადოებრივ და რელიგიურ ორგანიზაციებში, აღმასრულებელ ხელისუფლებაში და ა. შ. ოპერატიულ-ავანტურული შეღწევა.

პრადექსია, მაგრამ ფაქტია, რომ უცხო ქვეყნის სპეცსამსახურებისათვის ავანტურულ-ოპერატიული მუშაობა გაცლებით იოლია, რადგან მათ არც კანონი ზღუდავთ და, ჯერჯერობით, არც ქართული სპეცსამსახურების კონტრდაზვერვითი ღონისძიებებისა ემინიან.

ერთი სცენარის მიხედვით, პარტიებსა და პოლიტიკოსების ერთ წევრებს დავალბებოდა აქვს „საუკეთესანი მგობრობისა“ და „ერთმორწმუნეობის“ გაცვეთილი ლიზუნების მეშვეობით საჯაროდ გაასმურენ უცხო ქვეყნის ინტერესები, რათა ეჭვი ააცილონ იმ პარტიებსა და პოლიტიკოსებს, რომლებიც უფრო ღრმად არიან დაშფოვრული. მათ მხოლოდ ხელისუფლებაში მოსვლის შემდეგ უნდა დაიცვან შემკვეთის ცკონიმიკური, პოლიტიკური და სამხდლო ინტერესები.

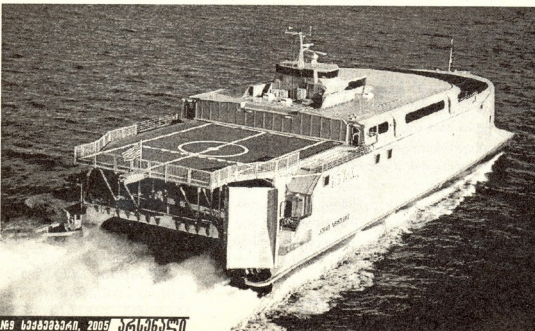
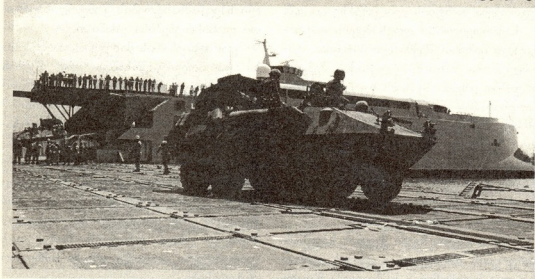
ამ პოლიტპარტიებიდან ზოგი დრე შექმნილია (არ არის გამორიცხული, სპეცსამსახურების „ნათლობით“), ზოგი კი წინასწარჩვენი პერიოდში იქნებოდა ხოლმე. საზოგადოდ, უცხო ქვეყნების სპეცსამსახურები ხელისუფლებისა და პოლიტიკური პარტიების წევრებს ან თუნდაც დიდერებს კომპრომატების, მატერიალური თუ კარიერული დანტერესების გზით იოლად „მოინადრებენ“ ხოლმე. მათი გამოვლენა ისევე მათი მოქმედებებიდან (და არა პარტიოტული მოწოდებებიდან) გამომდინარე უნდა მოხდეს.

პატივცემულო რედაქცია! რამდენიმე კვირის წინ მივიღე წერილი ძმისგან, რომელიც ავსტრალიაში ცხოვრობს. წერილს ფოტოსურათებიც მოჰყვა და რამდენიმეზე მაშუკა (ჩემი ძმა) ულამაზესი გემის ფონზე გადაღებული, ერთ ფოტოზე კი გემიდან სამხედრო ტექნიკის გადმოტვირთვაა დაფიქსირებული. ძალიან გოხოვთ, განმომარტოთ რა გემია ეს, თვალსაჩინოებისთვის ფოტოსაც გიგზავნი.

სოსო მგელაძე

სადესანტო ქაზაგაიანი სანიჩიზო ეუბლონა სნაფი ყოფილა!

2002 წელს აშშ-ის შვიარაღებულმა ძალებმა, სამხედრო-საზღვაო ფლოტმა, არმიამ, საზღვაო ქვეითების კორპუსმა, სანაპირო დაცვამ და სპეცდანიშნულების ძალებმა ფართომასშტაბიანი ერთობლივი წვრთნები გამართეს.

ამაში გასაკვირი არაფერი იქნებოდა, რომ არა ერთი დეტალი – მასში პირველად მიიღო მონაწილეობა კატამარანის ტიპის სადესანტო ზომალდმა Joint Ventura-მ და პენტაგონის ხელმძღვანელობა განაცვიფრა.

თვით ბერისმნახველი ამერიკელი გენერლებიც არ ელოდნენ, რომ 815 ტონა ტვირთმანქანის (ეს ერთი სარკინიგზო ეშვლონი) სადესანტო ზომალდი წყალში მაქსიმალურ, 48 კვანძ სიჩქარეს განავითარებდა! ეს 86 კმ/სთ-ზე მეტია – სადესანტო გემისთვის კი არა, სარაკეტო კატარლისთვისაც საუკეთესო მაჩვენებელი.

საზოგადოდ, კონსტრუქტორები მუდამ ცდილობენ, გაზარდონ სხვადასხვა ტიპის მცურავი საშუალებების სიჩქარე. ვერა წყალქვეშა ფრთებს იყენებდნენ (ვაისსენით თუნდ სასაირონო კატარადა „კოლხიდა“,

საბრძოლო ტექნიკის
 განლაგება კატამარანის
 ბორტზე

ან სულაც ქართული ფლოტის ყოფილი ფლაგმანი სარაკეტო კატარა „თბილისი“, შემდეგ საპაერო ბალიშებს (იგივე ЗУБР-ი, რომლითაც აღყაშმორტყმული სიხუმიდან ეღუარდ შუვარნაძის გამოვანას აღმირალი ბალტინი (ცილიობდა), ბოლოს კი კატამარანულ კონსტრუქციაზე შეტრდნენ.

ფაქტობრივად, კატამარანი შეწყვილებულ ორ გემს წარმოადგენს, გამოირჩევა კარგი წვალმჯღომარეობით და ვერც ზღვის დიდი დღევა აკლებს რამეს.

კატამარანი Joint Ventura HSV-ს ტიპს განეკუთვნება და იგი სამოქალაქო-მოხელის მიდერნიზებულ ვარიანტს წარმოად-

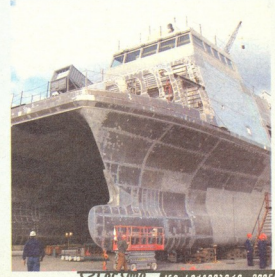
გენს. მისი სიგრძე 101 მ-ია, სიგანე 26,6 მ. ეკიპაჟი 45 კაცს შეადგენს. გემბანზე ერთი შეუელმჭრენის დასაჯღომი ადგილია, ხოლო გემბანის შიგნით კი ორ საკონტინერო ნაკვეთურია, რომელშიც 815 ტონა საერთო მასის ტანკები, ჯავშანმანქანები და საარტილერიო დანადგარები თავსდება.

გარდა სადესანტო ფუნქციებისა, სწრაფ-მაგალი კატამარანის მზვერავ საშუალებად გამოყენება შეიძლება. ერთი ეს არის, რომ დიდი სადესანტო ხომალდებისგან განსხვავებით, რომლებსაც პრტყელი ძირი აქვთ და შეუძლიათ ნაპირზე „ასვლა“ (რისი თვალსაჩინო მაგალითიც იყო კო-

ნოს პოლიგონიდან ორი რუსული დიდი სადესანტო ხომალდის მიერ საბრძოლო ტექნიკის გაცენა). კატამარანები სპეცილური მისაჯღომის გარეშე ვერ გადასხმენ დესანტსა და საბრძოლო მანქანებს.

P.S. საეჭვოა, ჩვენი მკითხველის მიერ გამოზაწინი ფოტოსურათი მის მშს რომ ავსტრალიაში გადაეღოს, რადგანაც ეს გემი (HSV 2) აშშ-ის შეიარაღებაშია. საგრაუდოდ, მან ავსტრალიურ ბორტში HSV-ს სამოქალაქო ვარიანტი გადაიღო, ხოლო მშსზე შთაბეჭდილების მოსახუნად თავის ფოტოგეში ინტერნეტში მოძიებულ სამხედრო გემის სურათიც გავრია...

სამხედროებში კატამარანების აქტიურად გამოყენება გადაწყვიტეს და ახალ-ახალ პროექტებს უკვიონ მზარმოებულბს. სწორედ მსგავსი პროექტის მაკეტსა და მშენებარე მოიდლის ფოტოებს გთავაზობთ.

სამხედრო დანახარჯები განუხრავს იზრდება

ხშირად ომისთვის
საჭირო ფული ასეთი
სახითაც გადაიქვთ...

სამხედრო დანახარჯები მსოფლიოს მასშტაბით 2004 წლის განმავლობაში ტრილიონ დოლარს მიუახლოვდა. ასეთი განხილვით ციფრები, რომელიც სტოკჰოლმში არსებული მშვიდობის შემსანაღვლი ინსტიტუტის ბოლო გამოკვლევაში აჩვენა. ამ ტენდენციას არც საქართველო ჩამორჩება, რომელმაც შირშიანდელთან შედარებით წელს 7-ჯერ გაზარდა სამხედრო ხარჯები. ამასთან, მსოფლიო მასშტაბით სამხედრო ხარჯების ზრდა გამოწვეულია სამხედრო კონფლიქტებით, რომელთა რაოდენობაც 19-ს აღწევს და თითოეულ მათგანს ყოველწლიურად ათასობით კაცის სიცოცხლე ეწირება.

შვედეთის ამ წამყვანი საერთაშორისო ინსტიტუტის გამოკვლევა გლობალური სამხედრო დანახარჯების ზრდაზე შეტყველებს. სტოკჰოლმის მშვიდობის შემსწავლელი ინსტიტუტის მიერ გამოქვეყნებული მონაცემების თანახმად, 2004 წელს სამხედრო დანახარჯებმა ერთ ტრილიონ დოლარს გადააჭარბა. ეს ნიშნავს, რომ პლანეტაზე მცხოვრებ თითოეულ ადამიანზე საშუალოდ 162 დოლარი მოდის. გამოკვლევების ერთ-ერთი თანაავტორი, პიტერ სტაულენჰაიმი ამბობს, რომ გლობალური სამხედრო დანახარჯები ახლოსაა 1987-88 წლის დონესთან, როდესაც „ცივი ომის“ პიკს მიაღწია.

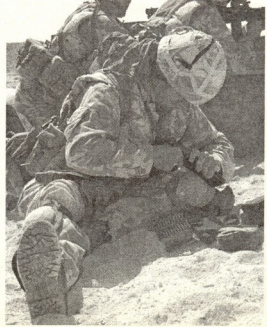
„ცივი ომის“ შემდეგ მსოფლიო სამხედრო ხარჯებმა რადიკალურად იწყო შემცირება, მაგრამ 1998 წელს კვლავ გამოიკვთა ზრდის ტენდენცია. ახლა კი მსოფლიო მასშტაბით სამხედრო დანახარჯები მხოლოდ 6%-ით ჩამორჩება „ცივი ომის“ დროინდელ ციფრს.

სტოკჰოლმის ინსტიტუტის გამოკვლევების თანახმად, სამხედრო დანახარჯების

ღამის ნახევარი – დაახლოებით 47% – ამერიკის შეერთებულ შტატებზე მოდის. კერძოდ, გასულ წელს ამერიკის თავდაცვის ბიუჯეტი 12%-ით გაიზარდა და 455 მილიარდ დოლარს მიაღწია. სამხედრო ხარჯების გაზრდა ტერორიზმის წინააღმდეგ გამოცხადებულმა ომმა განაპირობა, რაც გულისხმობს სამხედრო ოპერაციებს ერაყსა და აფღანიეთში.

ამერიკის შეერთებული შტატების შემდეგ, სამხედრო ხარჯების მკუწკაობის მხრივ, მომდევნო ადგილებს ინაწილებენ: დიდი ბრიტანეთი, საფრანგეთი, იაპონია და ჩინეთი. სამხედრო ხარჯით ბიუჯეტის დიდ მხარეველებს არც რუსეთი ჩამორჩება, რომელმაც თავდაცვის ბიუჯეტი 2004 წელს 5%-ით, 19 მილიარდ დოლარამდე გაზარდა. დოლარით დაანგარიშების შემთხვევაში, სამხედრო ბიუჯეტის დონით რუსეთი

ბრძოლის დროს თავში არავის
მოუგა ტყვიების
დინებულბაზე
ფიქრი...

მე-8 ადგილზეა გერმანიისა და იტალიის შემდეგ. თუმცა, გამოკვლევის ავტორები არ გამოიყენებენ, რომ ამგვარი რანჟირება ზუსტად ვერ ასახავს რუსეთის სამხედრო სიძლიერეს – მათ უფრო, რომ ბევრი სახის შეიარაღების წარმოება და ნელაწეული რუსეთის გაცელებით იაფი უჯდება, ვიდრე დასავლეთ ევროპის ქვეყნებს.

დიდი სამხედრო ბიუჯეტის მქონე ქვეყნების რიგში შვედეთს ჩინეთი და ინდოეთი. ამერიკის შეერთებული შტატების ინსტიტუტის მიერ ჩატარებული გამოკვლევის კიდევ ერთი თანაავტორის, საიმონ ვეზენსის თქმით, ჩინეთს სურს გამოიყენოს თავისი მზარდი ეკონომიკური შესაძლებლობა იმისათვის, რომ დასავლეთ ევროპაში შეისყიდოს რამდენიმე მაკალტექნოლოგიური სამხედრო სისტემა. თუმცა, ჩინეთის ამ სწრაფვას აფერხებს ამერიკის შეერთებული შტატები და ევროპის კავშირი, ჩინეთის წინააღმდეგ შეზღუდული ემბარგოს შემუშავებით. აღტკინატივთა კი – რუსეთისგან იარაღის შეტანა – ჩინეთს ნაკლებად ხიბლავს.

„ჩინეთი ვაჭრად ცდილობს ეკუთვნეს ევროკავშირის ემბარგოს. ამის ერთ-ერთი მთავარი მიზეზი ის არის, რომ კარგად იცის: მას შეუძლია დასავლეთ ევროპაში შესყიდული საინჟინრო ტექნოლოგია და ელექტრონიკის ტექნიკები საკუთარი სამხედრო სისტემის გასამუშავებლად გამოიყენოს ამ იმ შეიარაღების მოდერნიზაციისთვის, რომელსაც რუსეთში შეიძენს. წინააღმდეგ შემთხვევაში, ჩინეთი დარჩება 10-15 წლის წინანდელი შეიარაღების მასშტაბით, რომელიც იქნებ დღეს კარგად მუშაობს, მაგრამ სულ მალე გამოუსადეგარი გახდება“, – გამოითქვამს ვარაუდს საიმონ ვეზენსი.

ინდოეთიც არ იმურებს ძალ-ღონეს სამხედრო სტრატეგიის მოდერნიზებისათვის. ვეზენსის თქმით, ბოლო რამდენიმე წელია ინდოეთი ცდილობს იქცეს რეგიონის ძლიერ სახელმწიფოდ, რომელიც საჭიროების შემთხვევაში, სამხედრო ძალას ინდოეთის ოკეანის ვრცელი რეგიონის ნებისმიერ წერტილში გადაისყრის. მთხვავად ამისა, დღემდე ინდოეთის ამ მისწრაფებას ძალზე ზღუდავს ემბარგო, რომელიც ქვეყანას ბირთვული იარაღის გამოცდის გამო დაუწყეს.

სხვათა შორის, შვედეთის მშვიდობის შემსწავლელი საერთაშორისო ინსტიტუტი არ არის დარწმუნებული, რომ მისი

კვლევისიური რჩევები

„იონსენალი“ აგრძელებს რუბრიკას, რომელშიც კვალიფიკურ პასუხს გაცემთ ყველა დაინტერესებულ პირს მათთვის საინტერესო საკითხებზე.
კითხვებზე უპასუხებს ასოციაცია „სამართალი და თავისუფლება“, რომელიც უფასო იურიდიულ მომსახურებას სთავაზობს ნვევამდებებსა და სამხედრო მოსამსახურეებს. საკონტაქტო ტელეფონი: 95-89-80

გამოკლვა, რომელიც ლეგალურ წყაროებს ვერნობა, შეუქცვლია გამოკლვის თანატოლის, პიტერ სტალენკაის თქმით, მიუხედავად აკლვართა მცდელობისა, რომ ამ თუ იმ ქვეყნიდან რეალური მონაცემები მიიღოს, ზოგიერთი მათგანი მანც მალავს სამხედრო ხარჯებს.

„შედეგითი ინსტიტუტი მხოლოდ ლეგალურ წყაროებზე მუშაობს, ხოლო ძირითადი წყარო არის მთავრობის მიერ წარმოადგენილი ინფორმაცია, ოფიციალური პასუხები წვეს შეთხოვებზე და ა. შ. კარგად ვიცით, რომ მაგალითად, ჩინეთში, რუსეთსა და ზოგიერთ სხვა ქვეყანაში ბევრი რამ რაც სამხედრო სფეროს განეკუთვნება, სამხედრო ბიუჯეტში არ აისახება. ამიტომ დამატებითი მონაცემების მოძებნა ვეცდებით, რათა ვანუსაზღვროთ, რა შედეგს სამხედრო ხარჯებში.“

სტოკჰოლმის ინსტიტუტს ამგვარი „ფიშაქის“ გვერდით, რა თქმა უნდა, საკვებოდ არ შეუსწავლია საქართველოს სამხედრო ბიუჯეტში. მიუხედავად ამისა, საქართველოში იგივე ტრენდები აფიქვება. ქვეყნის სამხედრო ხარჯები იზრდება, თუმცა თავდაცვის სამინისტროს ბიუჯეტში სრულად არ აისახეს იმ დანახარჯებს, რასაც ქვეყანა სამხედრო საქვროებისათვის მიზნობრივად. შედარებისათვის: თავდაცვის სამინისტროს ხარჯების დასაფინანსებლად 2005 წელს სახელმწიფო ბიუჯეტიდან 340 მილიონი ლარი გამოიყო. ამას ემატება პრეზიდენტის სამხედრო ფონდიდან რეზერვისტების გადასამზადებლად გამოყოფილი დახარჯობები 5 მილიონი ლარი. გარდა ამისა, არსებობდა ცალკე ბიუჯეტი, რომელიც უკრაინაში, ჩეხეთსა და ყოფილი აღმოსავლეთი ევროპის სხვა ქვეყნებში შეარღვებასა და ტექნიკას ყიდვლობდით.

დასასრულ, მსოფლიო მასშტაბით სამხედრო ხარჯების ზრდა პირდაპირ კავშირში შეიძლება იქნას კორფლიტებთან, რომლებსაც გასულ წელს 19 ქვეყანაში ჰქონდა ადგილი. თითოეულ კორფლიტებში რა საშუალოდ 1000 კაცი დაიღუპა. ცალკე პრობლემაა ე. წ. გაყვნილი კორფლიტები – კოსოვოს, მთიანი ყარაბაღის, აფხაზეთისა და ყოფილი სამხრეთ ოსეთისა – რომლებიც სტოკჰოლმის მშვიდობის შემსწავლელი ინსტიტუტის გამოკვლევაში არ შესულა. თუმცა, ერთი რამ უამისოდაც ნათელია: შეიარაღების ზრდას უცილობდა მოხდეს შეიარაღებული კორფლიტების ზრდაც – ზუსტად ისევე, როგორც საქტყაქლის დასაწყისში ცდელზე ჩამოყიდებული თოფი უცილებლად გაისვრის წარმოადგენის ბოლოს.

ქოშა ლიქლიქაძე

— ვინ მიეკუთვნება სხვა სახელმწიფოთა ტერიტორიაზე საბრძოლო მოქმედების ვეტერანებს და მათთან გათანაბრებულ პირებს?

— სხვა სახელმწიფოთა ტერიტორიაზე საბრძოლო მოქმედების ვეტერანებსა და მათთან გათანაბრებულ პირებს მიეკუთვნება:

1. სამხედრო მოსამსახურეები, მათ შორის თადარიგში დათხოვნილები (გადამდგარი), სამხედრო შეკრებებზე გაწვეული რეზერვისტები, შინაგან საქმეთა, სახელმწიფო უშიშროების ორგანოებისა და დაზვერვის სახელმწიფო დეპარტამენტის რიგითი და მეთაურთა შემადგენლობის პირები, ამ ორგანოთა თანამშრომლები, თავდაცვის სამინისტროს თანამშრომლები, რომლებიც სახელმწიფო უშიშროების მიერ გაგზავნილი იყვნენ და მონაწილეობდნენ სხვა სახელმწიფოებში საბრძოლო მოქმედებებში სამსახურებრივი მოვალეობის შესრულების დროს;

2. სხვა კატეგორიის პირებისათვის სხვა სახელმწიფოთა ტერიტორიაზე საბრძოლო მოქმედების ვეტერანის სტატუსს განსაზღვრავს საქართველოს პრეზიდენტი.

— ვინ მიეკუთვნება საქართველოს ტერიტორიული მთლიანობის, თავისუფლებისა და დამოუკიდებლობისათვის საბრძოლო მოქმედების ვეტერანებს და მათთან გათანაბრებულ პირებს?

— საქართველოს ტერიტორიული მთლიანობის, თავისუფლებისა და დამოუკიდებლობისათვის საბრძოლო მოქმედების ვეტერანებს და მათთან გათანაბრებულ პირებს მიეკუთვნება:

ა) საქართველოს დემოკრატიული რესპუბლიკის რევოლუციური არმიის, სახალხო გვარდიის სამხედრო მოსამსახურეები, მათ შორის, თადარიგში დათხოვნილები (გადამდგარი), მილიციის მუშაკები და ამ ფორმირებებში მოხა-

ლისედი შესული სამოქალაქო პირები, რომლებიც 1918-21 წლებში მონაწილეობდნენ საბრძოლო მოქმედებებში საქართველოს დამოუკიდებელი რესპუბლიკის დასაცავად და მისი ტერიტორიული მთლიანობის შესანარუნებლად;

ბ) 1921-24 წლებში საქართველოს ეროვნული მოძრაობის ან დამოუკიდებლობისათვის საბრძოლო მოქმედების მონაწილენი;

გ) საქართველოს ტერიტორიული მთლიანობის, აფხაზეთსა და შიდა ქართლში თავისუფლებისა და დამოუკიდებლობის შესანარუნებისათვის ბრძოლის მონაწილენი; საქართველოს თავდაცვის, შინაგან საქმეთა და უშიშროების სამინისტროების, აგრეთვე, დაზვერვის სახელმწიფო დეპარტამენტის მოსამსახურეები და მუშაკები, მათ შორის, თადარიგში დათხოვნილები (გადამდგარი), საბრძოლო ოპერაციებში მონაწილე სამხედრო ფორმირებაში ჩარიცხული სამოქალაქო პირები, მოხალისეები;

დ) სამოქალაქო ავიაციის მფრინავები (ეკიპაჟი), რომლებიც ასრულებდნენ სპეციალურ რეისებს საომარი მოქმედების ზონაში;

ე) სამოქალაქო პირები, რომლებიც ქალაქების ვაგონისა და სიხვის, აგრეთვე, სიხვის, გულრიფშის, ოჩამჩირისა და ვალის რაიონების დაცვისას მუშაობდნენ ამ ქალაქებისა და რაიონების წარმოება-დაწესებულებებში (ჯანმრთელობის დაცვის, კავშირგაბმულობის, საპკაო, საზღვაო, სარკინიგზო და საავტომობილო ტრანსპორტის, ენერჯი და წყალმომარაგების სფეროებში, პურის საცობი საწარმოებში, მასობრივი ინფორმაციის საშუალებებში, ავტობიოგრაფიკული სახეობის ორგანოებში); ახვევ, აფხაზეთის ავტონომიური რესპუბლიკის ხელისუფლების ორგანოებში და მათი სამსახურებრივი საქმიანობა უშუალოდ იყო დაკავშირებული საბრძოლო მოქმედებებთან ან დინამიკადიდნენ საბრძოლო მოქმედებების შედეგად.

დღეს ყველას, ვისაც თოფისა და ამუნიციის შექმნა შეუძლია, თავი მონადირე ჰგონია. პოდა, დაეხეტებიან ალბა-დალმა. ზოგი — მარტოდმარტო, ზოგიერთები — ჯგუფურად, ზოგი — ძაღლებით, ზოგიც — უძაღლოდ და ა.შ. ეგერებსაც მეტი რა უნდათ — რაც მეტ ხალხს მიიზიდავს, მით უფრო ბევრ ფულს გააკეთებენ და დახარბებული არად დაგიდევნენ, რომ ამასობაში ნამდვილი მონადირეები, მოყვარულები და ბუნების ტრფიალი ადამიანები იჩაგრებიან.

უცნობი ვერსიი-კახონი

წარმოიდგინეთ, რომ უკვე დღეს, ბატყსანადირად წასული, სწორედ ასეთი „მონადირეების“ რამდენიმე ჯგუფს გადააწყვდით. გალაღებული ჯგუფები თავს ძვირად ღირებული იარაღით იწონებენ და ორასობდნენ მეტრის სიმაღლეზე მფრინავ გუნდს ბათქაბუთს უტყნენ.

რა თქმა უნდა, ფრინველი ყურსაც არ იბერტყავს და ღინჯად მიფრინავს ინსტინქტს დამორჩილებული. ეტყობა, ამაზე თქვენ: „ახალი ფეხს, ქარაიანი მდისა“. ავტო კიდევ ერთი გუნდი გამოჩნდა შედარებით დაბალ, მაგრამ ნებისმიერი თიფისათვის მოუწვდომელ სიმაღლეზე. გამოჩნდა დირეები, მით აღფრთოვანებულები, რომ მათი ნატიფი თიფები მრისხანე ხმას გამოსცემენ, სალუკით მაკიდელებ გუნდს. მაგრამ უეცრად ხდება მოულოდნელი რამ — დახსლოებით 200 მეტრის მოშორებით ლეექაშიდან გაისმის თიფის ოღნავ

გასაგონი, განსხვავებული ხმა და ერთი ბატი ქვასავით ეშვება დაბლა.

ალბათ, კარტეჯი ესრილესია, იფიქრებთ თქვენ, მაგრამ ფრინველები ხომ საკარტეჯილად მაღლა იფენენ? ისეუ ამისის ორი წმინდა ღუპოვების ხმა და ორი ბატი ენარცხება მიწას. არა, კარტეჯი არაფერ შუაშია, დაასკენით თქვენ და ცნობის-მოყვარეობის დასაკმაყოფილებლად იმ ადგილისკენ მიდინარით, საიდანაც უცნობმა მონადირეებმა სასწაული მოახდინეს... და მართლაც, თქვენ ორ მონადირეს შეინშნავთ, ხელში გრძელი ვოხები რომ უჭირავთ. საოცარია, ნუთუ ვოხებით ნადირობენ? უფრო ახლოს მიხული კი დაინახავთ, რომ ეს ვოხები კი არა, გრძელხელიანი თიფები ყოფილა. გაოცებული ათიგაბიერებთ უჩვეულო აჩარას — თურმე პირველ მონადირეს „ბერეტა-390“ აქვს, მეორეს ასევე ნახევრად ავტომატური

„ბრაუნინგ-აუტო5“. ორივე თიფზე საკმაოდ გრძელი, დამატებითი ლულებმა მიხრანხილი. აი, თურმე რით მონადირეს მოუწვდომელი სიმაღლიდან ფრინველები...

ლულებშიდან მესამე მონადირეც გამოვიდა. მასაც გრძელი ლულა აქვს დაეხებული თიფზე, მაგრამ თავად აჩარა რაღაც განსხვავებული და თითქოს უცნობა — ნახევრად ავტომატურ „ბრაუნინგ ჯოლ“-ს ჰკავს, მაგრამ არც „ვერმანიკა“, არც „ბენლი“ და, მით უმეტეს, არც ლევენდარული „კოსმა“.

მის პატრონს გაესაუბრებთ და ყველგონი ნათელი ხდება — ეს არის ცნობილი ფირმა „ვერნიე-კარონის“ „ალტო-6“, რომელიც პოსტსაბჭოურ სიერცემში თითო-ორილა თუ მოიძებნება. სწორედ ეს ფირმა აწარმოებს მისახარან 82-სანტიმეტრიან ლულებსაც, რომელიც იტალიური, ბელგიური და ამერიკული ნახევრად ავტომატური სანადირო თიფების უმრავლესობას ერეება...

კლოდ ვერნიე 1800 წლის იანვარს, საფრანგეთში, სერტ უტენში დაიბადა. 1820 წელს მან შეიარაღე ოსტატთა შორის გამოცხადებულ კონკურსში გამარჯვება. „მრეწველობისა და ხელოვნების მუზეუმში“ დღესაც ინახება ვერნიეს მამინდელი ნამუშევარი, რომელიც იმ დროის ყველაზე მშვენიერ ვეგემალარად არის აღიარებული. სწორედ ამ თიფმა დაუღლი დასაბამი საიარაღო ფირმას, რომელსაც 1830 წელს

ცნობილი შეიარაღის, კარიონის ერთადერთი ასული ანტუანეტაზე დაქორწინების შემდეგ „Verney-Carron“ უწოდა კოლო ვერნიემ. უფროსი ვაჟი სელი 1839 წელს შეეძინა. მოგვიანებით, მან უცნობი მძებნი ერთად ჩაიბარა ფირმის მმართველობა. 1970 წელს კოლო ვერნიეს გარდაცვალების შემდეგ, ფირმის დასახლებას კოლოდა ერთი სიტყვა მიუმატა და „მძები ვერნიე-კარიონი“ უწოდა. ამ დასახელებით მან 1917 წლამდე იარსება.

პირველი მსოფლიო ომის შემდეგ შეიარაღეთა ოჯახმა საიარაღო ფაბრიკაში ახალი ტექნოლოგიების დანერგვა გადაწყვიტა, რისთვისაც საკუთარი და ახლი მოგობარ-ნათესავთა ფინანსური რესურსები გამოიყენა და ფირმის ტვირთბედი ასეთი სახე მიიღო – Verney-Carron – S.A.

30-იანი წლების ეკონომიკურმა კრიზისმა და დასრულდა ფირმისთვის უპროსპეროზო იმპიუქა და სხვა გზა აღარ ჰქონიათ – Verney-Carron – S.A. ვაცილებით მომგებანი საქმიანობის შეუღდა. 1936 წლიდან ფირმამ თევზსაჭერი მოწყობილობების, ნოვებურთის აქსესუარებისა და ველოსიპედების გამოშვება დაიწყო. ამ მრავალფეროვანმა ასორტიმენტმა კომპანიას მეორე მსოფლიო ომის მძიმე წლები გადაატანია. ომის დასასრულს ფირმამ, მართალია მცირერიცხოვანი მუშა ხელითა და მოძველებული დანადგარებით, მაგრამ მაინც ახალი სახელით – „Grounement d'Exploitation des Fabricants d'Armes Reunis (GEFAR)“ – აღდგენა სცადა.

ვერნიეს მეორე შობამომაკვლამ ბიზნესში ჩართვა 1948 წელს გადაწყვიტა. მოგვიანებით იგი ვაიცრის მცირე საწარმოს მფლობელ ერთ იტალიელს, რომელსაც ის-ის იყო შეეცქნა საფრანგთი სანადირო სახეერად ავტომატური მსუბუქი თოვის ახალი კონსტრუქცია და მისი სერიული წარმოებისათვის ფული უსაკრიობებდა. ლიცენზიას ხელი 1954 წელს მიეწერა. ეს იყო ფირმის ისტორიაში გადამწყვეტი მომენტი და „ვერნიე-კარიონმა“ თანამედროვე ინდუსტრიულ საწარმოთა შორის

ღირსეული ადგილი დაიმკვიდრა.

Sagittaire („ამფილოდოსანი“) პირველი ფრანგული მასობრივი ვერტიკალური იარაღი – 1966 წელს გამოუშვეს და მალე იარაღის ბაზრის ლიდერად მოგველინა. 1970-75 წლები ფირმის აყვავების ხანად იქცა – წარმოება გაორმაგდა.

მართალია, 1980 წლის დამდეგს ფინანსური პრობლემები შეეცქნა, მაგრამ მალე „ვერნიე-კარიონმა“ ხელშეკრულება დადო ხელისუფლებასთან ახალი ფრანგული საიურიში შაშხანის წარმოებაზე. შაშხანა FAMES-ის სახელითა ცნობილი. ხელშეკრულებით გათვალისწინებულ სამუშაოებს 10 წელი დასჭირდა, სამაგიეროდ მოგებამ ფირმის მფლობელებს საშუალება მისცა, საწარმოს მთლიანი რეკონსტრუქცია მოეხდინათ. გარდა ამისა, ფირმის წარმატებას ისედაც შეეწირებულ იარაღის ბაზარზე რამდენიმე სახსრე განაპირობებდა. კრიზისი, 1984 წელს, როცა ერთი ვერნიე-კარიონის ნაწარმზე მოულოდნელად იკლო მოთხოვნილება, მისმა ბიძაშვილმა, პიერ ვერნიე-კარიონმა გააგრძელა საწარმოს მოდერნიზაცია და 1985 წლისთვის წარმოებაში ჩაუშვეს „საჟიტერი“, ვერტიკალურულიანი სანადირო თოვი,

რომელსაც მსუბუქი შენადნობისაგან ჩამოსხმული კოლოფი ჰქონდა. „საჟიტერი“ კარგა ხანს ლიდერობდა იარაღის ბაზარზე. სამი წლის შემდეგ კი ვერტიკალურულიანი თოვის სერია „სუპერი“ გამოჩნდა, ახალი მოდელით „ტრაბი“. მას სხვა მოდიფიკაციებიც მოჰყვა – მაგალითად, 1993 წელს ვერსია „პლიუმ“ წარმოადგინეს. გარდა ამისა, „სუპერ-9“ ვერსიის „საჟიტერის“ მოდელელებში მუდმივად იცვლებოდა ზაზები. შაშხანა „იმპექტის“ წარმოებაში დანერგვამ კიდევ უფრო დიდი პოპულარობა მოუტანა „ვერნიე-კარიონს“ იარაღის ბაზარზე.

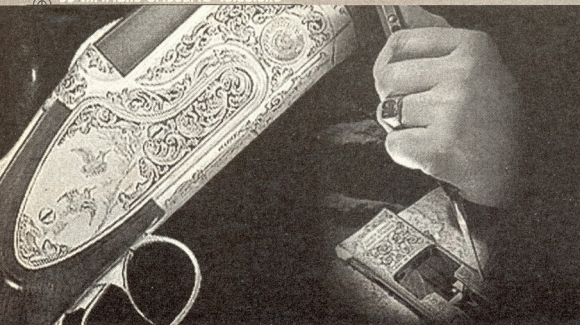
ახალი „თავდაცვითი“ იარაღის „ფლეშბოლის“ გამოხვლა კი (1990 წ.) იმით აღინიშნა, რომ რამდენიმე ქვეყნის საპოლიციო უწყებებს ის საუკეთესოდ აღიარეს და ამ იარაღით აღჭურვა გადაწყვიტეს.

„სუპერ-9“ სერიის წარმატება „საჟიტერის“ მომაკვლამ განაპირობა – გადაწყვიტეს, რომ საერთაშორისო ბაზარზე უცხოური იარაღისათვის კონკურენცია წარმოების ულტრათანამედროვე მეთოდების დანერგვით გაეწეათ.

1994 წელს გამოვიდა „საჟიტერ ნუველ ტექნოლოგი“ – მოდელი, რომელიც მონადირეებმა ერთხმად მიიწონეს. 1995 წელს კოლო ვერნიე-კარიონი გადადგა და კომპანიის ხელმძღვანელობა ვაჟს, ჟანს (შეიარაღეთა ოჯახის მეექვსე თაობა) ჩააბარა. დირექტორთა საბჭოში შევიდნენ პიერ ვერნიე-კარიონი და ზავიერ დე ვერიონ დე ლა კომბი.

ამჟამად „ვერნიე კარიონს“ მძლავრი საწარმოო ბაზა აქვს, ულტრათანამედროვე მაღალტექნოლოგიური დანადგარებითა და მაღალკვალიფიციური პერსონალით. ამის

წყალობით ფირმა საუკეთესო ხარისხის ლულებს, მექანიზმებსა და სანადირო თოფებს უშვებს. „ვერნიე-კარონის“ ვეღა გლველულიან სანადირო თოფს ხუთწლიანი გარანტია აქვს, ეს კი დაახლოებით 100.000 გასროლაა.

კომპანია ყოველწლიურად 12000 ლულას უშვადებს ფირმებს „რემინგტონს“, „ბრაუნინგსა“ და „რუგერს“.

ფირმის სამეცნიერო-კვლევითი განყოფილების პოტენციალი ისეთ პერსპექტიულ იარაღზე მუშაობის საშუალებას იძლევა, რომელიც მომავალში ვეღაზე პრეტენზიული მომხმარებლის მოთხოვნებსაც დააკმაყოფილებს.

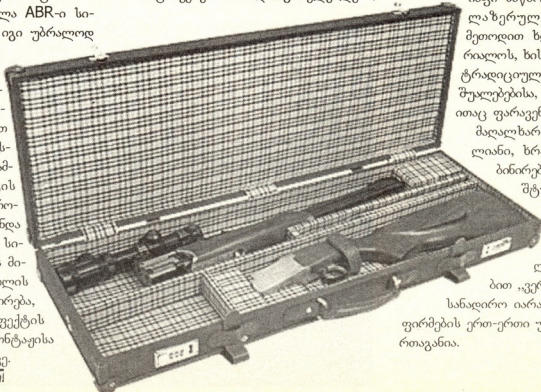
მრავალწლიანი კვლევითი მუშაობის შედეგია ის დამატებლებიც, რომლებიც ჩვენი წერილის დასაწყისში ვახსენეთ. ამ მოწყობილობას, რომელიც გლველულიანი ნახევრად ავტომატური სანადირო თოფებისთვისაა განკუთვნილი, მსოფლიოში ანალოგი არ აქვს. იგი ერთადერთი და უნიკალურია, ერთადერთია მისი გამოიშვები ფირმაც – „ვერნიე-კარონიც“.

დამატებლები ლულა ABR-ი სიგრძით 82 სანტიმეტრია, იგი უხარული ეხრანება თოფის ძირითად ლულას.

ABR-ი იდეალურია შორსმფრენ ფრინველებზე სანადიროდ, განსაკუთრებით იხვსა და ბატზე. ABR-ი ისერიის შორს, ზუსტად და სამიზნეზე ტოვებს საფანტის თანაბრად განაწილებულ გროვას. ABR-ის ღირსებზე უნდა ჩაითვალოს დაზიანების სიშორის გაზრდა, საფანტის მიტანის კონცენტრაცია, სროლის ხმის მნიშვნელოვან შემცირება, ასევე უკუდარტყმითი ეფექტის შეზღუდვა დასასრულ, მონტაჟისა და დემონტაჟის სიბარტყე.

ორსაუკუნოვანი გამოცდილების წყალობით „ვერნიე კარონი“ მრავალფეროვან სანადირო გლველულიან თუ ხრახნულულიან იარაღს აწარმოებს. ერთ-ერთი საუკეთესო თოფი, ნახევრად ავტომატური „ალტო-6“ სხვა მისი კლასის თოფებისაგან სიმსუბუქით, ბალანსირებითა და სინატივით გამოირჩევა. სროლის დროს იგი თანაბარი სიმსუბუქით აწვდის საგანჯიან ლულას მასრებს და ასევე მსუბუქად ამოყრის გასროლის შემდეგ. მნიშვნელობა არ აქვს, მსუბუქსაფანტანია ტყვია თუ 32-გრამიანი, 28-გრამიანი ან 24-გრამიანი (ბევრ ცნობილ ფირმათა იარაღს მსუბუქსაფანტანია ტყვიების სროლისას პრობლემები ექმნება). კონდახი შხარზე კარგადაა მორგებული, ავტომატიკაც უშვრცრად მუშაობს, ტყვია მიზანს ხვდება – მონადირესაც მეტი რა უნდა. თვით თავდააკლული „ბრაუნინგისტებიც“, რამ ჰგონიათ, ამ ფირმის იარაღს ბადალი არ ჰყავს, „ალტო-6“-ის მოსწრესი შემდეგ მისი თავიანისმცემლები ხვებიან.

რაც შეეხება ABR დამატებლებს,

დეტალური გამოცდის გარეშე, მათზე დაბეჭდვითი რაიმეს თქმა ძნელია. ერთი რამ კი ფაქტია – 70 ნაბიჯზე ნასროლმა 1-მა ნიშნულმა საფანტმა შიფერის ფირფიტა გახრტიტა.

„ალტო-6“-სათვის სამი მოდიფიკაციის ლულებს უშვებენ – 76 სმ, 71 სმ და 66 სმ სიგრძისას, საფანტის სასროლო სმ იზნით, და ტყვიის სასროლო სპეციალური მოწყობილობით.

ახლა მცირედენი ინფორმაცია „ვერნიე-კარონის“ სანადირო თოფების შესახებ – მათი ძირითადი წონა 2,45-დან 3 კილოგრამამდე მერყეობს. ამჟამად 410.28.20.16.12 კალიბრის ლულებს, ფირმის საამაყო მოდელია „ბეკასონი“ – 12-კალიბრანი, 2,55-კილოგრამიანი თოფი, რომლის ლულის სიგრძე 66 სანტიმეტრია. აგრეთვე, 2,7-კილოგრამიანი „ბეკასონი“, რომლის ლულის ზომა 71 სანტიმეტრის უდრის. მშავი კატეგორიის თოფა პოსტსაბჭოური სივრცის სააარალო ბაზარზე პოპულარობით გამოირჩეული „ბერეტა ულტრა-ლანინი“ (წონა 2,5 კგ).

„ვერნიე-კარონის“ ვეღაზე მძიმე, საბატე-პორიზონტალურლულიანი თოფი, რომელსაც 89-მილიმეტრანი საგანზე აქვს, 4,1 კილოგრამს იწონის. თოფების ლულები ქრომიზებული ფოლადისგან მზადდება ისინი ძნელად იფანება და დამატებით ქრომიზებასაც არ საჭიროებს. არ არის აუცილებელი, ნადირობის შემდეგ მამწე ზუმას სტეკით ხელი, როგორც ამას „მარკლების“ პატრონები აკეთებენ ხოლმე, ფირმა თოფის ხის ნაწილების დასამზადებლად მხოლოდ და მხოლოდ კაკლის ხეს იყენებს.

ძვირფას და შეკვეთილ მოდელებს გრავირებს ხელი უკეთებენ, შედარებით ახვი ნაწარმის გრავირება კი ლაზერულ-კომპიუტერულ მეთოდით ხდება. რამ არ იბრალოს, ხის ნაწილებს, გარდა ტრადიციული გასაყენი საშუალებისა, სპეციალური სითხითაც ფარავენ.

მაღალხარისხიანი გლველულიანი, ხრახნულიანი კომბინირებული თოფებისა და შტუტეების წარმოებით, კალიბრების ფართო დიაპაზონითა და ხელმისაწვდომ ფასებით, „ვერნიე-კარონი“ დღეს სანადირო იარაღის მწარმოებელი ფირმების ერთ-ერთი უმძლავრესი ლიდერთაგანია.

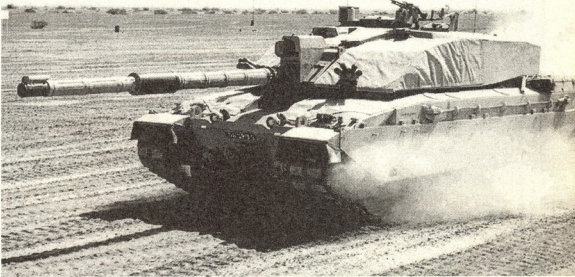
**ირანისთვის
 მისაყიდი „Sir-2“
 ბრიტანელებს
 „ჩელინჯერის“
 სახელით
 პერსიათ**

ირანის შპს კარგი გადამხდელის სახელი ჰქონდა და ამიტომ მსოფლიოს უდიდესი საიარაღო ფირმები ცდილობდნენ ახალ-ახალი სამხედრო „სათამაშოებით“ მიუხიბლათ იგი.

თუმცა, 1979 წლის რევოლუციისა და ირანის შპსის რეჟიმის დამხობის შემდეგ, ფრანგულ-ამერიკული თუ გერმანული საიარაღო ფირმები პირში ჩალაგამოვლებულები დარჩნენ. მათ შორის იყო დიდი ბრიტანეთიც, ირანისთვის შექმნილი ტანკით, „სირ-2“-ით ხელში. თუკი გერმანულმა „მერსედესმა“ მოახერხა და ირანელი სამხედროებისთვის შექმნილი ვიპი „ველენდგაენი“ სამოქალაქო ბაზარზე მოშვებინა და გაიტანა, ბრიტანელები ქვეყნიდან და ვაგონიან „ურჩნულს“ მოქალაქებს ვერ შესთავაზებდნენ.

ამიტომ დიდი ბრიტანეთის მთავრობამ გადაწყვიტა, „სირ-2“-ის ბაზაზე შექმნილიყო ახალი ტანკი „ჩელენჯერი“, რომელიც შეეცვლიდა ქვეყნის არმიის შეიარაღებაში არსებულ მოძველებულ „ჩიფტერსს“. ამით ბრიტანეთის ხელისუფლებამ, ფაქტობრივად, გაკოტრებას გადაარჩინა ცნობილი ინგლისური კომპანია „ვიკრის“ დოფენს სისტემები“.

ბრიტანელების სიამაყე

„ჩელინჯერი“

ახალი ტანკის შექმნის მთავარი პრობლემა მისი წონა გახლდათ – როგორ არ ეცადნენ კონსტრუქტორები, მაგრამ „ჩელენჯერის“ წონა 62 ტონაზე დაბლა ვერ დაიყვანეს. თუ მკვეთრად შესუსტებდნენ ტანკის შეფუძნების ღონეს, შეიძლებოდა 5-10 ტონის მოგება, მაგრამ ეს დიდი ევრაზიური შეღავათი იყო, რადგან „ჩელენჯერები“ მაინც დასავლეთ ევროპაში უნდა განთავსებინათ. მოვიანებით გაირკვა, რომ ევროპული ხიდების უმრავლესობა მხოლოდ 20 ტონაზე იყო გაანგარიშებული. ასე რომ, მნიშვნელობა აღარ ჰქონდა, ხიდს 62-ტონიანი ტანკი ჩატეხდა თუ 50-იანი და „ჩელენჯერის“ კონსტრუქტორებმაც შევებით ამოისუნთქეს. შედეგად „ჩელენჯერი“

მსოფლიოში ერთ-ერთი ყველაზე მძიმე ტანკია და მხოლოდ ერთი ტონით ჩამორჩება 63-ტონიან ებრაულ „მერკაფს“.

1988 წლამდე 420 ერთეული „ჩელენჯერი“ გამოუშვეს, რომლებიც მხოლოდ ბრიტანული არმიის შეიარაღებაში მიიღეს. ამ ტანკების ნაწილმა მონაწილეობა მიიღო 1991 წლის „უდაბნოს ქარიშხლის“ ოპერაციაში, რომლის დროსაც საბჭოთა წარმოების T-55 და T-62 ტიპის ტანკებს იოლად ანადგურებდნენ.

მოუხდავად ამისა, „ჩელენჯერს“ მაინც ბევრი ნაკლი ჰქონდა, თუნდაც მართვის სისტემაში, მოუხერხებელი კომპერა კოეკაჟის სწრაფ მოქმედებას ზღუდავდა. ამას თან დაერთო ტანკის მერ განცდილი

„ჩელენჯერის“ საბრძოლო კომპლექტში 52 ცალი ჯავშანგამტანი ქვეკალიბრისანი და ფუგასურმსხვრევიანი ქურვი და 4000 ცალი ტყვიამფრქვევის ვაზაა

ერთხანს ევროპული ჯავშანტექნიკის მასა შეზღუდული იყო და მიძიე ტანკებს არ აკეთებდნენ — ევროპული ხიდების 70-80% არ იყო გათვალისწინებული სერიოზული დატვირთვისთვის. თუმცა მოგვიანებით გაიარკვა, რომ ეს ხიდები ვერც 50-ტონიან (მაშინდელი სტანდარტი) მანქანებს გაუძლებდნენ და ამის შემდეგ შეზღუდვაც არაპრაქტიკული გახდა... „ჩელენჯერის“ მასა 60 ტონას აღემატება...

ჩვენი ფუნქცი: „Chelenger-2“ 62,5
ტონას იწონის. მისი სიგრძე (ქვე-
მების ჩათვლით) 11,5 მეტრია, სი-
განე 3,5 მეტრი, სიმაღლე — 2,5
მეტრი. ტანკის კლორენსი (მანძილი
მინიდან კორპუსის ყველაზე დაბალ
ნერტლიამდე) ნახევარ მეტრს აღწე-
ვს. ტანკი შეიარაღებულია ერთი
120 მმ კალიბრის ქვემეხით და
ორი 7,62 მმ კალიბრის ტყვიამ-
ფრქვევით. სატანკო ქვემეხის ქურ-
ვის (როგორც ჯავშანგამტანი ქვეკ-
ალიბრისანი, ისე ფუგასურმსხვრევი-
დი) საერთო რაოდენობა 52-ს შეად-
გებს, ტყვიამფრქვევების ვაზნების
მარაგი კი — 4000-ს. ტანკზე
დაცემულია 12-ცილინდრის ტურ-
ბოიზული, რომელიც 1200 ცხ.ტ-ს
სიმძლავრეს აეთაზრებს. მოასფლ-
ტებულ გზაზე ტანკის მაქსიმალური
სიქარე 56 კმ/სთ-ს აღწევს. სანავის
მარაგი 400 კმ-ის გასაფლად
არის საკმარისი. ტანკს შეუძლია
შეუერებლად გადალახოს 90 სმ
სიმაღლის დაბრკოლება და 1,1 მ
სიღრმის წყლის გუბე ასევე, 2,3 მ
სიგანის სანავარი. ტანკის ეკიპაჟი
ოთხი კაცისგან შედგება.

ფიასკო კანადის არმიის თასზე, NATO-ს
სხვადასხვა ქვეყნის ტანკისტების შორის
მოწყობილ შეჯიბრებაში.
ამის შემდეგ ლონდონმა ახალი ტანკ-
ის ძიება დაიწყო და კონკურსი გამოაცხ-
ადა. მოდერნიზებულ „ჩელენჯერთან“ ერ-
თად კონკურსში ფრანგული „ლეკლერ-
კი“, ამერიკული „აბრამსი“ და გერმანუ-
ლი „ლეოპარდი“ მონაწილეობდნენ.
ბუნებრივია, ინგლისელები ბრიტანუ-
ლი არმიის შეიარაღებაში არაფრით არ
მიიღებდნენ ფრანგულ „ლეკლერკს“ ან
გერმანულ „ლეოპარდს“, რაოდენ საუკეთე-
სინიც უნდა ყოფილიყვნენ ისინი. უბრალოდ,
ამ კონკურსით ბრიტანეთის მთავრობამ
კომანდა „ვიკრსი“ აიძულა, „გამოეზი-
ნებულყოფი“ და „ჩელენჯერის“ სრულ-

ოფილი მოდიფიკაცია წარმოედგინა. ასე იშვა „ჩელენჯერ-2“. პირველი ტანკი 1994 წელს ააწვეეს. სულ ბრიტანეთის არმიამ 386 ასეთი ტანკი შეიძინა.

„ჩელენჯერი-2“ მართლაც გამოირჩევა თავისი მასსიათებლებით. მისი ჯავჯავი „ჩოპკემის“ პრინციპითაა შექმნილი – ჯავჯავში მონოლითური არ არის, ანუ ერთი შრისგან კი არ შედგება, მრავალშრიანია. ფოლადის შრეს კერამიკა ცვლის, შემდეგ კომპოზიციური მასალები და ა.შ. როცა მრავალშრიან ჯავჯავს ეკუმულაციური ჭავლი ხვდება, ჭავლის ენერგია სხვადასხვა ქიმიური და ფიზიკური თვისების მქონე შრეების გახერხებისას იხარუება და კოშკურაში ვეღარ აღწევს.

ტანკზე დაყენებულია თანამედროვე რადიოელექტრონული სისტემები. ცეცხლის მართვის სისტემა „აბრამსიდან“ არის გადმოღებული. ტანკის ეკიპაჟს ცეცხლის გასხნა ღამით და ცუდ მეტეოროლოგიურ პირობებშიც შეუძლია. გადაუმოსწებელი ინფორმაციით, „ჩელენჯერმა“ – 5 კმ-დან ერთდერით გასროლით გაანადგურა ერთ-ერთი T-55-ი. თუ ეს მართალია, მაშინ ბრიტანელებს „ჩელენჯერებით“ თავის მონიშნების საფუძველი უთუოდ აქვთ. მით უფრო, რომ 1997 წელს ინგლისელებმა შერი იძიეს მეტოქეებზე და კანადაში საუკუთხო შედეგი აჩვენეს. ამასთან, როგორც „პორტუკი ენები“ იტყობინებან, „ჩელენჯერი“ ერთდელ უდაბნოში ნაკლებეფექტანი არაღია, თუცა, ინგლისელებს მონაცემებით, ერთდელი კამპანიის დროს 157 მანქანით 300-მდე ერთდელი ტანკი გაანადგურეს და მხოლოდ ერთი ერთდელი დაკარგეს.

ფრანგული და გერმანული ტანკები რომ შეიარაღებაში არ მიეღიოთ, ბრიტანელებმა მონოპოლისტიად ქცეული საკუთარი მწარმოებელი სერიოზულად „შეაფუცხუნეს“ და შედეგსაც ამით მიადნეს...

ტანკის მეთაური, მექანიკოსი და დამზიზნებელ-ოპერატორი ღამის ხედვის მონიშნობებით არიან აღჭურვილი

„ჩელენჯერი“ მადლი დონის დაცვით (ქამურ, ბიოლოგიური და რადიოტექური) გამოირჩევა

CHALLENGER 2

გოლიაზი

ჯერ კიდევ ანტიკური ხანის ბერძნები ამრავლებდნენ ვეებერთელა და მრისხანე მოლოსურ ძაღლებს (ბერძნული მითოლოგიის მიხედვით, მოლოსი ნეოპტოლომესა და ანდრომაქეს ვაჟია). ქრისტესშობამდე დაახლოებით 600 წლით ადრე ფინიციელებმა ისინი ბრტანეთში გადაიყვანეს. მოლოსური ძაღლები კარგად შეგავსენ იქაურობას — ნონასა და სიმალეში მომიტეს, მოსაფიფები დაიარქებს და რომაელ დამპყრობლებს თავიანთ პატრონებთან ერთად კუნძულის თავისუფლებისთვის თავგამოდებით ებრძოდნენ. ოკუპანტებმა დაფასეს მათი ძალა და სიმახაცე და რომში წაიყვანეს, საიდანაც ლეგიონერებთან ერთად ევროპის დასაპყრობად გაემშურნენ.

იმ დროს ძაღლებს ჯიშებად არავინ ყოფდა, მხოლოდ დანიშნულებს მიხედვით არჩევდნენ — მონადირეებს, მწყემსებს, დარაჯებსა და მეზრძოლებს. ასე გაჩნდა ბულდოგი, რომელსაც ხარებს მიუსევდნენ ხოლმე (თანამედროვე ბულდოგი არ გეგონოთ, პირში სისხიგაჩირლი უშფოთველად რომ დაბრძანებულა პატრონის დივანზე). მოგვიანებით ნამდვილი, ისტორიული ბულდოგი ტერიერთან შეაჯვარეს და დღევანდელი ბულ-ენდ-ტერიერის წინაპარი გამოიყვანეს.

საზოგადოდ, გველა მოლოსური ძაღლი შეიძლება იყოს მეზრძოლი. თუმცა, დროდადრო ხელეცქია იმ პირობათა გათვალისწინებით სხედბოდა, რასაც რინგებში მონაწილეობა მოითხოვდა. აი, ეს ჯიშები:

სულ რაღაც ორიოდ ათასწლეულის წინ რომის იმპერიის მოსახლეობის საყვარელი გასართობი საგანგებოდ განვრთნილი აღამიანების ორთაბრძოლა იყო — დიდი აზარტით უყურებდნენ, როგორ ხოცავდნენ და ასახიზუნდნენ ერთმანეთს უჭელუსი ცირკების არენებზე. თუმცა ჯაცმა რომ თქვას, ყოველთვის როლი ასახიზუნდნენ ან, მით უმეტეს, ხოცავდნენ: ასეთ მეზრძოლებს საყვარელ მძღარი ცხოვრება შეკონდათ და არც მთლად უპურსაქციოვინ იყვნენ. რას თხამ, ვის რას არევენებს განება — ზოგს მარლისი მღარიოებს, ზოგს საბრძოლო გალერებსა თუ კლიბუუმის ქვიმას...

ძველმა რომმა დიდი ხანი სახელმძღვანელოებში გადინაცვლა. ახლა ლემოკრატია, პოლიტიკორექტლობა და „გრინპისია“ გაბაგონებული. თუმცა აღამიანები მაინც მოითხოვენ პურსა და სანახაობებს. და რაც უფრო ლეფიცეციუნა პური, მით უფრო მრავალფეროვანია სანახაობები... სწორედ ასეთებს უფრო თვითონა ძაღლებს ბრძოლა. აღამიანებმა სისხლის ღერის საკუთარი ღინ „ათხფხვა მეგობრებს“ გადაულოცეს და მათი სამკაცრო-სასიცოცხლო ორთაბრძოლებით ირთობენ თავს. მართალია „არსენალი“ ჯაგგორიულად ეწინააღმდეგება მსგავს თავმუსაქცევებს, მაგრამ ვინაიდან ეს მოვლენა ჩვენმიც საყვარელ გავრცელებულია, ვფიქრობთ, უპირადად იქნება რამდენიმე გვეროლი ჩვენ დავუთმოთ მას... მისი ავკარაზიანობის შესახებ დასჯენის გამოცანა კი მკითხველისთვის მიგვიწვდია...

ბულტერიერი

ბულტერიერი 1862 წელს ინგლისელმა პინკმა „გამოიყვანა საზოგადოებაში“. უცნაური გარეგნობა ძაღლს ბულ-ენდ-ტერიერის, დღეს უკვე გადაშენებული თირი ინგლისური ტერიერის, დაღმტებისა და ესპანური შვეერის შეჯვარებისგან ერგო.

კვერჩხისებრი თავისა და გოჭისებური დინგის წყალობით შეუძლებელია ბულტერიერი სხვა ძაღლებში აგრიოთ. ძლიერი და მამაცი ძაღლი იდელსაც ორთაბრძოლებში მონაწილეობდა, დღეს კი საბრძოლო თვისებები ცოტა არ იყოს დაკარგული აქვს და მხოლოდ საგამოყენო მიზნით თუ

ორთაბრძოლებში დღესაც მონაწილეობენ ის ძაღლები, რომლებიც ყოველდღიურად სხვა საქმეებითაც არიან დაკავებული. ასეთია, მაგალითად, უძველესი გერმანული როტვილერის ჯიშის ძაღლი, შვანინაგი მცველი და ერთგული მეგობარი, რომელსაც არცთუ თვინიერი ხასიათი აქვს. ასეთები არიან კიდევ უფრო უძველესი შუააზიური და კავკასიური ნაგაზები, რომელთა საყოველთაოდ ცნობილი თავისებურებებია თანდაყოლილი ინსტინქტი სამფლობელოს დაცვისა. ისინი „ერთი პატრონის“ ძაღლებია და ამით გამოირჩევიან პროფესიონალი მებრძოლებისგან, რომლებიც ჩვეულებრივ კეთილგანწყობილი არიან ადამიანების მიმართ.

ბულტერიერი

ტოსაინგი

ამრავლები, ბულტერიერი ღონიერი, დაკნული, მიძრავი და კარგი გასაქრთონელი ძაღლია. 1963 წელს ძაღლის მოყვარულებს მინიატიურული ბულტერიერიც წარუდგინეს – უფროსი ძმის დაატარაველი ასლი.

ამერიკული ბულტერიერი

თანამედროვე ჯიში ყველაზე უფრო წაგავს ბრიტანულ ბულ-დოგ-ტერიერს, რადგან ეს ძაღლები საგანგებოდ ორთაბრძოლებისთვის გამოჰყავდათ, ინგლისელებს ეს ჯიში 1935 წლამდე არ გაუტარებიათ რეგისტრაციაში. ძაღლს გამოკეცილი კვადრატული ფორმატი, დიდი თავი და მძლავრი მუსკულატურა აქვს; სიმაღლე – 35-40 სმ; წონა დაახლოებით 15 კგ. რანჯე აქტიურია, მოზნობრივ და მამაცი. ყოველდღიურაზიში შვხიდი, გაწინასწორებული, დაზვერი და ერთგულია.

ამერიკული პიტბულტერიერი

ყველაზე კარგი მებრძოლი მებრძოლთა შორის, თავის წონაში ჩემპიონი – ატარატანინი ღონიერი ძაღლია. სწორედ ბრძოლაში გასამარჯვებლად არის შექმნი-

ლი – მასური თავი, მძლავრი ყბები და განიერი მხრები აქვს. როგორც ყველა ჯიშის წარმომადგენელს, რომლებსაც არა სანიშნუში ესტრუციურობისთვის, არამედ საბრძოლო თვისებების გათვალისწინებით ამრავლებენ, პიტბულს არ აქვს ერთიანი და გამოკეცილი სტანდარტი – მაშინათ, რომ უნდა ჰქონდეს დამახასიათებელი გარეგნობა და წონის პროპორციული სიმაღლე გარდა ამისა, უნდა გამოირჩეოდეს აგრესიულობითა და ბრძოლისთვის მზადყოფნით. პიტბული გონიერი, მამაცი, მარჯვე, ამტანი და ღონიერია. მაშინაც კი იბრძვის, როცა მძიმე ტრავმა აქვს მიღებული. ეპორჩილება წვთინას და ადამიანებს კარგად ეკუთვნა. ნაკლად უთვლიან სხვა ძაღლებით, როგორც თავდასასხმელი ობიექტებით გატაცებასა და სამკვრო-სასიციცელო ბრძოლას, ისე, რომ ყბების კრუნწხვამდე მიდის ხოლმე. გარდა ამისა, არსებობს რისკი, რომ ტრავმირებული ფსიქიკის ტრუმპლარაც შეგვხვო.

ტოსაინგი

ააზიური საბრძოლო ძაღლია, რომელიც ბულტერიერის, მასტიფისა და ბულ-

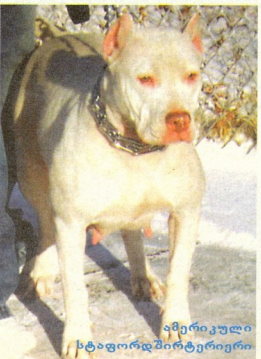
ოვის ადგილობრივ ჯიშებთან შედარებით გამოიყვანეს. პატრა იაპონელებს ასე სწევიათ – ჭიდაობა და სუბო აქტი. საბრძოლო ძაღლია და 60 სმ სიმაღლისა 90 კგ-ს იწონის. მეტად მიძრავი, ამტანი და, ბუნებრივად, ძალზე ღონიერია და მასურობასთან ერთად კარგი საბრძოლო თვისებებითაც გამოირჩევა. ტოსაინის დასაპროჩილებად მისი მფლობელი დიდი ძალის პატრონიც უნდა იყოს.

ამერიკული სტაფორდშირული ტერიერი

სშირად ემსებათ პიტბულში. გარეგნობით მართლაც ძალიან ჰგანან ერთმანეთს – სტაფორდი ხომ თითქმის პიტბულია. ეს ჯიში მხოლოდ გასული საუკუნის 30-იან წლებში გაატარეს რეგისტრაციაში ამერიკის შეერთებულ შტატებში და საბრძოლო სიტყვა „პიტი“ ჩამაშორების შემდეგ ამ ორ შტოს დამოუკიდებლად ამრავლებდნენ, თუმცა პიტბულტერიერის რეგისტრაციის შემდეგ ის სტაფორდშირების ბევრი მფლობელი ერთდროულად ორივე კლუბის წევრია. სტაფორდშირის სტან-

ამერიკული ბულდოგი

ამერიკული სტაფორდშირული ტერიერი

ამერიკული პიტბულტერიერი

დარტი უფრო მაკრია, მაგრამ მინც საკმაოდ დიდი განსხვავება რიცხობრივ პარამეტრებში: წონა დაახლოებით 30 კგ, სიმაღლე — დაახლოებით 50 სმ. პიტუნი აგრესიული გარეგნობა, იგივე ხასიათი აქვს. თუმცა სულელებად ღრთია განმავლობაში საბრძოლო შემართება იღნევა გაურუნლა. კლაინფურად მინც საკმაოდ მრისხანე მოწინააღმდეგეა. თანაბრად აქვს პიტბულის როლზე დაღებით, ასევე უარყოფითი მხარეები.

ამერიკული ბულდოგი

ამერიკელ სახლავო ქვეითთა სიმბოლო და თილისმა. ძველი ინგლისის მასტიფისებურთა ბულდოგების წინაპარია, პრეგლმა ახალმოშენებმა გააყვანეს ამერიკაში და ამით გადაშენებისგან იხსნენ. შესანიშნავი ზონა ძაღლია, ღინიერი, ამტანი და უშიშარი, ღირსების დიდი გრძობითი. პიტსა და სტაფორდზე უფრო ლიაღურია თანამომეების მიმართ, მაგრამ შარიანი და ქვდალაღი არის. ძირითადად, ბულდოგს

საშუალო დანიშნულებით ამრავლებდნენ და ორ ტიპად ყოფდნენ: ჯონსონის შტო — მლაერი და მიმეწონისანი (70 კგ) ძველი ძაღლები და მონადირეები; და სკოტის შტო — გარულ ღორებსა და დათვებზე მონადირეებისა და მწყევსების შიამიძელები, უფრო მსუბუქები (40-50 კგ). ბულდოგის გაწერინისას არ არის რეკომენდებული მისი აგრესიულობის სტიმულირება ან დაშმა.

როგორ უნდა არიან

„ბოროტები, სოსლისმშელი არსებები, ძაღლებითა და ადამიანებით რომ იკვებებიან“, — იტყვის კომინალური რომანის კითხვის მოყვარული რომელიმე გამოუსდელი მოქალაქე „სოცოცხლის მოყვარული კომპანიონი ძაღლები, შესანიშნავი დანაჯები და ბავშვების მოყვარულნი“, — იფიქრებს ლეკვის პოტენციური მყიდველი, როცა ლმაკვების გასაყიად განცხადებებს გაეცნობა ორველმა თანამეზარედ ცემა და არაფერი იცის მათზე. მართლაც, მეზობლის ცუდამ რომ ბავშვს შარვლი შემოაფხრნა, საეჭვოა, როცა ლმაკვების საინფორმაციო სვეტში მოხვდება, სხვა საქმეა გაცოფებული პიტბულის, რომელმაც ბავშვი დაკბინა. ეს უკვე შემთხვევაა. სასოკლამო განცხადებებზე კი დაპარაკიც ზედმეტია, თუმცა ყველას ანგარებებს ვერ დასწამებ და ზოგიერთს შეიძლება ენდო კიდევ საბრძოლო ძაღლის ძარღვებში მებრძოლი სოსხლი ქეჭვის. ისინი გვიადიანობი ძაღლები არიან და სწორედ აქედან გამომდინარეობს მათი ყველა თავისებურება და თვისება.

ცხოვრებაში სწორად უფლებებზე მეტი ვალდებულებები გვაქვს სილამე. მაგალითად, თუ ითვს შეიქმნით, თვალყურს ადევნებთ, რომ მისი „სახლიდან“ 400 ლიტრი წყალი მეზობლებს არ გადავლოს თავზე. მანქანას ყიდულობთ და ვალდებულებას იღებთ, არ შეაშინოთ და გასრისოთ ქვეითად მოსიარულნი. საბრძოლო ჯიშის ძაღლის ლეკვის შინ მიეცანა მარტო მასზე ზრუნვას კი არა, არამედ იმასაც ვალდებთ, რომ გარშემო მყოფთ დაუმტკიცოთ — ეს მხოლოდ და მხოლოდ ძაღლია და არა კაცობიანი ურჩხული. შეიძლება თუ არა თქვენი პირველი ძაღლი საბრძოლო ჯიშისა იყოს? კინოლოგთა უმრავლესობის აზრით, არა. თავდაპირველად, უმჯობესია უფრო თვისიერი ძაღლი იყოს. თუკი მტკიცედ გადაწყვიტეთ საბრძოლო ძაღლის ყოლა, თავდაპირველად ამ მასალაში მოეწინილი ნესები დაიზუსთეთ.

1. პირველი, რასაც ნებისმიერი ადამიანი აქცევს ყურადღებას, არის მათი საოცარი ძალა. მართლაც, შეიძლება ვთქვათ, რომ გრაციოზული და ტანკენარი ყოფილიყო? აღინის ხომ არ არის, ბოლის და ბოლის. მაგრამ თითო დასვეწული ფორმების თავყანისმცემლებიც კი არიან აღდროცანებული მათი ღრითი. ძაღლები ვაუკაცობი მსეცია. გარდა ამისა, საბრძოლო ძაღლი ამტანი, მარჯვე, მამაკ და უშიშარია ბრძობებს.
2. ნამდვილი საბრძოლო ძაღლი ენერჯულია და ემოციური ტემპერამენტი აქვს, მასზე ვერ იტყვი ინტელიგენტია. ასეთი ძაღლი, თუკი აძულებთ, საკადრად გაცემთ პასუხს ან თქვენ მიმართ თავის დამოკიდებულებას აშკარად გამოხატავს.
3. საკმაოდ მკვირები არიან. ბრიყვი გლადიატორი ვინც ასრულებდა თავის კარიერას და არც გენოფონდს აღარ აბინძურებდა. ძაღლები, რა თქმა უნდა, გლადიატორები არ არიან, მაგრამ გაწერინის იოლად ემორჩილებიან და საიმეფებით

ასრულებენ პატრინის ბრძანებებს, თუ რასაკერვლაც, მან სწორად დააბრტყნა. ამ ჯიშის ძაღლებს წრველი ბუნება აქვთ და უყვართ, როცა აქებენ (ეს ყველას უყვარს, მაგრამ განსაკუთრებით მეზობლებს). საორცად ვითუტყვი არიან, თუკი შეამწივევენ, რომ უსამართლო იქცეოთ.

4. დასასრულად, საბრძოლო ძაღლი აგრესიულია. მაგრამ, როგორც რომელიმე გლადიატორი არ ხოცავდა წაღმა-უკულმა პატრიცებსა და პლუბებს (რა თქმა უნდა, თუ მას სპარტაკი არ ერქვა), არც საბრძოლო ძაღლი გლავს ყველას და ვერაფერს. ამ ჯიშების სულეცქია ისე ტარდებოდა, რომ მათი აგრესია მხოლოდ და მხოლოდ თანამომეებისკენ არის მიმართული. ამიტომაც მებრძობებს არ უყვართ საძაღლი და, საშუალოდ, მზად არიან თუკი დასწითაც დაამტკიცონ. აი, კარგად აღზრდილი საბრძოლო ძაღლები კი აღმანებს მტყად თავანანად ეცურებოდა, თუკი ეს უკანასკნელი რაიმეთი არ გააღიზიანებთ.

5. უცნობა, როგორ გყვარობდნენ გლდა-
ატორები ბავშვებს, მაგრამ სტაფებს და
პიტებს სხვადასხვანაირი დამოკიდებულებ-
ა აქვთ მათ მიმართ. ყოველ შემთხვევაში,

რეკომენდებული არ არის, რომ ბავშვმა
ასერინის საბრძოლო ძაღლი - ბავშვის
სიცოცხლის შეუქცია, მაგრამ მის ნებაზე
სიარული - საცქვიოა.

საბრძოლო უსაფრთხოების ტექნიკა

პირველი - თქვენი ძაღლისა არ უნდა
გეშინოდეთ. თორემ ეშმაკია, მაშინვე შეგ-
ამჩნევთ ყოველს და თავის ნებაზე გა-
ტარებთ.

მეორე - შინ უფროსი თქვენ უნდა
იყოს. თუ საცვარელი ლეკვი გაჭირვებულ-
დება და თქვენ კი დაუთმობთ, მაშინვე
გამაგრდება აღებულ სიძაღლეზე და ეცდება
ახალი დაიპყროს. თუ ლეკვი ბრძანებას
არ შეასრულებს და თქვენ კი თქვენსას
არ გაიტანთ, ის სხვა დროს ადარც დაეჭურ-
ჩალებათ.

მესამე - როცა თქვენი ოთხფეხა მე-
გობარი მოიზრდება, უნდა ამეცადინოთ.
თანაც ყველამ, ვინც კი ოჯახში ცხოვრობს.
მან უნდა აღიაროს არა მარტო თქვენი,
არამედ ოჯახის სხვა წევრების ლიდერო-
ბაც. თორემ დამეგრება და მშვიდმა ძაღლ-
მა თქვენს არეოფანში შესაძლოა პატრო-
ნის ადგილი დაიკავოს და თავის ნებაზე
აავოს იერარქია.

მეოთხე - არასოდეს წააქეზოთ და არ
წახაბლისოთ მისი აგრესია ვინმესადმი.
შეაქეთ, როცა სხვა ძაღლებთან თამაშს
მოინდობებს, უცხოებს მისი მოყვრების
ნება მიეცით. საბრძოლო ჯიშის ძაღლის
აღსაზრდელად საკმარისია წყრინის ზოგადი
კურსის გაელა, მაგრამ არამც და არამც
ადარ გააგრძელოთ მისი აღზრდა შემდეგ
- ეს თქვენთვის და გარშემო მყოფთათვის
შესაძლოა საზიზიო გამოაფეს. მით უმეტეს,
დაუსუბეგლად მოუშაბლებელი და გაუსწრო-

ნელი ძაღლის ვინმეზე წაქეზება.

მეხუთე - კარგი იქნებოდა, თუ ძაღლს
სპორტის რომელიმე სახეობით დააკავებ-
დით. საბრძოლო ძაღლის გენეშეშე გამა-
რეკვიბების სწრაფვება ჩადებული. ამ მის-
წრაფების მშვიდობიანი რეალიზება მას
სისარულს მინიჭებს, თქვენ კი საამაყ-
ოდ გექნებათ მისი მიღწევები. საბრძო-
ლო ძაღლი ენერგიულია, დივანზე კვი-
რათობით წოლა მისთვის უკუნაჩვენებია
- გაცილებით უკეთესია, თუ ხშირად
ასეინებთ, რათა დაგროვილი ენერგია
გახარავოს.

ნორმალური შინაური კომპანიონი ძაღ-
ლი რომ გამოზარდოთ, ყველა ეს წესი
უნდა დაიცვათ. მცველი ან პოლიციელი
ძაღლის მოსამზადებლად საუკეთესო სხვა
მეთოდიკაა საჭირო და ეს პროფესიონა-
ლების საცქია. საგანგებოდ გაწერინობმა
ძაღლმა მხოლოდ და მხოლოდ გამოცდილ
ინსტრუქტორთან ერთად უნდა იმუშაოს.

ალბათ, იკითხებთ, რას მოგიტანთ ყვე-
ლა ეს „საჭირია“ და „არ შეიძლება“ -
ძალიან ბევრს! თქვენ მამაც, ღონიერ და
ერთგულ მეგობარს შეიტნთ. წრფელი და
გულუხვი ძაღლი ყოველთვის გიწილადებთ
საკუთარ უზღვავე ენერგიას, განუგეშებთ,
როცა დაგვირდებათ, გაგართობთ მოწყე-
ნილს.

გარდა ამისა, დაბალანდინანი საბრძო-
ლო ძაღლი ქალაქის ბინაში იდეალური
მოსაელებელია - ბალანი არ სციევა, მთელ

ბინას არ იკავებს და არც უმიზნობლ
ყვეს. საკმაოდ ჯანსაღიც არის. ამასთან,
უპრეტენზიო მტამელია, სამეფო კარის
ქალბატონის ლევერტი არ გვერნოთ -
რასაც აძლებენ ან იჭერს, იმას ჭამს.

დასასრულ, რა შეიძლება ითქვას სა-
ბრძოლო ძაღლებზე - ჩვეულებრივი
ძაღლებია, ადამიანებს რომ არ გაეფუტებინ-
ათ. ერთგული ძაღლი ყოველთვის ისე-
თია, როგორც მის პატრონის სურდა ყო-
ველფო. გახსოვდეთ, თეთ ყველაზე მრისხ-
ანე ცხოველის ქცევის კორექტირებაც
შეიძლება, თუკი საამისოდ საკმარის ძალას,
ყინსა და საბრძოლო ურჩხულისადმი სიყ-
ვარულს გამოიჩნთ.

აღელქანდრე მაკედონელს არა
მარტო შესანიშნავი ცხენი ბუცეფალი
ყვავდა, არამედ კარგი ძაღლიც,
სახელად პერიტა. მან პატრონი სა-
ბრძოლო ინდური სპილოსგან დაიცვა
და მასველის მოსვლამდე შეიკავა
ვიებერთელა ცხოველი,
თავად კი დაიღუბა.

თქმობუნოტესქი

მინის მიღმა

მუნხენის ქუჩებში ხეტიალის ვარემუ ფესტივალის არსში ჩაწვდომა ერთობ გაჭირდება. გერმანიის სხვა მხარეებისაგან განსხვავებით, ბავარიელთა ურტესობა კათოლიკეა და ეს იტალიის გავლენას უნდა მივაწეროთ. სამსაათიანი მუზავრობა მანქანით და უკმე ვერონაში, რომელსა და ჯულიეტას სამშობლოში ხართ...

ბავარიელი ბურგერები მშველ, ზომიერ და „ხარისხიან“ ცხოვრებას ეწევიან. საღამოს ექვსი საათის შემდეგ ისედაც ნახევრად ცარიელ ქალაქებში სიცოცხ-

ლე თითქოს კვდება. აქ ვერ ნახავთ წითელფარნიებიან ქუჩებს, კაზინოებსა და სხვა თავშესაქცვე ადგილებს. მიუნხენში გერმანელს რომ შეხვდეთ, მან, ეკლესიაში ან ლუდხანაში უნდა მიაკითხო. მამ ვინა მუშაობს, იკითხავთ? როგორც რუსები იტყვიან, ვიპასუხებთ, პუშკინი... დას, პუშკინი, პეტროსიანი, ალიევი, ნიჰაში და ა.შ. მშენებლობებზე, მალაზიებში, ავტოგასამართ სადგურებზე, რესტორნებსა და კაფეებში ურტესად ფოფილი საბჭოთა რუსუბულიკებიდან ჩასული გასტარაბიტურები და პოლონეთისა და ბურქეთის მოქალაქეები მუშაობენ. სწორედ ისინი შრომობენ გერმანიის ერთ-ერთ ყველაზე მსხველ საავტომობილო გიგანტში, რომელიც BMW-ს სახელით არის ცნობილი. მსოფლიოში სახელგანთქმულ სავეხბურთო კლუბ „ბავარიაშიც“ უმრავლესობა უცხოელია – აქ ზანგი და კიდევ სხვადასხვა ფერის ფრანგები თამაზობენ. ერთადერთი საქმე, რომელსაც ბავარიელები არაფერს ანდობენ – ლუდის ზარმუაა. ამ წმინდათაწმინდა საქმეს თავად აკეთებენ.

მიუნხენში დიდი თუ მცირე ლუდის ქარხნების რაოდენობა ეკლესიებისას არ ჩამოეყვარდება. ასე რომ, დილილით ზარუნის რეკავს ახალმოხარული ლუდის სურნელიც მოჰყვება.

მიუნხენის ყველაზე უხველესი ლუდის სახარში ქარხნის, „ლოვენბრაუსი“ ყველა კვლელი გამჭვირვალე მინისაა. ეს არქიტექტორის მოდერნისტული ჩანაფიქრი არ გველით, აქ ყველაფერი თანამოქალაქეთა და ზოგადად, ბავარიელთა სულიერი სიმშვიდისათვის კეთდება. დილით, შუადღისას თუ საღამოს ჩაუვლის ბურგერი „ლოვენბრაუსი“ მინის კვლელს და ხედავს, რომ ყველაფერი ბრწყინავს, ლუდის საამქროებში სტერილური სისუფთავეა. თეორსამოსიანი მე-

ლუდი რომ საუცხოო სასმელია, ვფიქრობთ, ამაში არავინ შემოგვეღვალება. თავად მე სამად სამი ჯადი მინახავს ისეთი, რომლებსაც ლუდი არ უყვარდათ და ისიც იმიტომ, რომ არასოდეს გავსინჯათ. ორი მათგანის „მოქცევაში“ თავად მიმიძღვის წელილი, მესამე კი უჩემოდ გააუღდომანეს. ჩვენში ლუდი ჩხეთსა და ბავარიისთან ასოცირდება. მართალია, ჩხეთში ძალზე ვარგ ლუდს ხარზავენ, მაგრამ ბავარიულს მაინც ვერ შეედრება. აქ ამ სასმლის ნამდვილი კულტია. ამიტომ არც არის ვასავიკრი, რომ მსოფლიოში ყველაზე დიდი ლუდის ზეიმი სწორედ მიუნხენში, ბავარიის დედაქალაქში იმართება სექტემბერ-ოქტომბერში და მასპინძლებიც და სტუმრებიც მას „ოქობერფესტს“ უწოდებენ.

ლუდები ისეთივე რუქუნებით ასრულე-
 ბენ თავიანი საჭმეს, როგორც 700 წლის
 წინ. აქ ლუდი ვაგანტებისა და მიწიწი-
 გერების დროიდან, 1383 წლიდან იხარშება.
 ამ ქარხნის პროდუქტი ფოველითვის გაბორ-
 ჩელი და მადალხარისხანანი იყო. მას
 არისტოკრატები და ძლიერნი ასე ქვე-
 ნისანი სვამდნენ.

„ლოვენბრაუს“ გარეშე არც რაინდთა
 ორთაბრძოლები იმართებოდა, რადგან ეს
 იყო „ლომბერ მებრძოლ რაინდთა ღირსი
 ლუდი“ (მისი სახელწოდებაც აქედან
 იღებს სათავეს (LOWE – ლოიბ)).

ბავარიული ლუდის თითოეულ მარ-
 კას (აქ კი 4000 ნაირსახეობის ლუდია)
 თან ღამაზი და უძველესი ლეგენდა ახ-
 ლავს.

ლუდი და მუცლები

მიუნხენში ყველაზე გავრცელებული
 ანდაზა ასე უყვრის: „ბაროკო და ტრადიციე-
 ბი, ლუდი და მუცლები“.

ბავარიული კვლევები გარეგნულად
 მართლაც რომ გაგოაცებთ ბანალურობი-
 თა და ერთფეროვნებით (ეს სტილი მსოფ-
 ლიო არქიტექტურის ისტორიაში ბავარ-
 იული ბაროკოს სახელითაა ცნობილი).
 სამაგიეროდ სულ სხვა სურათი იშლება
 ეკლესიის შიგნით – მდიდრული მორთუ-
 ლობა, გერზელები, ჩუქურთმები... და საო-
 ცარიო შუქი. ფანჯრებიდან იღუპალი სხივი
 მოიპარება, სივრცეში მრავალჯგუფის ტყე-
 ბა და სიბნელიდან მოულოდნელად იკვი-
 რება ულამაზესი კომპოზიციები: ღვთისმ-
 შობელი, მოციქულები, ანგელოზები...

სალუდებიც, განსაკუთრებით ისინი,
 რომელთა ასაკიც საუკუნეზე მეტია –
 ტაძრებს ჰვავს – მაღალი თაღები, დიდი,

მოუგუენ დარბაზები, მონატული კედლები
 და ჭერი...

დაიას, ლუდი ბავარიაში უფრო მეტს
 ნიშნავს, ვიდრე ჩვეულებრივ სასმელს. ეს
 არის თხევადი პური არსობისა, რომელ-
 საც აქაური ბერები უხსოვარი დროიდან
 ხარშავდნენ. ეს გერმანელთა მართლაც
 რომ მისტიკური სისხლია. ლუდი სას-
 მელი კი არა, რელიგიაა. არსად ისე არ
 ეთაყვანებანა ლუდს, როგორც ბავარიაში.

ტიპური ბავარიული სურათია – პა-

„ოქტობერფესტის“ ტირისშესანიშნავი თარიღები:

1949 წელი — ზემის განახლბე-
 ის წელი, რომლის შემდეგაც ფესტო-
 ვალი რეგულარულად ტარდება;

1980 წელს ფესტოვალზე, ცენ-
 ტრალურ შესასვლელიდან, ტერორ-
 ისტული აქტო მოხდა, რომელიც
 ნეონაციისტებმა განახორციელეს.
 დაიღუპა 13 და დაიჭრა 215 კაცი;

1985 წელი რეკორდული იყო
 — „ოქტობერფესტს“ 7,1 მილიონი
 კაცი ესტუმრა.

1995 წელს „ოქტობერფესტი“ ბა-
 ვარიის ფედერალური მიწების ოფო-
 ციალურ ზემიდან იქნა აღიარებუ-
 ლი. მიიღო საკუთარი ლოგოტიპი
 და ინტერნეტ-საიტი: www.oktoberfest.de
 2002 წელს ფესტოვალს 5,5
 მილიონ კაცი ესტუმრა, დაიღია
 4,8 მილიონი ლიტრი ლუდი.

1949 წლიდან დღემდე, ყოფ-
 ელ წელს, ფესტოვალზე სა-
 შუალოდ 6,0 მილიონ
 ლიტრი ლუდი იხ-
 მება.

„ოქტობერფესტის“
 კელნერის
 (ოფიციალური)
 ოსტაგობა ერთ
 ჯერზე 12 ცალი
 ლიტრიანი კაბხის
 კლიენტთან მიტანიო
 განისაზღვრება –
 ექვს-ექვსი თითო
 ხელით...

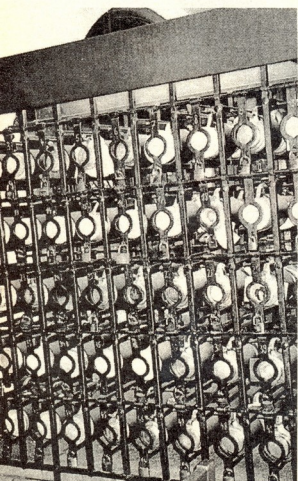
ტარა რესტორანში ბურგერის ოჯახი ლუდს მიირთმევს. ყველა მათგანი ერთვულ სამოსში გამოწყობილა. მამა Dunkel Doppelbock-ს მიირთმევს (7,5% ალკოჰოლის შემცველობის, მუქი ლუდი), დედა Hell-ს (ღია ფერის), ლუდს მარწვევის ვაიწინი: ხოლო თავისი „დიდიბი“ ალტაცებული და ამაყი ათი წლის ბიჭი მშველ წრუპავს Redle'-ს (ლომნათიანი, 2,5% სიმარის ლუდი). ეს პროცესი მათთვის ყოველკვირული თავშექცევა კი არა, რიტუალია.

ბავარიში ლუდს მხოლოდ ტუტოთა ბავშვებს არ ასმევენ. სპორტსმენებს დაბალალკოჰოლიანი ლუდის სმას ურჩევენ, ლუდს მოგართმევენ „მაკონალდსებს“ და ყავახანებში. ლუდით მეურნეობის სხვადასხვა დაავადებას (ჰიპერტონიას, ათეროსკლეროზს, შარდის ბუშტის კენჭოვან დაავადებებს, თავის ტვინის ატროფიას, ოსტეოპოროზს და სხვ.); შშობიარეს ძაღლის მოსაყრებად ლუდს ასმევენ, ლუდითვე მიიხსენიებენ გარდაცვლილს. აქ ცხოვრება ლუდით იწყება და ლუდითვე მთავრდება.

მთაშომავლობით ნაანდერძევი კათხა

2000 წელს გერმანიის 1300 ლუდსახარშ ქარხანაში, რომლებიც 230 ათასი კაცი მუშაობს, დამზადეს 111,7 მილიონი

ეს სწორედ იმ ისტორიული
კათხების კარადაა...

ჰექტოლიტრი 5000 სახეობის ლუდი, რომელიც ევროკავშირის ქვეყნებში წარმოებული ლუდის 35%-ს შეადგენს (მეორე ადგილზეა დიდი ბრიტანეთი – 56,7 მილიონი ჰექტოლიტრი). მიუნხენის ახლოს, ფრიზინგში მუშაობს ქვეყანაში ყველაზე უძველესი ლუდის კომპანია „კაიშმტვეანი“, რომელიც 1040 წელსაა დაარსებული. მიუნხენში, ბავარშტატსე 165-ში მდებარეობს მსოფლიოში ყველაზე დიდი ლუდხანა „მატეცერ“, რომელიც 5500 ლუდის მიყვარულს იტევს.

აქვე მსოფლიოში ყველაზე ცნობილი „ჰოფბრაუერს“ (დაარსებულია 1589 წ.) რომელმაც 1923 წელს ადოლფ ჰიტლერმა „ლუდის პუტჩი“ წამოიწია, ეს ყველაზე გერმანული ლუდხანაა, მუხედავად იმისა, რომ აქაურთა მუდამ ტურისტებისაა გადასვებული. „ჰოფბრაუერსში“ დიდ შთაბეჭდილებას ახდენ დარბაზებს შორის აძამართული დიდი ტიხრული კეგელი, რომელიც მომცრო უჯრედებისაგან შედგება. ამ უჯრედებში ინახება მუდმივი მუშტრების პერსონალური კათხები, რომლებიც თაობიდან თაობებს ანდობით გადაეცემა. აქ მე-19 საუკუნის და უფრო გვიანდელი ხელოვნების ნამდვილ ნიმუშებსაც ნახათ.

წარმოადგენთ, რომ შეიხართ ლუდხანაში, გასაღებით აღებთ უჯრას, საიდანაც თქვენი პაპის პაპის ნაწერ რკინისსახურავიან, გრავირებულ კათხას იღებთ და თქვენს შვილს ამაყად უხსნიით, რომ მოგადლო და ეს კათხა მას მემკვიდრეობით გადაეცემა. ამ პატარა რიტუალში თავმორილია არა მარტო ლუდის სიყვარული, არამედ საყვარეულისა და, საერთოდ, მთელი ქვეყნის ისტორია.

აუბათ, თქვენ უკვე მიხვდით, რას ნიშნავს გერმანელობისთვის „ოქტობერფესტ“ – ლუდის მესა, რომელიც 16 დღის განმავლობაში გრძელდება.

ჩაკეტილი სამღვარო

გერმანელები ამბობენ, რომ „ყოველი საქმის სული და გული წესრიგია“. გერმანელთა მისწრაფებამ თითოისცი პლანისა და წესრიგისაკენ გამოუცვლელი ადამიანი შესაძლებელია ნერვულ შოკამდე მიყვანოს. თავად განსაჯეთ – უახლოვებით უზარმაზარ მძიღორს, რომელიც ხალხობისა საესე. საღამოა, თქვენს საწინააღმდეგოდ მოედინება ფესტივალზე უკვე ნამჭვრი ადამიანების მასა, რომელიც გარეგნულად არაფრით განსხვავდება მათგან, ვისაც ფესტივალზე მოხვდრია სურთ. არავინ იცინის, არ ხმაურობს და არ მღერის. თქვენ გაიცებული ხართ – „ქვლეხიდან ხომ არ მოდიან“, ფიქრობთ

შეკუნებულნი... და უცერად ხდება სასწაული.

საკამისია გადაბავროთ უზარმაზარი თაღის მიღმა, რომელიც ფესტივალის ტერიტორიას დანარჩენისაგან ყოფს, რომ ყველაფერი იცვლება: აქ სხვა ხალხი ტრიალებს, სხვა განწყობილება სუფევს – სიცილი, მზიარულება, მუსიკა, ლუდის სმისგან აჭარხლებელი სახეები, ბავშვების ფიფი-ხიფილი, მასხარების ოინაზიზი და ბრიფველი ხუმრობა. არ შეიძლება, კარგ ხასიათზე არ დადგეთ...

დიდებული ექსეული

თვალუწვენელ Theresienwiens – ტრეზუზას ველზე განლაგებულია 14 უზარმაზარი პავილიონი, რომელიაგან თითო 3,5 ათასიდან 10 ათას კაცს იტევს. პავილიონები დღის 10.00 საათიდან (კვირაობით 09.00 საათიდან) საღამოს 22.30 სთ-მდე მასპინძლობენ ხალხს. აქ წარმოდგენილია მიუნხენის ექსე საუკეთესო ლუდსახარშო ქარხნის ნაწარმი (Augustiner, Hecker-Pschorr, Hofbrau, townbrau, Paulener, Spaten), რომლებიც მიუნხენის ლუდის წარმოებელი ქარხნების ასოციაციაში არიან გაერთიანებული. სხვა ლუდის ბრენდი „ოქტობერფესტზე“ არ გაიჭაპანებს.

თითოეულ პავილიონში მხოლოდ ერთი სავაჭრო მარკის ლუდის დადგევა შესაძლებელია. ასე რომ, თუ ყველა სახის ლუდის დაგემოვნება სურთ, რომლებიც ფესტივალზე იყიდება, ექსევე პავილიონის ჩამოვლა მოგიწევთ (ერთ ლუდხანაში არც თავად მიუნხენში მოგეცემათ სხვადასხვა მარკის ლუდის დაგეპანიების საშუალება. თითოეული დიდი თუ მცირე ლუდხანა, რესტორანი თუ კაფე ლუდის მხოლოდ ერთ, კონკრეტულ ფორმასთან თანამშრომლობს).

თითოეული ფორმის პავილიონი სხვებისაგან არა მარტო ლუდით, არამედ სამზარეულოთი, ატმოსფეროთი და იქ შეკრებილი საზოგადოებითაც გამოირჩევა. მაგალითად, ერთში ყველას თვალწინ შამპურზე ტრიალებს ხორციის უზარმაზარი ნაკერი (700 ულუფა), მორე ზღვის პრილექტებით გიმასპინძლებთ (მყარად კრეფტებას და კიბორჩხალებს მიუნხენში ვერ იშოვით. ბავარიამ მათ სალულე მისაყოლებლად არ თვლიან).

22.30 საათზე იფხება უკანასკნელი კათხა და პავილიონებს კეტავენ.

Prosit!

პირველი macc (ლიტრინი კათხა) ორ ყლუპად დაილია. ლუდი მსუბუქედ მოგეჭმეთ (სინამდვილეში მისი სიღრმანტე

ფესტივალის დღეებში პავილიონები დიდიან საღამომდე გადაჭიმულია ხალხით

13,7 პროცენტია, სიმაგრე კი – 6 პროცენტი. უბრალოდ, ამ ლუდის, რომელიც საგანგებოდ „ოქტობერფესტივის“ იხარშება, გემომ და ხარისხმა მოგაჩვენათ ასე), მეორე „მასი“, მესამე...

ამ დიდ და მიმდებარე კათხებს მოხმარების თავისი წესი აქვს – ხელის ოთხითი სახელურსა და კათხის კედელს შუა უნდა შეაჯკუროთ, თითქმის სასურველ ქალს წელზე ხელი შემოხვიეთ. ასე ხელი ნაკლებად იღლება და მიჭახუნებაც მოსახერხებელია.

შეზარბოშებული გერმანელები მიჭახუნების და ლუდის დაღვევის შემდეგ ლიტრიან „მასს“ მაგიდაზე ხმარებენ და გამენ და Prosit-ს წარმოთქამენ. ეს ამოხილი თავისი მნიშვნელობით ჩვენებური „შეგაროს“ ტოლფასია.

კაცებს ბატისფრთიანი შლაპები ახურაუთ, ტყავის ან ზამშის პრიჯები, ნაირფრადი ჟილეტები, გეტრები და სამთოყელიანი ფესისცმელები აცვიათ. ქალბატონები ევენებიანი გლეხური ძველებური კაბებით იწონებენ თავს.

ორკესტრი სენტმენტალურ გერმანულ მელიდიას უკრავს – „ახ, ლუ ლიბერ აგუსტინ, აგუსტინ...“ ყველა მერის.

ყინულის ფეხი

თუ ლუდი არ გიყვართ, გერმანული კერძების დაგემოვნების შემდეგ ან სამუდამოდ შეიფარებთ მას, ანდა ტანჯვით სიკვდილი გიმყრიათ. გერმანული კერძები იმდენად მსუყვე და ცხარე, ულუფები კი იმდენად დიდია, რომ ორიოდ ლუქის შემდეგ ხელი თავად იწყებს კათხის ტენ. ადგილობრივი კულინარიის სეფექტრია

ლორის ბარკალი ჩაშუშული მკაყე კომოსტოს გარნირით („ზაცერკაუტი“), შვედილით იემით „აისბაინი“ („ყინულის ფეხი“ – ასე ოდესღაც ეძახდნენ კონიაკს, რომლის ჭურჭლის კაგებიც ლორის წვივის ძვლებისგან შხადღებოდა), მოხარბოშული ლორის ხორცის ხვეულა, ან „შეგარეხესე“, ჩაშუშული ლორის ბარკალი. პურის ნაცვლად მარილიან კრენდელს, „ბრეკეს“ მოგართმევენ. ლუდზე მისაყოლებლად კარგია კვერცხით, სხვადასხვა სანელებლითა და მარილით შეხვეებული უში ხორცის ფარმი. დაბოლოს, სახელგანთქმული ბავარიული „ვაუს-კურსტი“ – თეთრი ძეხვი – მუტუთა ხბოსა და ლორის ხორცი, ლიმონით,

კვერცხის ცილითა და ოხრაზუშით რომ შხადღება. ბავარიელები „ვაუსკურსტი“ საუხმზე მიირთმევენ ხოლმე გარდა ამისა, თქვენს განკარგულებაში უამრავი სახეობის უკერიელები სოსისი, სარდელი, შებოლილი ძეხვეული.

ოთხი „მასი“ გამოცლის შემდეგ სუფთა პერზე გამოიხნათ, ირგვლივ ატრაქციონებისა და თამაშების სამეფოა (ლუდის ბოთლით ან კათხით ხელში ფესტივალის ტერიტორიაზე არაფერ დადის. ლუდს მხოლოდ პავილიონებში სვამენ. ერთჯერადი ჭურჭული „ოქტობერ-ფესტი“ არ გამოიყენება). გერმანელები საქანელებით, არბალეტების სროლითა და ლურსმების ჩასობით ერთობიან. ყოველ ნაბიჯზე შეხვედებით უცნობია ვისურები ნაირფერი ასორტიმენტით. მაგალითად: მასურები, რომლებსაც ასეთი წარწერები ამწვენებს: „ენეტარე, როგორც ლაფში ჩაწოლილი ლირი“, ან მიუნხენის დევიზი: „შენება, ლუდის ხარშვა, ღირბობა“. რაც შეეხება ქუდებსა და თავსაბურავებს, აქ ტრეტონური ორდენისათვის დამასისათებელი რქიანი მუზარადები ჭარბობს.

„ოქტობერფესტის“ კენწერის (ოფიციატის) ოსტატობა ერთ ჯერზე 12 ცალი ლიტრიანი კათხის კლიენტთან მიტანით განისაზღვრება – ექვს-ექვსი თითო ხელით. მუშაობის დროს კვლენებებს ასი რვისის გაკეთება უწყობ. გახსოვდეთ, „ოქტობერფესტი“ მიუნხენში ყოველწლიურად სექტემბრის ბოლოსა და ოქტომბრის თვის დასაწყისში იმართება, ფესტივალზე დასასწრებად სასტუმროს დაჯავნა კი ზაფხულის დასაწყისისთვის სჯობია.

ამერიკული ჯარის შეგება

"მწვანო ბირთვი"

თავდასხმა სიყვითლის ბანაკზე 1970 წლის 21 ნოემბერს, ღამის 3 საათზე ჩრდილოეთ ვიეტნამში, ჰაილიან ორმოც კოლომეტრზე მდებარე ამერიკელ ტყვეთა ბანაკ შონ-ტის მახლობლად, წყვილია მოულოდნელად ელვა-ქუხილს გააბო. დამბრმავებლად აბრღვევით ვერტმფრენთა პროექტორები, მიწის რაკეტებისა და სწრაფ-სროლული ტყვიამურჭვეების ცეცხლი დაატყდა. დაიწყო „მწვანე ბერტების“ ცნობილი ოპერაცია, რომელიც მიზნად ისახავდა

და ამერიკელი პილოტების ტყვეობიდან გამოსხნას.

საიდუმლო ოპერაციისათვის მხადება ფლორიდაში, ამერიკის სამხედრო-საპერიო ძალების საგანგებო ბაზაზე მომდინარებდა. ამქნა ვიეტნამური ბანაკის ზუსტი ადგილი, რის შემდეგაც დაიწყო ინტენსიური ვარჯიში. საბჭოთა თანამშრომლებს რომ არ აღმოჩინან, დღისით ამ უზარმაზარ მატებს საგულდევულოდ ნიბადუნენ, ვარჯიშები კი დადამუბისთანავე ახლებოდა. ოქტომბრის დამ-

დევ მომავალი ოპერაციის ყველა მონაწილე ტაილანდში, უღირის ბაზაში გადასროლეს. 18 ნოემბერს კი პრეზიდენტმა ნიქსონმა ოპერაციის დაწყების ბრძანება გასცა.

20 ნოემბერს, შუაღამისას, სამხედრო ბაზიდან პარკში ვერტმფრენები აიჭრნენ, რომელთა ბირტებზეც „მწვანე ბერტები“ იყვნენ და კურსი შონ-ტისკენ აიღეს. სამი საათის შემდეგ ისინი სამიზნეს მოუახლოვდნენ. ვერტმფრენების ექსპლუატიანამ ტყვეებმა (მონიგანი) ცეცხლის ნიაღვარი დაატყვეს ბანაკის სადარავლი კომუნიკაციასა და დაცვის ყაზარმებს. სხელეთზე გადმოხული „მწვანე ბერტები“ ბანაკის თითოეულ ბეტრის ჩრგუნენ, მტერს ანადგურებდნენ და ტყვეებს ეჭებდნენ. მოულოდნელობისაგან დახრული ვიეტნამელები წინააღმდეგობის ვარჯევას ვერ ახერებდნენ...

ყველაფერი ათ წუთში დამთავრდა. მოუხედავად ამისა, ოპერაცია წარუმატებელი გამოდგა, რადგან არც ერთი ამერიკელი სამხედრო ტყვე ბანაკში არ აღმოჩნდა. როგორც შემდეგ გაირკვა, ოპერაციის დაწყებამდე ცოტა ხნით ადრე, მას შემდეგ, რაც წყაღდობამ ბანაკის ნაწილი დაანგრია, ტყვე მფრინავები სხვა ბანაკში გადაიყვანეს. მოუხედავად ამისა, ამერიკელები ტყვილიად არ გარჯილან – ჰაილიან ორმოცი კოლომეტრის დამორებით მათმა გამოჩენამ და სპეცდანიშნულების რაზმების უხადი საბრძოლო შესაძლებლობების დემონსტრირებამ ვიეტნამის სამხედრო ხელმძღვანელობაში ნამდვილი პანიკა გამოიწვია...

ამერიკის შეერთებული შტატების სპეცდანიშნულების რაზმები თავიანთ არსებობას მე-18 საუკუნის ინგლის-საფრანგეთის ომებიდან იწყებენ. ეს ომები ჩრდილოეთ ამერიკის ტერიტორიების დასაპრობად მიმდინარეობდა. სწორედ მაშინ გამოჩნდნენ პროფესიონალ მეთრატორ რაზმები, რომლებიც ნებისმიერ პირობებში შეძლებოდა მოქმედება რენჯერების (ასე ეძახდნენ მათ) საკადი ტაქტიკა იყო ჩასაფრება და მოულოდნელი თავდასხმა, უმეტესად ღამით. მოგვიანებით, რენჯერების ფორმირებს სულ უფრო ხშირად იყენებდნენ ამერიკის შეერთებული შტატების დამოუკიდებლობისათვის ბრძოლაში და ჩრდილოეთ-სამხრეთ შორის მიმდინარე სამოქალაქო ომში (რენჯერებს ორივე მხარე იყენებდა). მშვიდიდან პერიოდში კი ამერიკელებმა, ფაქტობრივად, მიიწყეს სპეცდანიშნულების რაზმები.

მეორე მსოფლიო კარგად მომზადებული ელიტური რაზმების შექმნის პრაქტიკას, რომელიც შეეძლოთ არატრადიციული მეთოდებით ბრძოლა, მათ შორის, მტრის ზურგში, ამერიკელები მეორე მსოფლიო ომის პერიოდში დაიბრუნდნენ. 1942 წლის 9 ივლისს, მონტანას შტატში, სამხედრო განაწილების პარისონში შეიქმნა ამერიკელი კანადური ერთობლივი სპეციალური დანიშნულების რაზმი, რომელიც ისტორიამ „სატანის ბრედის“ სახელით შეიღო. მისმა მებრძოლებმა ვაუკონიანი დიდება მოიხვეჭეს იტალიასა და საფრანგეთში ბრძოლისას. ისინი ყველაზე რთული მდგომარეობიდანაც კი გამარჯვებულები და უფერული გამოდიოდნენ.

მოკავშირეების ნორმანდიაში გადასხმის დროს განსაკუთრებით გამოიჩინეს თავი ბატალიონის რენჯერებს. მათ მხოლოდ ერთი სულმძღვანელობდა. ბატალიონის ამოცანა იყო გერმანთა თავდაცვის დემორანხიზაცია, მტრის ზურგში დახვეწილი და დიფერსიული მოქმედება, პლაცდარმების აღება და ძირითადი ძალების შემოსვლამდე შენარჩუნება. ამ ამოცანებს რენჯერებმა ბრწყინვალე გაართვეს თავი.

მაგრამ ყველაზე მტკადა გაითქვეს სახელი ვერვო პოლკოვლამ „მტრის მარაოების“ მოლოდინი ვერვო მტრის სულმძღვანელობით. ისინი ბარბის ვაჭრებში ააზიარებდნენ ებრძოდნენ. გაბეული დესანტრება, მოულოდნელი თავდასხმები მტრის საზღვრებში, მრავალდანიანი გადასვლები გაუსაძლის პირობებში. თუცა, სპეცრაზმებმა წარმატების მისაღწევა, ომის შეწყვეტა ყველა ვაჭრე გააუქმეს. სამხედრო თეორეტიკოსებსა და მრავალჯარსკვლავიანმა ვაჭრებმა, რომლებიც აქმედებდნენ თვითი უფერებზე „რენჯერებს“, „სკაუტებს“, „მარ-

ოიდორებს“ და მათ მსგავს პარტიზანებს, დასცენს, რომ სპეცდანიშნულების რაზმების მომავალი არ აქვთ.

„ცივი ომის“ დაწყებისთანავე მსოფლიო ბირთვული აარადის დახმარებით მრავალადასიანი სატანკო არმებები ბრძოლებისთვის დაიწყო მზადება. ამერიკელების აზრით, ეს ომი ევროპის სამხედრო მოქმედების თვალში უნდა განეთარებულყო.

თუცა, მალე საკამო მდგომარეობა შეეცა დაბრისპირებულ მხარეებს, რომლებმაც პარიტეტს მაიაწესეს ომის გამო, რომ გეგანტური არსენალები ჰქონდათ, ორივე მხარისათვის დამუხვეულ ბირთვულ ომში ერთმანეთის ჩათრევის გარეშე არაფრის ვაკეთება არ შეეძლო.

ამერიკელი მწვერავების აზრით, ძალთა ასეთი განლაგება ჩვეულებრივ ომს გამორიცხავდა, მაგრამ პარტიზანული მოქმედებებისთვის ხელსაყრელ პირობებს ქმნიდა. ამ მხრივ ადმოსავლეთ ევროპა მუდარებით პრესეტრული ტერიტორიად მიჩნდა.

კომანდოსების საჭიროება ყველა დღის წესრიგში დადგა. განასაზღვრული და აღიზნებული სპეცრაზმების ჩამოყალიბება დიდი როლი შეასრულეს პოლკოვნიკებმა აარონ ბენგამ და რასელ ვოლკმანმა. ორივეს ღრმად სწამდა, რომ მაღალბირთვული სპეციალისტების მცირე ჯგუფების შექმნით მოწინააღმდეგეთა რაგებში არეულობისა და პანიკის გამოწვევა, რის შედეგადაც შესაძლებელია არა მარტო ოპერაციების წარმატებით დამთავრება, არამედ ომის მოგებაც კი.

1952 წლის 20 ივლისს ოფიციალურად ჩამოყალიბდა სპეციალური მე-10 ჯგუფი, რომელიც მხოლოდ ათი კაცისაგან შედგებოდა. მათ უნდა შეერჩიათ და მოეზადებინათ მომავალი უნიფერსალური ჯარისკაცები, რომლებიც შეიძლებდნენ ხმელეთი, ზღ-

ვით თუ პერიტი მტრის ზურგში შეღწევისა და იქ საგანგებო ოპერაციების ჩასატარებლად წინააღმდეგობის ძალების ორგანიზებას. წლის ბოლოსთვის უკვე შერჩეული იყო 2500 კანდიდატი, რომლებსაც დასავლეთ და აღმოსავლეთ ევროპის რუკებს ასწავლიდნენ, რადგან ამერიკელი თეორეტიკოსების აზრით, პარტიზანული ომი სწორედ აქ უნდა განავრცობულიყო. სპეცრაზმის წევრობის ყველა კანდიდატს უნდა გაეცული უქკაცრესი საგამოცდილ შერჩევა და საპერო-სადესანტო მომზადება. უმარტესობა ადმოსავლეთ ევროპიდან და საბჭოთა კავშირიდან გამოსვლებს ენიჭებოდათ. ფსიქოლოგიური შუთავსების ტესტების გამოყენების საფუძველზე მომზადებულ მეთრატორ-ავან მცირე რაზმებს აყალიბებდნენ. ჯგუფში აუცილებლად უნდა ყოფილიყო ექვითი, ფსიქოლოგი, ოარგეანა, სპეციალისტი და აენტრული სამუშაოების საეციალისტი. ყოველი მათგანი, რ თქმა უნდა, პროფესიონალი მკვლელები უნდა ყოფილიყო.

ამერიკელი სპეცრაზმელების დებულები 1956 წელს, უფრეთში განეთარებული მოქმედების დროს შეღვა. ცნობილია, რომ „მუქვე ბერტებს“ კარგა ხნით ადრე ბავარიასა და ავსტრიაში ამზადებდნენ უნგრულ მემბრებლებს. მოგვიანებით საბჭოთა სპეც-სამსახურებმა უნგრეთის ავანგარდში ამერიკელი „მუქვე ბერტების“ აქტიური მონაწილეობის ფაქტები აღმოაჩინეს.

მწვანე ბერტები

მსოფლიოში განთქმულმა მწვანე ბერტებმა პირველად მუხრნებში განთავსებულ რენჯერების თავები დაამწყვან. ეს იყო კლასიკური „ნიციტაცია ტექნიკა“. თავისი გამორჩეულობით გამაყრულ შენარჩუნებული ძალების ელიტის წარმომადგენლები არ სურდა ჩვეულებრივი ქვეითებისა პი-

ლოტრების ტარება. ისინი გამორჩეული უნდა ყოფილიყვნენ სხვათაგან. ახალი, განსაკუთრებული თავსაბურავის ფორმისა და ფერის შერჩევამ სპეციალურად გერმანული მკერავი დეჰმბრა, რომელმაც მოწინავენი განთავსებულ რაზმს მწკნარ, ბოთლის-ფერი ბერეტები შეუკვრა. ახალი თავსაბური სწრაფად დამკვიდრდა სპეცრაზმის სხვა წარწლებსაც.

ამერიკელი გენერლები, ისევე როგორც მათი კოლეგები, წესდების დარღვევას ვერასოდეს და ვერსად ურიგებდნენ – დაიწყო მწკნარ თავსაბურავებზე ნამდვილი წაღობა. ჯარისკაცებს ჩხრეკდნენ, ბერეტებს ართმევდნენ, მათ პატრონებს კი მკაცრად სჯიდნენ.

სპეცრაზმის მთავარი ხაზის, ფორტ ბრევის მეთაურმა, გენერალმა პოლ ადამსმა გამოაცხადა ბრძანება, რომელიც მკაცრად კრძალავდა მწკნარ ბერეტების, მუხზედავად ამისა, სპეცრაზმელები დანებდნენ არ აბრუნებდნენ. აკრძალვამ მათ საკუთარი გამომჩვეულობის რწმენა უფრო გაუმყარა.

უფროსბასთან რეზერვების კონფლიქტი ამერიკის შეერთებული შტატების პრეზიდენტის, ჯონ კენედის ფორტ ბრევიში ვიზიტის დროს დასრულდა. სახეობა მარშის დროს ტრიბუნასთან მახლობელულმა ერთმა თევზებმა საუღელდგულოდ გადაძაღული მწკნარ ბერეტები ვიზიტად ამოაქრძინა და დემონსტრაციულად ჩამოიხშო თავზე.

გენერლებს თავხარი დავათ, მაგრამ კენედმა, როგორც სამოქალაქო პირმა, ღირსეულად შეუთავსა ოფიცრის თითინობა. ის ლობობრად მოკვდა კაპიტან აარბორის „პორილ დანამუსს“ და რამდენიმე დღის შემდეგ პრეზიდენტის სავანებო ბრძანებულებით მრავალჭირფარდახილი მწკნარ ბერეტის სპეცრაზმელთა ოფიციალურ თავსაბურავად გამოცხადდა.

ამერიკელი სპეცრაზმელები თავიანთ „მათილად“ დღემდე პრეზიდენტ კენედის აღიარებენ. მოკლეული პრეზიდენტის კუბოსაც მის მიერ დაკანონებული მწკნარ ბერეტი ამშვენებდა...

ვიეტნამური ყოველდღიურობა

საყოველთაო დიდება „მწკნარ ბერეტებს“ ვიეტნამის ომში მოიხვეჭეს. მათ შესახებ ლეგენდები შეიქმნა. ეს ლეგენდები ან აღმართოვანებელი, ანდა ავბედიო და ვერავალი იყო. ამ ორს შორის საშუალო არ არსებობდა, რადგან სპეცრაზმელების საქველდინ გამოძიანარე, შვსკასი თქმულებების შეთხზვის საფუძვლიანი მტკიცებულებები არსებობდა.

პირველად „მწკნარ ბერეტები“ ვიეტნამში 1961 წელს გამოჩნდნენ. მათ წინამე

თითქმის შეუსრულებელი ამოცანა დასახეს – ე. წ. ხო-ში მინის გზის უზრუნველყოფა. ამ უმნიშვნელოვანესი სატრანსპორტო არტერიის შეზღოვდა ყოველზე აუცილებელი, რაც სამხრეთვიეტნამელებს პარტიზანული ომის წარმატებისთვის ესაკუთრობდა.

რა თქმა უნდა, გზის მოლიანად გადაკეტვა შეუძლებელი იყო, ხოლო მისი ექსპლუატაციის ინტენსივობის შემცირება ამერიკელებს რეალურ საქმედ ესახებოდა. შესაბამისად, როგორც სპეცრაზმს შეეფერებოდა, რეინვერტებმაც არასტანდარტულად დაიწვეს ამოცანის შესრულება.

„მწკნარ ბერეტების“ მცირე ჯგუფებმა დაცარილებული ცენტრალური რაიონების ვაკე ადგილებში „ჩასახლდნენ“ და ამორიგებენ შორის კონტრპარტიზანული რაზმების ჩამოყალიბება დაიწვეს. მალე სასტიციხლო გზის გაყოფნაზე განიდა საკმაოდ გამაგრებული დასახლებული პუნქტები, რომელთაც თითოეულში კარგად შეთარაღებული აფელიობრე მცხოვრებთაგან დაკომპლექტებული გარნიზონები იდგა. გარნიზონებს „მწკნარ ბერეტების“ რამდენიმე წარმომადგენელი ხელმძღვანელობდა.

გამაგრებული ადგილები თავიდანვე პარტიზანების გააფთრებული თავდასხმების ობიექტებად იქცა. რეინვერტები იძულებული გახდნენ, შეეკმნათ სწრაფი რეაგირების ძალები, რომლებიც დახმარებას გაუწყვედნენ ვასაკეროში ჩავარდნილი გარნიზონებს. ბრილობსუნარანიობი განსაკუთრებულად გამორჩეული მთიელი ტომის, შუნგის წევრებისაგან შეიქმნა მოხალისეთა დანაყოფები, მოგიანებით მათი რიგები შეავსეს სისხლის სამართლის დანაშაულებმა, რომლებიც სასჯელს სამხრეთ ვიეტნამის ციხეებში იხდებდნენ. საოცარი, მაგრამ ფაქტია, რომ

ეს ნაწილები სხვებისგან თავისი რკინიხეობური დისციპლინითა და ბრძოლებში შეუპოვრობით გამოირჩეოდნენ...

ნებისმიერი ქვეყნის სპეცრაზმისთვის არასამართლო მგომარების ცნება არ არსებობს. სწორედ ეს არის მიზეზი იმისა, რომ მათ უნიკალური თვისებები აქვთ – შეუძლიათ მობილიზაცია გაუკეთონ საკუთარ ძალებს და ყველაზე გამოვალ მგომარეობაშიც კი გამანახონ გამოსავალი.

ეს თვისებები „მწკნარ ბერეტებს“ ბრწყინვალედ გამოავლინეს 1968 წლის 23 აგვისტოს.

სპეციალური დანიშნულების ბანაკის სამმართველო „ჩრდლოლიზე“, რომელიც ლანჩანების რაიონში იყო განლაგებული, დამონთვიტენამელთა სამხელოცულმა მოიტანა იერიში. მომხდურებმა ადვილად განაარაღეს ბანაკის დაცვა და მოულოდნელი ცვხლი გაუჩინეს ყაზარმებსა და ოფიცერთა სკრთო საცხოვრებელს მძინარე რეზერვების ოთახების და ფანჯრების ხელუღმარები ცვიდა. ისეთი შთაბეჭდილება იქმნებოდა, რომ სამმართველოს მთელი სისტემა და ჩრდლოლითის სექტორის სპეცრაზმის რეზერვი მთლიანად განადგურდებოდა, მაგრამ მოხდა სასწრაფო, მრავალრიცხოვანი მოწინააღმდეგის მერ მოულოდნელად შეფრთხილებმა „მწკნარ ბერეტებს“ არა მარტო მტრის მოგერიება შეუძლეს, არამედ თითქმის მთლიანად განადგურეს თავდასხმელები. მათ უბეტეს, რომ რეინვერტების უზრავლესობას ამ დროს ხელი მხოლოდ „კოლტის“ ცნობილი „911“ მოდელი ჰქონდა (რაიონი ფრინტის მოცილებლად ითვლებოდა და ტყვეაბრტყევი და ავტომატები საიმეოდ იყო ჩაქცეული).

ამ ბრძოლაში „მწკნარ ბერეტებს“ 17 თანამებრძოლი დაკარგეს – ყველაზე მეტი,

ვლერ რომელიმე ოპრაციის დროს. სამგ-
ფორდ, ცვლა დარწმუნდა, რომ მათთან
ხუმრობა ნებისმიერ მოწინააღმდეგეს ძვი-
რად დაუჯდება.

უარყოფითნი და... კვლავ საჭირონი

რა უკანაურც უნდა იყოს, ვიეტნამურმა
წარმატებებმა „მწვანე ბერტეტის“ ბელზე
უკანაურად იმოქმედა.

გერელები დარწმუნდნენ სპეკრანზმელებ-
ის მაღალეფექტიანობაში და გააღწვეტეს
„ნიეგრისალური ჯარისკაცების“ კონვერ-
ული წესით „წარმოება“. ორი წლის გან-
მავლობაში სპეციალური ოპრაციის ძალების
რაოდენობა ხუთჯერ გაიზარდა და 1800-
დან 10 ათასს მიაღწია. მაგრამ რაოდენობის
ზრდა, როგორც ხშირად ხდება, ხარისხის
გაურესების ხარჯზე მოხდა. მალე „მწვანე
ბერტეტები“ კარგად განათლებული, მშვენიერად
მომზადებული მებრძოლი მტველგუნტბოლან,
რომლებიც, უპირველეს ყოვლისა, მოქმედებ-
ისას აზროვნებას იყენებდნენ, გადაიტე-
კენ ურალში მაგრამ ბიჭებს, რომლებსაც
კარგი სროლა, პარანუტებიან სტიმბა და
მოწინააღმდეგისათვის დაუფიქრებლად
კისრის მოგრეხა შეეძლოთ.

რა თქმა უნდა, ამან სპეკრანზმელების
ძირ ჩატარებული ოპრაციების შედეგე-
ბას უარყოფითად იმოქმედა. ამიტომ
გვსაკვირო არ არის, რომ იმის საწინააღ-
მდეგო ისტერიაში, რომელიც იმ დროს
ამერიკაში სუფევდა, განტყვევის ცვადა „ფა-
კანდ კენელის პარადი გვარდნილები“ (ასე
წოდებდნენ „მწვანე ბერტეტებს“ მოპურე-
ბი) გამოიყენეს. სწორედ ის უკანააღმდეგე-
ბი, რომლებიც ცოტა ხნის წინ აღბაქე-
ბულინი დიდიბრძანების უღებინდნენ სპე-
ცრანზმელებს, ახლა ლანდფაგურებით იღებდ-
ნენ მათ.

ვიეტნამში ამერიკელი ჯარების სახალა-

მა, ტანისტმა გენერალმა კრუტონ აბრამსმა,
რომელსაც ხელმძღვანელი უარყოფითი წარ-
მოდგენა ჰქონდა სპეკრანზმელებზე, „მწვანე
ბერტეტებს“ ამერიკის ჯარების ინდოინოილიან
გასვლის წინ უკანასკნელ ადგილში მონაწი-
ლეობაც კი აუკრძალა.

მაგრამ ინდოინოილის ომი უკანასკნელი
არ ყოფილა ამერიკელებისთვის. ქვეყანამ
ნელ-ნელა დაიბრუნა „ვიეტნამის სინდრომი“
და კვლავ შეუდგა თავისი საყოველთაო
ინტერესების განხორციელებას. სპეკრანზმეც
კიდევ ერთხელ დასჭირდათ პოლიტიკო-
სებას და გენერლებს.

ჯადოქრები ბავიხე

განახლებულ „მწვანე ბერტეტებს“ ზეი-
ბის ხანა კვლავ დაუვდათ საპრსიის ყურის
ომის დროს. ანტიერაყული კოალიციის
პირველ ეშვოლენებში აქტიურად მოქმედებდნენ
„მწვანე ბერტეტები“. სობიდან და ანაღურებ-
დნენ მოწინააღმდეგის ბუნებებს, დილტებსა
და სხვა თავდაცვით ნაგებობებს.

ერაყელთა ზურგში მდგომარეობის ბა-
ტონ-ბატონიანი საგანები ავტომობილებზე –
„ბავიხე“ ამხერებელი „მწვანე ბერტეტები“
იყვნენ. ეს მტენა წარმოადგენს მოძავე ჩარჩოს,
რომელიც მძლეობა ძრავით, რამდენიმე ტყეე-
ამფრტყვეობა და ავტომატური ეუმბარირტე-
ორინით არის შეიარაღებული. „ბავი-
ხე“ უღანის პირიბებში მოქმედებისას ცველაზე
სწრაფი და მოხერხებული ამომჩინა, რაც
სპეკრანზმელებს სწრაფი გადაადგილების
საშუალებას აძლევდა მტრის ზურგში
ჩამოვარდნული თეიმოზინიანების პოლოტე-
ბის გადასარჩენად და სადაზვერუო-დევრისი-
ული ოპრაციების ჩასატარებლად. სწორედ
სწრაფი გადაადგილების წყალობით იყო,
რომ არც ერთი სპეკრანზმელი ტყვედა
ჩაგვარდნილა.

„უღანის ქარიშხლის“ მსვლელობისას
„მწვანე ბერტეტები“ სავსებით ახალ ამბულ-

აში წარმოვიდგინენ. საომარი მოქმედების
დაწყებად ფორტ ბრევიში შეიქმნა რამდენ-
იმე საგანგებო რაზმი, რომლებსაც უნიკალური
ამოცანის გადაწყვეტა ევალებოდათ – მათ
უნდა განეხორციელებინათ დისტანციური
დაზვერვა, პოლიტიკური მოდერაციის დიფ-
ნისტიკაც; ფსიქოტრონიული ზემოქმედება უნდა
მოეხდინათ ადამიანებზე და მათ გაღწე-
ვებოლებზე; დაეირვებინათ როული და
ზერთული სისტემების მუშაობა.

ამ რაზმის წევრების დანარჩენმა „მწვანე
ბერტეტებმა“ ვალიოქები შეარქვეს.

საომარი მოქმედების დაწყებამდე რამ-
დენიმე კვირით ადრე „ჯადოქრების“ ქე-
ვეითში განლაგებული ერაყული მზარეთეი-
ბის შესახებ ინფორმაციის შეგროვება და
საპაციო და კონსოხური დაზვერვისის მონ-
აწილების გადაამოწება დაიწყო. შეტყვის
დაწყების შემდეგ ბიოლოკაციური და
ფსიქოტრონიული დაზვერვის ქვედადაყოფის
მიეკათ ბრძანება დადაბლულ მონაკვეთებში
გასასვლელების უზრუნველსაყოფად და
ერაყული სამეთაური პუნქტების გასანა-
ღურებლად. ეს დავალება „მწვანე ბერტეტე-
ბმა“ ბრწყინვალედ შეასრულეს. ერთ-ერთმა
ჯგუფმა ერაყული დივიზიის მთელი შტაბის
შეადგენლობის დატყვევება ისე შეძლო,
რომ ერთი ტყვეც არ გაუსვრიდა.

დღეისათვის ამერიკის შეერთებული
შტატების სპეცდანიშნულების ნაწილები 45
ათას ჯარისკაცს ითვლის და სრულ მზა-
დოფანში იმყოფებიან. მათ მოქმედება შეე-
ძლიათ როგორც მსხვილი სამხედრო და-
ჯგუფების შემადგენლობაში, ისე ავტონო-
მურად, მათ როგორც ომის, ასევე მშვი-
დობიან დროსაც.

პლანეტის სხვადასხვა რეგიონის, ჩინს,
კულტურის, ტრადიციებისა და მომავალი
სამხედრო მოქმედების თეატრის შესას-
წავლად ისინი ერთობლივ წვრთნებს, ტურ-
ისტულ ვიზიტებსა და სამხედრო გემების
ვიზიტებში იყენებენ. პოსტსტამპორ სირტე-
ში ისინი მტკნარად მოქმედებენ უკანაში,
საქართველოში, აზერბაიჯანში. ამ ქვეყნებში
„მწვანე ბერტეტები“ უშუალოდ მონაწილე
ობენ ადგილობრივი სამხედრო საქციალ-
ისტიების მომზადებაში. ამერიკის შეერთეუ-
ლი შტატების ხელისუფლებამ დიდ ყურა-
ღლებს უთმობს თავის ელიტურ ნაწილებს.
მაგალითად, 1998 წლისათვის საცაბეგო
ძალების შტაბზე ქვეყნის ბიუჯეტს 3 მილი-
არდნილიარია დაუჯდა. 1997 წელს
„მწვანე ბერტეტების“ 2 ათასმა წარმომად-
გენებმა 144 ქვეყანაში ჩაატარა სხვადას-
ხვა მასშტაბის ოპრაცია. 1998 წლისათვის
კი მათი რიცხვი 4,7 ათასს აღწევდა.

ამერიკის შეერთებული შტატებში სპე-

სახალისო სტაბისტიკა

● შაშმი თამაშის დაწყების მხოლოდ 7 ვარაიანზე არსებობს.

● გატიკანის საფეხბურთო ჩემპიონატში მონაწილეობს 6 უმცროსი: „ტელეფონ-ტა“, „გაერდელეტი“, „პანკი“, „ბიბლითეკა“, „მუზეუმების სახეობა“.

● ყველაზე პოპულარული სპორტი კინემატოგრაფიაში – კრიეია.

● თავის დროზე, ბაღდადის უნივერსიტეტმა სადავო პუნქტის ვაჟს უღვიძის, რომელსაც საშუალო განათლებაც კი არ ჰქონდა ზეირიანად მიღებული, პოლიტიკურ მეცნიერებათა დოქტორის ხარისხი მიანიჭა. მის დისერტაციას ერქვა: „აშშ-ის ძლიერების დაკნინება 2016 წლისთვის“

● აშშ დროშის წვერილ ფულად დახურდაცემის 293 კომბინაცია არსებობს.

● კრიეი, როგორც სპორტის სახეობა, 1900 წელს დაამტკიცეს.

● ნაპოლეონის მრავალრიცხოვანი სასმისებიდან ერთ-ერთი იტალიელი ავანტიურისტი, კალიოსტროს თავის ქალისგან იყო დამზადებული.

● წარმოების მთელი პერიოდის განმავლობაში ფორდ T-ის 15.700.003 მძღველი ჩამოვიდა საზღვარს. ყველა მათგანი შავად იყო შეღებილი.

● კალაბუროსი ნაციონალური ასოციაციის ევადი გამართულ ჩემპიონატში მონაწილე კალაბუროსელების 30 პროცენტზე სხეულზე სვირინგი აქვს გაკეთებული. აშშ-ის მოსახლეობის თითქმის 4 % ატარებს სვირინგს...

● „ბიინგ 747“-ის ფრთების გაშლა ზომით აღემატება ძმებ რაიტების პირველი გაფრენის სიშორეს.

● არაბული ციფრები იმდროინდელ ეგვიპტეში იყვნენ.

● Detroit Free Press-ის მიერ ნატარებული კვლევებიდან ნათლად ჩანს, რომ NHL-ის ჩემპიონატში მონაწილე ყოველ პოკისტს ცხელზე ერთი გბლი მაინც აქვს დაკარგული.

● ორთქლმავალ გემებზე კამბუზი (სამზარეულო) ყოველთვის უკან იყო, იალქნიან გემებზე – წინ.

● აღმიანის პირის დროში 40.000 ბაქტერია ბუდობს.

● არ არსებობს ადამიანი, რომელსაც დია თვალებით დაეკმინება შეეძლოს.

კრახში საშხაური პრესტიჟულად ითვლება. ამას ხელს უწყობს რენეჯერების ფართოდ რეკლამირებული სიმბოლიკაც – ნაირ-ნაირი გამსხვავებული ნიშნები, რომლებზეც ხმლები, ისრები და ლათინური დევიზებია ამოჭარგული; ასევე, დღი ცხოვეური მუხტის მატარებელია ე. წ. „მწვანე ბერეტების“ „ლოცვა“, რომელსაც დღეში რამდენიმეჯერ წარმოითქვამენ.

ყოველივე ეს „მწვანე ბერეტებს“ განუმეორებელ ფსიქოლოგურ გარემოს უქმნის, რაც სავსებით უწყველი და რთული სამუშაოს შესრულებაში უწყობთ ხელს: დაწყებული ქვეყნის ზოიარკში სპილის მკურნალობით და დამთავრებული მესამე სამყაროს ქვეყნებში არახელსაყრილი ხელისუფლების დამხობით.

როგორ ეშხადებია მომავალი „მწვანე ბერეტები“

ფიზიკური მომზადება ერთ-ერთი ყველაზე მნიშვნელოვანი ასპექტია აშშ-ის სახმელეთო ნაწილების სპეცრაზმელებსათვის. ამიტომაც „მწვანე ბერეტების“ კანდიდატა შერჩევის პირველ ეტაპზეც კი ისეთი დღი ფიზიკური დატვირთვება, რომ სპეციალური მომზადების გარეშე მათი ჩაბარება მხოლოდ ერთეულებს შეუძლიათ.

ამის გამო სპეციალისტები „მწვანე ბერეტებს“ ფორტ ბრეგში გამოცდების ჩაბარებამდე ურჩევენ დამოკიდებულად აიმალონ ფიზიკური შესაძლებლობები.

ამისათვის საგანგებო ინსტრუქცია შემუშავებულია, რომლის მიხედვითაც ადამიანის სხეულმა სამი სტადია უნდა გაიაროს:

1. ფიზიკური ფორმის განმტკიცება – ორი კვირა.

2. ფიზიკური ფორმის თანდათანობით გაუმჯობესება – ექვსი კვირა.

3. ფიზიკური ფორმის შერჩეობა. ფიზიკური დატვირთვის ინტენსივობა მონაცვლეობით უნდა იყოს – ერთი დღე მძიმე, მეორე – მსუბუქი.

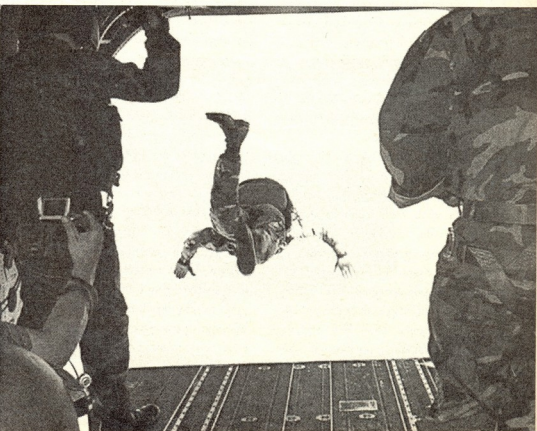
ძმებ გარეშეების დროს ხდება სხეულის ყველა კუნთის დატვირთვა. მსუბუქი დროს კი ზოგადგამაყვანებელი გარეშეებით მოკლე გარბენები, ესხმლერი გარეშეები და ა.შ.

გარეშეების დაწყებისას რეკომენდებულია გავზარდოთ სიბის მოხმარების სადღეამისო რაოდენობა.

ინსტრუქციაში მითითებულია მხოლოდ მძიმე დღეების გარეშეები, მსუბუქი დატვირთვა კანდიდატის არჩევანზე დამოკიდებული.

მძიმე გარეშეები, ძირითადად, ღერზე და იატაკთან ახლოს სავსად და სიმძიმეებით სირბილისგან შედგება, რომელთა რაოდენობის განსაზღვრა თავიდან თქვენ თვითონ შეეძლიათ. შემდეგ კი სირბილი 3 კილომეტრის მანძილზე 15-კილოგრამიანი ზურგანითი, რომლის დროსაც ფინიშს 45 წუთის განმავლობაში უნდა მაღწიოთ, რაც, რა თქმა უნდა, არ გაგიჭირდებათ.

ფიზიომზადების დასასრულს ვალდებული იქნებით ჩააბაროთ სრულფასოვანი აჯარისო გამოცდები, გაკუროთ მუქურებულად 500 მეტრი, გაიბრინოთ 4,5 კილომეტრი, თითო კილომეტრზე 6-7 წუთიანი აჩქარებები. შემდეგ კი 25-კილოგრამიანი ზურგანითი მთავორიან ადვილას გაიაროთ 27 კილომეტრი 6 საათის განმავლობაში. არც ეს უნდა გაგიჭირდეთ, თუ სათანადოდ მოემზადებით...

რუმინეთის სახელმწიფო- საზღვაო ძალები

პირველი შეიარაღებული რუმინული გემები დონაზე, მურტუნაბა და მოლდავეთის მხარეებში 1830-59 წლებში გამოჩნდნენ. ქვეყნის სათავეში მთავარ ალექსანდრე იოან კუზა (1859-66 წწ.) მოხელის შემდეგ მისი ხელშეწყობითა და მფარველობით შეიარაღებული გემების რაოდენობა გაიზარდა: ტარაფობად სწავლებური, დაინვენა მეზღვაურთა უნიფორმა, მიღებულ იქნა სამხედრო-საზღვაო დროშა და ა. შ.

1877 წელს, თურქეთთან იმის წინ, რუსეთი ღწინაზე მკურავი საშუალებების რაკეტების განიცილა და რუმინელთა ერთობადავლი გემები „სტეფანე კელ მარე“, „რომანია“, რკინის საკანონირო ნავი „ფულერული“, ორიტილის კატარა „რინდუნიცა“, ბარეტი და ნავეტი რუსების ვანკარეულებში გადავიდა. რუმინული გემებიდან პირველი გამარჯვება „რინდუნიცამ“ მოიპოვა, როდესაც 1877 წლის 14 მაისს ღწინაზე მინის ტოტში თურქულ მონიტორ „სეფეს“ კოტადაში ერთ აუფეთკა. მომდევნო წარმატებას სანაპირო დაცვის მკურავმა ბატარეა „პერსევერენცამ“ მიღწინა. რუმინელმა მეზღვაურებმა 7 ნოემბერს სარტილიური ცეცხლით თურქების გვა-მინანი საკანონირო ნავი „პოდგორიცა“ ჩაძინა.

1888 წლის ოქტომბერში ფლოტმა სფრანგეთში ავტოლო „ალაუკას“ სერიის 3 ნადომსანი მილიონ იმდე წელს პრიტანეთში ფარმა „არმსტონიკამ“ გემოსაშენში დასრულდა წარმოამდგენლობითი ხომალდის - კრესერ „ელდისაბეტის“ მშენებლობა. დღღოფლის მოსახელე ხომალდის სახელმწიფო დროშის დეკორაციონების მისია დაეკისრა. „ელდისაბეტის“ სასწავლო ცურების შვე ზღვაში აწყობდა

და ერთ-ერთის დროს, 1889 წელს, ბათუმსა და სოხუმს ესტუმრა.

ერთხანს რუმინეთისათვის საზღვაო ოფიცრებს საფრანგეთის, იტალიისა და გერმანიის საზღვაო აკადემიები აშხადებდნენ, სანამ 1881 წელს ვალაცში პირველი სამამულო საზღვაო სკოლა არ გაიხსნა. 1909 წლიდან ოფიცრებისა და უმცროსი ოფიცრების მოსამზადებელი კიდეც ერთი სკოლა კონსტანციაში ამოქმედდა.

1890 წლის ზაფხულში დასრულდა პირველი შენაერთის - საზღვაო დივიზიის ფორმირება. დივიზიაში შედიოდა: კრესერი „ელაზბეტი“, საკანონირო ნავი „კრეიცა“, 3 ნადომსანი და იაღლიანი სასწავლო გემი „პორტა“.

1899 წელს მიღებული გემოსაშენი პროგრამა ფლოტისათვის 6 სანაპირო დაცვის გაეუმოსნის, 4 დიდი და 12 ბატარა ნადომსნის, 8 სამდინარო მონიტორისა და 12 ნადომსნის აუგბას გეგმავდა, მაგრამ ფინანსური პრობლემების გამო არ შესრულდა. 1912 წელს კიდეც ერთი პროგრამა შემუშავდა, რომლითაც 6 მსუბუქი კრესერის (3500 ტონა), 12 სასკარო ნადომსნისა (1500 ტონა) და 1 წყალქვეშა ნავის აუგბა იყო გაფარეფილი. ამჯერად პროგრამას შესრულებას ხელი პირველმა მსოფლიო ომმა შეუშალა.

მდინარე ღწინა რუმინეთის პოლიტიკურ-ეკონომიკურ ცხოვრებაში ყოველთვის დიდ როლს თამაშობდა და გასული საუკუნის დასაწყისში მისი დაცვა შვე ზღვასთან შედარებით ბევრად უფრო მნიშვნელოვანი იყო. 1896 წელს ღწინაზე სამდინარო ფლოტისათვის ორგანიზება დასრულდა და მის ფუნქციებში შევიდა: თავადე ობერვატები მოსაწილობა, საარმიო ქვედანაყოფების დაცვა, მოწინააღმდეგის პოზიციების არტილერიით დამუშავება, სამხედრო მასალებისა და ტვირთის გადა-

ტანა, მდინარეების ნაღებისაგან გასუფოთება და ა.შ.

1916 წლის 15 აგვისტოს რუმინეთი პირველ მსოფლიო ომში ანტანტის მხარეს გამოვიდა. ამ დროს ფლოტილია 4 მონიტორსა და 11 სამდინარო ნადომსანს ითვლიდა. მის წინააღმდეგ ავსტრიელთა 10 მონიტორი, 12 საკანონირო ნავი და 40-მდე დამხმარე გემი მოქმედებდა.

იმის პირველივე დღეს, 15 აგვისტოს, „რინდუნიცამ“, რომელმაც ჯერ კიდევ 1877 წელს ისახელა თავი, პირტ რუსუმი ავსტრიელთა მონიტორის „ბოდროვის“ წინააღმდეგ შეტევა განახორციელა. მონიტორი დალუპვას შემთხვევით გადაურჩა. რუმინელებმა სიბნელებში „ბოდროვი“ მის გვერდით მდგომი სატვირო ბარეოსაგან ვერ განასხვავეს და ტორპედო ის ჩაძინა.

სახმელეთო ომი რუმინეთის არმიისათვის მარცხანად წარიმართა, ღწინაზე ფლოტილიაც უკან იხედა. რუმინელები ავსტრიელთა წინსვლის შეჩერებას ნაღებისა და პონებისაგან შეზღავრი ღობურით ცდილობდნენ, მაგრამ ამგვარი დამარჯვებით ცურვას საუკუთარ ხომალდებსაც უწიებულდა. ღწინაზე ორწლიან ომში ფლოტილიამ 2 სამდინარო ნადომსანი დაკარგა.

შვე ზღვაში რუმინეთს საკმარისი ძალა არ ჰქავდა და რუსეთის იმდელ იყო. სამდინარეო, რუსეთს პორტებისა და სანაპირო ზოლის გამოცხენების უფლებას მიეცა, ხოლო საზღვაო გემები: „რომანია“, „იმპერატორი ტრაიანი“, „დაკია“, „რეველი კაროლ I“ და რამდენიმე სატრანსპორტი გემი შვეი ზღვის ფლოტის განკარგულებაში გადავიდა.

იმ პერიოდში რუმინული გემები დროდინდნენ. დამხმარე კრესტემდე შემოდიოდნენ. დამხმარე კრესტემ „დაკიას“ ბოლშევიკი მატროსილი 1918 წლის თებერვალში სოხუმში საქართველოს ხელისუფლების დამხობას შეეცადნენ. დამხმარე კრესტემ „რეველი კაროლ I“-მა, რომელიც უფრო „კაროლ I“-ის სახელით არის ცნობილი, 1918 წლის თებერვალში ამიერკავკასიის სამთავრობო დელეგაცია ბათუმთან ტრაპიზონში, თურქეთთან მოლაპარაკებებში ჩაიწინა. კრესტენი შემდეგ ბათუმში დაბრუნდა და საქართველოს მთავრობას თურქეთის აგრესიის მოგერიებაში დახმარება აღუთქვა, მაგრამ პიობია არ შესრულდა და 1918 წლის აპრილში ბათუმისათვის მიმდინარე ბრძოლებისას კონსტანცისაკენ წავიდა.

რუმინეთმა, როგორც ანტანტის მოკავშირე და გამარჯვებულმა ქვეყანამ, დამარჯვებით ავსტრია-უნგრეთის ფლოტიდან ღწინისათვის 3 მონიტორი, ხოლო შვეი ზღვისათვის 7 ნადომსანი მიიღო. გარდა ამისა, საზღვაო ძალებს 1919 წელს 4

ფრანგული საკანონიერო ნავი და 1920 წელს, ვერ კიდევ იმის წინ იტალიაში შეკეთილი 2 საესკადრო ნაღმისანი დემეტა.

რაოდენობითი ზრდის მიუხედავად, საბაძლო მომზადების მხრე ბევრი არავერც კეთილდება. ხომალდები ზღვაში არ გადიდებიან, პირადი შემადგენლობა საზღვაო პრაქტიკის წიგნებს კარგად, მატერიალური ნაწილი თანდათან უკარგავს ხდებიან, ოფიცრები კი სამხედრო სამსახურს ტოვებენ.

შექნილი მდგომარეობის გამოსასწორებლად 1920-21 წლებში რუმინელებს ფრანგი საზღვაო ოფიცრები ეხმარებოდნენ. შემდეგ ფრანგები ბრიტანელებს შეეკავლეს. დაბრუნების შედეგები ძალი გამომჩნდა - 1923 წლის ზაფხულში საზღვაო დივიზიამ სასწავლო სროლებში იყარგინა, გალაცთან ფლოტილიამ მანევრები ჩატარა, სანაპირო თაღვლა საზღვრით არტლერიით გაძლიერდა, ინგლისთან კი საზღვაო ნაღმები შემოიღა. 1925 წელს, საზღვაო გამოცდილების მისაღებად, საკანონიერო ნავი „კაპიტანი დმობრესკი“ 2 თვე ხმელთაშუა ზღვაში დატყარა. საზღვაო ძალების მოვარ ამოცანის სანაპიროს დაცვა და არმიის ხელშეწყობა შეადგინდა. ფლოტის გასაძლიერებლად მიღებული გემისაშენი პროგრამა 4 კრესერის, 16 საესკადრო ნაღმისნის, 24 წყალქვეშ ნავის, 2 ავიამზიდისა და 24 სადაზავო ხომალდის აგებას ითვალისწინებდა.

ტრადიციულად, რუმინეთისათვის ხომალდებს იტალია აგებდა და მერვე მიწოვლით იმის დაფუძნაზე იტალიიდან 2 საესკადრო ნაღმისნის, წყალქვეშ ნავი „დლფინუსის“ და მკურავი ბაზა „კონსტანცის“ მიუბა მოხერხდა.

1941 წლისათვის რუმინეთის საზღვაო ძალები საზღვაო და სადინარო დივიზიებს, ცალკეულ რაზმ „სულინას“ აერთიანებდა.

საზღვაო დივიზიაში შედიოდა: საბძლო ხომალდები (4 საესკადრო ნაღმისანი, 3 ნაღმისანი, 5 წყალქვეშ ნავი, 26 საანატროლო კატარა, 4 საკანონიერო ნავი, 10 სატროპელი კატარა, 2 ნაღმადამოლი, 1 მკურავი ბაზა, სასწავლო ალჟინანი გემი „მირაჟა“, 20-მდე სხვადასხვა დანიშნულების ხომალდი და კატარა), სანაპირო არტლერიის 6 ბატარეა, საზღვაო ავიაციის 3 ავიატესკადრილია 20 თვითმფრინავით, კონსტანცის სამხედრო პორტი, უზრუნველყოფის ქვედანაყოფები და ა.შ.

ლუნაის სამდინარო დივიზია (7 მონიტორი, სადაზავო გემები, ნაღმადამოლები, მკურავი ბატარეები) გალაცში იდგა და მისი მოვალეობა მდინარის რუმინეთის ნაწილის დაცვა იყო.

„სულინას“ ცალკეული რაზმი შვე ზღვასთან ღუნაის მიერ წარმოქმნილი დღე-

ტის დაცვას უზრუნველყოფდა.

საზღვაო ძალების იმის საკონოებისათვის რეკომენდებული რამენიმე ათეული სატყრითი გემი, ბუქსირი, ტანკერი და სხვა მკურავი საშუალებები დემატა.

შესაძლებლობებით რუმინეთის ფლოტი საბჭოთა შვი ზღვის ფლოტს დიდად ჩამოვერდებოდა და გაძლიერებული ყურადღება სანაპირო ზოლზე იყო გააძლიერდა, სადაც საბჭოთა ხომალდების გამოჩენას მიულოდნენ. პორტების მისასწვლავითან თაღვაციით ნაღმების ღობურები მოეწყო. მზადყოფნაში იყო სანაპირო არტილერია.

შვი ზღვის ფლოტის წყალზედა ხომალდები კონსტანციათან 1941 წლის 26 ივნისს გამოჩნდნენ. სანაპირო დაცვის არტილერიისა და ავიაციის ორგანიზებულმა ცეცხლმა ლიდერი „მოსკო“ ჩაძირა, ხოლო „მარკოს“ მიმე დაზინება მიყენა.

რუმინეთის სანაპიროსთან გაძლიერებულ ნაღმებზე საბჭოთა 5 წყალქვეშ ნავი დაიღვდა. ერთი წყალქვეშ ნავი რუმინულმა წყალზედა ხომალდებმა 1942 წლის 1-ულ ოქტობრის ოდესისთან, ხოლო მეორე კი კონსტანციათან, 1942 წლის 14 ოქტობრის ჩაძირეს.

გერმანიის არმიის წინსვლისთან ერთად რუმინეთის ფლოტი გააქტიურდა და მის მოვალეობაში შევიდა დახვეწა, საზღვაო ქარაზების გაცილება, ასევე, ოდესში ვარების, შეიარაღებისა და საბრძოლო მასალების გადახდა.

1941 წლის შემოდგომაზე საბრძოლო მოქმედებებში ერთადერთი რუმინული წყალქვეშ ნავი „დლფინუსი“ ჩაერთო. 5 ნოემბრის იორიბის სამხრეთ სანაპიროსთან მისი შეტყვის სამიზე ტანკერი „კრემლი“ გახდა. მიმე დაზინების მიუხედავად, ტანკერი ვადარა.

1944 წლის დასაწყისში გალაცში დასრულდა წყალქვეშ ნავების „მარსურნოლის“ და „არკონოლის“ მშენებლობა. იმავე წლის აპრილ-ივლისში, კაკასის სანაპიროსთან, ეკობო, ბათუმთან რუმინელების 3 ლაშქროსა განახორციელეს, მაგრამ უშედეგო.

ომის კონსტანცია გერმანელებისათვის

შვე ზღვაში უმნიშვნელოანეს სამხედრო პორტად გადაცვია, სადაც რუმინეთის ფლოტთან ერთად გერმანიისა და ინგლისის მსუბუქი საზღვაო ძალებიც ბაზირდებნენ.

1942-43 წლებში გერმანელებმა კოლიან ევროპის მდინარეებსა და საავტობოლო გზებზე გალიით შვე ზღვაში 6 დალილი წყალქვეშ ნავი გაძლიერეს. ნავები გალაცში აიწყო და ლაშქრობებში კონსტანციიდან გადიდნენ. 1942 წლის ივნისის დამდეგს წყალქვეშ ნავებს 6 სატროპელი კატარა დაემატა და ერთხანს გერმანელებმა კატარების რაოდენობა 13-მდე გაზარდეს.

1942 წლის ვაზაფხულზე კონსტანციამ იტალიის ფლოტის 6 მინი-წყალქვეშ ნავი და 10 სატროპელი კატარა მიიღო. 1943 წლის ნოემბერში, როცა იტალიელები შვი ზღვიდან გვიდნენ, 5 მინი-წყალქვეშ ნავი რუმინელებს დაუტოვეს.

რუმინეთის ფლოტმა ყირიბიდან (1944 წლის 12.IV-14.V) გერმანიის მე-17 არმიის ნაწილების ევაკუაციაში დიდი წვლილი შეიტანა. გერმანიის შვე ზღვაში შეზღუდული სატრანსპორტო ტინაჟი ჰქონდა და რუმინეთის მკურავ საშუალებებზე ბევრი რამ იყო დამოკიდებული. ჰერში საბჭოთა ავიაციის ბატონების პირობებში, როცა ბომბ დამშენებისათვის სატრანსპორტო გემები სასურველ სამიზნეს წარმოადგინდა, მანც მოხერხდა 130 ათასი ვარისკაციისა და ოფიცრის, სამკალაჟო პირის, სამხედრო ტყვეს ევაკუირება. ობერკაციის მსვლელობის რუმინეთის ფლოტს სატრანსპორტო გემები: „დნუბოუსი“, „რომანია“, „დურესტორი“ და ტანკერი „პრილდობისი“ გამოაღლდა.

ომით გამოწვეული სიძინელების მიუხედავად, სამამულო ვერებზე მანც მოხერხდა 2 წყალქვეშ ნავის, 6 სატროპელი კატარის, 3 წყალქვეშ ნავებზე მონაღროსა და სხვა მკურავი საშუალებების აგება. დანაკარგმა 2 სატროპელი კატარა, 1 საკანონიერო ნავი და 1 ნაღმადამოლი შეადგინა. კაბიტულაციის გამოცხადებისას, 1944 წლის 29 ავგისტოს, რუ-

სამდინარო
ჯავანკატარა

ფრეგატი
 „არჯანგული“
 ფერდინანდი

მნიის სამხედრო-საზღვაო ფლოტი 29 საბრძოლო და 25 დამხმარე ხომალდსა და კატარას, ხოლო დუნაის ფლოტილია 37 საბრძოლო და 100 დამხმარე მცურავ საშუალებას ითვლიდა.

კაპიტულაციის შემდეგ რუმინეთის ფლოტის საბრძოლო ხომალდები შვიი ზღვის ფლოტის შემადგენლობაში შევიდა, თუმცა ხომალდების ერთი ნაწილი 1945 წელს, ხოლო მეორე კი 1951 წელს უკან დაუბრუნდა. რამდენიმე ხომალდი შვიი ზღვის ფლოტმა კომპენსაციის სახით დაიტოვა.

უკვე ანტიკატერული კოალიციის შემადგენლობაში რუმინული მინიტორები დუნაზე გერმანული გემების წინააღმდეგ მოქმედებდნენ, მონაწილეობდნენ განხლებული ოპერაციებში, გადაყვადებ საბჭოთა ვარეზი.

რუმინეთის სამხედრო-საზღვაო ძალები შეარჩეული ძალების სხვა სახეობებთან ერთად შვედეთსა და დუნაზე ქვეყნის ინტერესებს იცავს, ასევე, უზრუნველყოფს საზღვაო-სამდინარო კომუნიკაციების უსაფრთხოებას, საზღვაო-კომინიკაციურ ხონაში კანინიერების შეტარწერებს, მონაწილეობს სამშვიდობო და ჰუმანიტარულ მისიებში და ა. შ.

სანაპირო ზოლის სიგრძე 234 კმ-ია და საზღვაო ძალებისათვის მთავარ ამოცანად რჩება სანაპირო ზოლის, ტერიტორიული წყლების, სავანებები ეკონომიკური სივრცის კონტროლი, საერთაშორისო პროგრამებში მონაწილეობა და სხვ.

მდინარე დუნაი ქვეყნის მთელ ტერიტორიაზე, 1036 კმ-ზე სანაოსნო ვარჯისა. სამდინარო ფლოტილია დუნაის დელტაში, მდინარესა და მის სანაპიროებზე უსაფრთხოების უზრუნველყოფის, იცავს საზღვრებს.

რუმინეთის სამხედრო-საზღვაო ძალები სხვა ქვეყნების სამხედრო ფლოტებთან აქტიურად თანამშრომლობს. პირველი საერთაშორისო სწავლება უკრაინისა და იტალიის საბრძოლო ხომალდებთან ერთად 1994 წლის 10 ოქტომბერს ჩატარდა. 1995 წელს ქვეყანა „პარტნიორობა შვედეთისათვის“ პროგრამას შეუერთდა და ერთი წლის შემდეგ კონსტანცაში „კოოპერატიული პარტნიორი“ სწავლება უკრაინისა და იტალიის ფლოტილია ივეოსლიციის წინააღმდეგ მიმართული საერთაშორისო სანქციების გატარებაში მონაწილეობდა.

რუმინეთის პირტებს ქართული კატარალები 1998 წლის მაისიდან სხვადასხვა საერთაშორისო სწავლების ფარგლებში მრავალჯერ სტუმრობდნენ. „კოოპერატიული პარტნიორი“ 98-ზე კონსტანცაში საქართველო სარტალიერო კატარალებმა „ივერიამ“ და „პათუმს“ წარმოადგინა. პირველი საერთაშორისო ლაშქრობა „პათუმისათვის“ ხევიანთან გამოდგა და მას ძრავა დაუზიანდა.

2004 წლის აპრილიდან რუმინეთი NATO-ს სრულყოფილებიანი წევრია და სამხედრო-საზღვაო ძალების განვითარება ჩრდილოატლანტიკური ალიანსის მოთხოვნათა შესაბამისად მიმდინარეობს. აქცენტები დასავლურ ტექნიკაზე კეთდება. პრიტანეთში 140 მილიონ დოლარად „პროდსორდის“ სერვის ორი ფრეგატი იყიდეს. 2004 წლის სექტემბერში რუმინეთის ფლოტს 221 „არჯანგული“ (ეკს. F95 „აღონიანი“) და 2005 წლის მარტში 222 „არჯანგული“ (ეკს. F98 „კოვეტრი“) შეემატა. საინტერესოა, რომ მიდერნიზაციის შემდეგ ფრეგატებზე შტაბით გათვალისწინებული „პარაზის“ ხომალდ-სწინააღმდეგე და „სი ვულფის“ საზენიტო სარაკეტო სისტემები მოხსნილია.

რუმინეთის კარგად განვითარებული ეკონომიკაში მრეწველობა აქვს, რომელიც თანამედროვე ხომალდების აგების საშუალებას იძლევა. სამხედრო ფრეგატზე აგებული 6000 ტონა წყალწვევის საესკადრო ნაღობანი „მერაშემეტი“, „ტეტალიის“ სერიის კორეტები, „კოსარის“ სერიის ნაღობ-გადამლობები, „ეპიტროპის“ სერიის სატორპედო კატარალები და სხვ. ზემოაღმოთვლილ ხომალდებზე საბჭოთა წარმოების შეარჩეულია დგას.

სამხედრო-საზღვაო ძალების პირადი შემადგენლობა 7750 მოსამსახურეს ითვლის და მასში შედის: საზღვაო ქვეითი ბატალიონი, საზღვაო ავიაცია და სამხედრო-საზღვაო ფლოტი;

საზღვაო ქვეით ბატალიონში 600 კაცი მსახურობს და მსუბუქი იარაღით არის აღჭურვილი;

საზღვაო ავიაცია 100 კაცს ითვლის და შეარჩეულია შვედურფრეგატი აქვს. 5 ერთეული მძიმე Ми-14 მხლებელი, ხოლო მსუბუქი 6 „ალეუტ III“ (IAP-316) სა-

ბრძოლო ხომალდებზე ბაზირდები.

სამხედრო-საზღვაო ბაზების: კონსტანცა (მოავარი) და მანგალია; ბაზრების პუნქტებია შვედეთში: სულინა, ხოლო დუნაზე: ვალატი, ვურჯული და ტურნა;

სამხედრო-საზღვაო ფლოტის შემადგენლობა:

წყალქვეშა ნავი „დელოფნული“ (3.877); სარაკეტო-საესკადრო ნაღობანი „მარაშემეტი“;

ფრეგატები: „არჯანგული ფერდინანდი“, „არჯანგული“ (3.22);

კორეტები: „პეტრ ბარბურენი“, „ესპილე სკოდრა“, „ესპილე ურსიანი“, „ეუკლინი როსკა“ (3. „იტეტალი I“); აუტოსტატი სებასტიან“, „პორია მაკელარიუ“ (3. „იტეტალი II“); „ზიორული“, „ესკარესული“, „ალასტურული“ (3.1241);

სარაკეტო კატარალები: „სიომული“, „ერეტული“, „ალიატროსული“ (3.205);

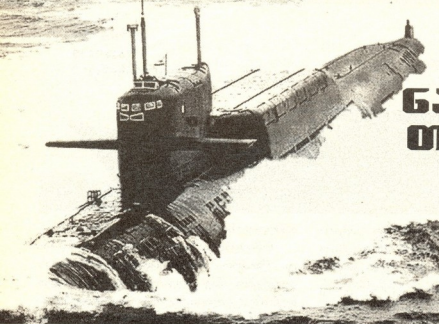
სატორპედო კატარალები: „სმეული“, „იველია“, „ვირტეკული“, „ეულიკანული“, „ტრანზეული“, „ტორნადა“ (3. „ეპიტროპი“); 6 ერთეული (3. „პურეა-ჩინიზი“); ნაღობ-გადამლობები: „იონ მურჯესკი“, „კონსტანტი ბალესკი“ (3. „კოსარი“); შესამე ხომალდი „კრევიორი ანტიპა“ მხედრავად გამოიყენება;

საზღვაო მტრავალიები „რუფუს ლვი“, „ილუზი დინესკი“, „დიმიტრი ნიკოლესკი“, „ილიხანდრე ასტრე“ (3. „მუსკა“); მცურავი ბაზები: „კონსტანცა“, „მიდია“ (3. „კროიტიორი“);

დამხმარე ფლოტი 18 გემსა და კატარას ითვლის. მათ შორის არის იალქიანი სასწავლო გემი „მორჩეა“;

დუნაის ფლოტილიის შემადგენლობა: მინიტორები: „კოვალინენი“, „ბარტანუ“, „კატარული“ (3.1310), „არაბოა“, „იანუზი“, „სმარან“, „პოსლად“, „როვიენი“ (3. „ბრუტარ II“); 12 პატარა მინიტორი (3.V 76); საატარული კატარალები – 17; სამდინარო მტრავალიები – 6; ბარაგა – 8; სასაზღვაო პოლიციის განკარგულებაში 1 კატარა;

სამხედრო-საზღვაო ძალების სარდალია კონტრადმირალი ვიქტორ ბლიკინა. სამხედრო მუზდეკუები ბაიანთან დღესასწაულს 15 აგვისტოს აღნიშნავენ.

წყალქვეშა ნავების უსწრაფესი თავგადასავლები

ლირიებისათვის კაპიტან-ლიტენანტ ფიოდორ ვიდაიევის მე-1 თაურთის წყალქვეშა ნავი 11-421 გავიდა. ჩრდილოეთში გერმანული გემების ქარაგები იშვიათად ხვდებოდნენ და სამკოთა ნავები ბაზაში ხშირად ხელმოცარულები ბრუნდებოდნენ. მიუხედავად ამისა, ყოველი გასვლა დიდ რისკთან იყო დაკავშირებული.

28 მარტს, როგორც იქნა, გერმანული სატრანსპორტო გემი გამოჩნდა, მაგრამ შუტგვა უშედეგო გამოდგა. ცურვა გაგრძელდა და 8 აპრილის საღამოს, 9 საათზე მოულოდნელად ნავის კორპუსი კიონსთან ძლიერმა აფეთქებამ შეაზანზარა. მეშვიდე ნაკვეთურში წყალი შევარდა და 11-421-მ ჩაძირვა დაიწყო. ეკიპაჟს ფსკერისკენ უმართავი ჩაძირვის შეჩერება და სასწრაფოდ ამოვიწმინთა მთავრება. ნავი კი ვაღარა, მაგრამ დათავიერებამ მძიმე დაზიანებები გამოაოქონა. აფეთქებას წამყვანი ხრანები მოველივა, ხოლო ხრანების ლილვები გაელუნა. რაც ყველაზე უნდაშეოთხებელი იყო, არც ცურვა და არც ჩაყვინთვა აღარ შეიძლებოდა. არადა, წყლის დინება ნავს ნაპირისკენ მიაქანებდა და გერმანელების კონტროლირებად ტერიტორიაზე 1,5-2 მილიონ რჩებოდა.

გამოუვალ მდგომარეობაში ჩავარდნილ ეკიპაჟს ორიგინალური იდეა კაპიტან-ლიტენანტმა კაუტსკიმ მიაწვდინა. მის წინადადებით დიხელის ძრავისა და ტორპედოების გადასაფარებელი ბრუნების მალითებისაგან აფრები შეკურნეს და პერისკოპზე აღმართეს. ნაპირიდან მჭროლავმა ქარმა აფრები დაბერა და ნავი ნინელ-ნა შუა ზოვისკენ გაიქანა. იმულებობაში დრეფტმა თითქმის 23 საათს ვაკისტანა. 11-421-ს მთავრ წყალქვეშა ნავი K-22 შეხვდა და ეკიპაჟი ბორტზე მიიღო...

...არც ისე დიდი ხნის წინ, „ცივი ომის“ ხანაში, ერთმა საბჭოთა წყალქვეშა ნავმა არანაკლებ კურიოზული, უძიბისის წუთები გადაიტანა და ლამის წყალქვეშა „ტიტანიკად“ იქცა.

1988 წლის 19 მაისს ჩრდილოეთის უღვრის ატომური წყალქვეშა ნავი K-475 (3.667) საბრძოლო სამსახურის დროს წყალქვეშა 48 მეტრ სიღრმეზე 3.8 კვანძით მიდევარდა. ნავის მეთაურისათვის ცნობილი იყო, რომ ამ რაიონში მდრეფტე აისბერგების წყალქვეშა ნაწილი თითქმის 50-70 მეტრს აღწევდა. ასეთ პირობებში ცურვა 90 მეტრ სიღრმეზე შეიძლებოდა, მაგრამ მეთაურმა უსაფრთხოების ზომები არ მიიღო. მეტრც, ზომილზე დაბალი ატმოსფერო ჰქონდა შექმნილი, ოვიცრებისა და პირადი შემადგენლობის რეკომენდაციებს არ ითვალისწინებდა და თავის გამოცდილებას გადამტებულად აფასებდა.

23.15 საათზე ნავმა აისბერგის წყალქვეშა ნაწილი შეჯახების შემდეგ ძლიერ დარტყმა მიიღო და ყინულის შიშში გაიჩხირა. ნავმა აისბერგის ტყვეობაში 20 წუთზე მეტი დამყო. გათავისუფლებულმა კი საბრძოლო მორიგება შეწყვიტა და სასწრაფოდ ბაზაში დაბრუნდა. დოკუმ დათავიერების შემდეგ გაირკვა, რომ დაჯახებას მსუბუქი კორპუსის გარსამოში მნიშვნელოვან დაზიანებებს, შუგრიდან გამოსულივი ჰიდროლოკატორის გარსამოში, სატორპედო აპარატურის სახურავები და სხვ. ამის გამო K-471-ს ხანგრძლივი რემონტი დასჭირდა.

თეიმურ ჩაჩანიძე

საკუთრებზე მეტია, რაც წყალქვეშა ნავებს საბრძოლო და სამოქალაქო ხომალდების ჩასაძირავად იყენებენ. ამ ხნის განმავლობაში უამრავი საინტერესო და ზოგჯერ დაუჯერებელი ამბავიც მომხდარა.

ერთ-ერთი კურიოზული შემთხვევა პირველ მსოფლიო ომს უკავშირდება. 1916 წლის 1-ელ აპრილს ჰამბურგში, „პლომ უნდ ფოსი“ ვერფზე უცნაური წყალქვეშა ნავი დაბინდა. ომმა თავიდან საშუალო კლასის ნაღმგადაძლიობად ჩაფიქრებული UC-20-ის სატრანსპორტო ნავად გადაკეთება მოითხოვა. სუბ-მარინის მოცულობითი სათავსები პროვინციის დიდ მარკა იტყვდა და ზღვაში ხანგრძლივად დროთი ყოფნის საშუალებას იძლეოდა. გერმანიას ასეთი ნავები მცირე აზიას და ჩრდილოეთ აფრიკაში ინგლისელთა წინააღმდეგ მებრძოლი არაბთა ტომებისათვის იარაღისა და საჭურვლის გადასაცხიდად ეს-აკტირობოდა.

ნავის შეშენებლმა სექტემბრის პირველ რიცხვებში დასრულდა და უკვე 11-ში UC-20 ადრიატიკის სანაპიროზე მდებარე პორტ კატოროში იდგა. ავსტრიის ფლოტში ის U-60 ნომრით ჩაირიცხა.

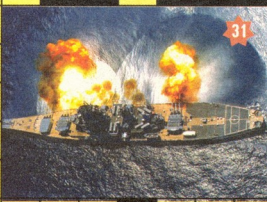
დაიწყო სამხედრო სამსახური და იარაღის ტრანსპორტირების სახითაო ლაშქრობები. არაბები დახმარებით კმაყოფილი იყვნენ და ერთ-ერთ ტომის ბელადმა გერმანელებს მადლობა თავისებურად გადაუხადა – მან იმპერატორ ვილჰელმს აქლემი აჩუქა. ომის პირობებში გერმანიაში „საჩუქრის“ ვადატანა მხოლოდ წყალქვეშა ნავით თუ მოხერხდებოდა და ნავის მეთაურს, ობიერლიტენანტ ბეკერს სხვა რა გზა ჰქონდა – შეთვარებას სათავსებში აქლემის სამყოფი საკვები ჩატვირთეს, ხოლო „საჩუქარი“ გემბანზე, ბოგურასთან დაბეჭ.

ნავმა კურსი ავსტრიის პორტ პოლასკენ აიღო. სამსოროების შემთხვევაში, ჩაყვინთვა მხოლოდ 8 მეტრზე შეიძლებოდა. ამ სიღრმეზე ნავის ბოგურა წყლით იფარებოდა, ხოლო აქლემის თავი წყლის ზედაპირზე რჩებოდა. უჩვეულო მოვზაურობა წარმატებით დასრულდა, თუმცა ჩაყვინთვა რამდენიმეჯერ მაინც მოუხდა. უკანასკნელად პორტში შესვლისას ჩაყვინთვის და ამან მეთევზეები ძალზე დააფრთხო. წარმოიდგინეთ, რა დაემართებოდათ საქმაოდ დიდი სიჩქარით მცურავი წყლიდან ამოშვრული აქლემის თავის დანახვაზე და მისი განწირული ღრიალის გაგონებაზე...

...მთავრე მსოფლიო ომის დროს კი საქმაოდ ორიგინალური გამოსავალი იპოვეს ერთ-ერთ საბჭოთა წყალქვეშა ნავზე, რომელმაც დავალების შესრულებისას მძიმე დაზიანება მიიღო.

1942 წლის 19 მარტს ბარენცის ზღვაში საბრძოლო პატრუ-

	1		2		3		4		5
	6				7	8			
	9								
	10		11				12		
13		14		15					16
17								18	
19								20	
	21		22		23		24	25	
26	27		28		29				
					30				
31									
					32				
33									

ქართული ენათმეცნიერება

თარგუმულად 1. ფრანგული ატომური სარაკეტო წყალქვეშა ნავი; 4. საძვრო ბრძოლის ისტორია; 6. ვერტმფრენების მწარმოებელი ქარხანა ისრაელში; 7. კასპეთა ბაღის მეთაური; 9. ფრანგი პროტესტანტები, „პარიზის ღამის“ მხსენებელი; 10. რუსული ვერტმფრენის მარკა; 11. ბრიტანული სამხედრო-სტრატეგიული თვითმფრინვა; 13. საბრძოლო ვაეუმისანი მსქენების მწარმოებელი შვეიცარიული ფირმა; 17. ისრაელის „პერიპერი“ ტიპის საშუალო სიშორის მართული რაკეტა; 18. ორლანდის პორტი და სამხედრო-საზღვაო ბაზა; 19. აამინის დედაქალაქი; 20. ფიზიკის მატის ნახევარი; 21. ესკიმოსების ნავი ტვირთის გადასატანად და ვეშაბებზე სანად-

იროდ; 24. შთანთქმავ მემორ მართვა შორის სიამარი მომუშავეების შეწყვეტის შესახებ; 26. ამერიკელი ავიამბა იტალიაში; 29. დღევანდელი ცხვირი; 30. თურქეთის სამხედრო-საძვრო ძალებისა და ნავთის არხობობი ქალაქი იზმირში; 31. რამდენიმე ქვეყნის ხშირი სილია ერთდროულად; 32. საზღვო წვედელა, დარბაზის; 33. ვაჭრის პურანეთი შეჭრული მძიმე კავალისის მხედარი. **შეხვედრად** 1. საზღვაო ბაზრების ამერიკული ფრონისანი რაკეტა; 2. არგენტინული ტანკისინადადმდეუ სადაცერი კომპლექსი; 3. ფეკრანგი სეკვლითი დისეის პროცედურისის; 4. პოლცელი საფრანგეთში; 5. ამერიკის მოუმი, რომელმაც მოთხოვნილია ტრიაის იმის ბოლი მეთუ წლის

ამბე; 8. ამ თუ იმ სახელმწიფოს დადგენის ორგანიზების სადღელო თანამშრომელი; 11. რუსული თვითმფრინავის მარკა; 12. სახელმწიფო ორგანიზების მურ მადეული დასაცელი ზობის; 13. დაეიქრება ვერტვა; 14. მუქავის მოაბრი სამხედრო-საზღვაო ბაზა; 15. კანდარი სამხედრო ვერტმფრენი; 16. საძვრო ფლოტი; 18. ერთგარი სისტემის რეალიზაცია; 22. საზღვაო ბრძოლის ძველური ხერხი; 23. პროვლეგირებელი ქვეითი ვარი მე-14-მე-19 საუკუნის ოსმალეთში; 25. გაუქვებზე ბული მუქელ-ისარი; 27. საეკიმობილი ვუის ან ველორტკის მუწითი ცნადრილი ნაწილი მრუდს-ამოხანი მომრიაისათვის; 28. სახელმწიფო ევროპაში, რომელსაც არ მუქვის არმა.

ფერხლის წინა ნომერში გამოქვეყნებული პარსენდლოვრდის“ მასუბები: **თარგუმულად**: 1. ბატალიონი; 6. კოი; 7. პარტკირი; 8. დრეკა; 9. ბერეტა; 11. ოსბრე; 14. დივიზია; 17. ვორა; 19. ლიტვა; 20. რეი; 21. პერტა; 22. პირატა; 25. ოისი; 27. სტილბეტა; 28. რაგი; 30. მაკაროვი; 31. ფარი; 32. ღანისი; 33. აკამი. **შეხვედრად**: 1. ბაპალიონი; 2. ტორბელი; 3. ლეკვი; 4. რეიდერი; 5. კობრა; 6. კოლერი; 10. ური; 12. ფლაგმანი; 13. დილიგენსი; 14. ვეტერანი; 15. ზუგა; 16. კორვეტი; 21. გენერალი; 22. პიჯვინი; 23. ანზა; 24. ოელი; 27. აკაბა; 29. ფორტი; 30. მია; 31. ფია.

ლექსი

ლიბსუბის ჯოდესი

ვინც ერთხელ მაინც დაფიქრებულა სიკვდილ-სიცოცხლის რაობაზე, დავეუ-
ანხმება, რომ ადამიანის ცხოვრება მუდ-
მივ ბრძოლაა. ჩვენ გამოუდებით ვებრ-
ძოვი ჩვენს კონკრეტულ თუ ასტრატულ
მტრებს, კონკურენტებს. ხშირად ბრძოლა
მუშტი-კრივით გეისევს, იშვიათად ინ-
ტელექტით, ზოგჯერ კი ცივილიზებული
მეთოდით – სასამართლოს მიმართაფი
ხოლმე. ასეა თუ ისე, ერთიად ურთ-
იერთობების გარკვევაში ერთი. ალბათ,
ასევე იყო ჩვენი წინაპრებიც, რომელმაც
კონფლიქტების მოგვარებაზე უძველესი
დროიდანვე ისევე ზრუნვა და მათი გადა-

ჭრის მრავალგვარი საშუალება მოიგონა.
მათ შორის ყველაზე ეფექტიანად ოდით-
განვე ორთაბრძოლა იყო აღიარებული.
ბრძოლის ტრადიცია კაცობრიობის
ისტორიაში ერთ-ერთი ყველაზე ასაკო-
ვანია და, რაც მთავარია, ყველა ხალხში
თავისებური, ზოგჯერ მეტად ორიგი-
ნალორი წესებითაც გამოირჩევა. მაგა-
ლითად, პრაქტიკული ვიკინგები ძველ
ტრადიციასაც ინარჩუნებდნენ და ამავე
დროს მომებთან საქმინობასაც ეწეო-
დნენ. ისინი ლელისმგვარ შერკინებას,
რომელსაც მათ ენახე „ჰოლმანგი“ ეწოდე-
ბოდა, გორაკზე მართავდნენ. იბრძოდნენ

ყოველგვარი წესის გარეშე, სანამ მოწი-
ნაოდმდევე უსულოდ არ დაუნარცხებოდა.
თითქოს დამარცხება არ ემართოდა, ამ
უკანასკნელს გამარჯვებულისათვის
წინასწარ შეთანხმებული თანხაც უნდა
გადახადა. პროფესიონალი ლელანტე-
ის საარსებო წყარო ფიზიკურად სუსტი
და მდიდარი მეტოქეები იყვნენ. ხშირად
მათ არასასურველი პირების თავიდან
მოსაცილებლად იყენებდნენ, ანუ თან-
ამდროვე ტერმინი რომ ვისმართო, კილ-
ერის ფუნქციას აკისრებდნენ. ძირითადად
კი ლუელი ფულის შოვნისა და თავის
შექცევის საშუალება იყო.

ყველა დროის ხელისუფლება ებრძო-
და ამ მოვლენას. არც არის გასაკვირი,
ყოველდღიურად ათეულობით ჯანსაღი
შეომარი იღუპებოდა. და აი, მე-II საუკუ-
ნის დამდეგს „ჰოლმანგი“ აკრძალეს ჯერ
ისლანდიაში (1006 წელს), შემდეგ კი
ნორვეგიაში (1012 წელს).

VI-VII საუკუნეების ევროპაში ორთ-
აბრძოლა სასამართლოს ნაწილს წარ-
მოადგენდა. იგი ერთგვარად უზენაესი
სამსჯავროსაც განასხივრებდა – სწამ-
დით, რომ ღვთის შეწყუბობით მართალი
აუცილებლად გამარჯვდება.

ხშირად დაპირისპირებულ პირთა
ნაცვლად დაქირავებული, გამოცდილი
მებრძოლები ერკნებოდნენ ერთმანეთს და
ილი წარმოსადგენია, რამდენად „ობიექ-
ტური“ იქნებოდა სასამართლო... მოგვი-
ანებით სარაინდო ორთაბრძოლები ერთ-
ნალორად შედგირებად და სანახაობად
იქცა. მაუხედავად ამისა, ბუმბულიანი
ფოლადის მუზარადით შემკული მეტო-
ქეები კვლავინდებურად ოცნებობდნენ
გამარჯვებაზე, იმაზე, რომ თავიანთ ღირსებას
დაიცავდნენ.

შუასაუკუნებრივი „ღვთის სამსჯავ-
როს“ ცივილიზებული სასამართლოთი
შეცვლად ვერ გადასწვებია ის პრობლემა-
ტი, რომლებიც არისტოკრატთა ღირსების
საქმე იყო. მართლაცდა, თანამოსაუბრის
ყოველი გაუფრთხილებელი სიტყვის ან
გამოხედვის გამო სასამართლოს ხომ ვერ
მიმართავ. ამიტომ იყო, რომ XVI-XVII
საუკუნეების ევროპაში ლელეების ნამდ-
ვილი ეპიდემია დაიწყო – ფრანგი, იტალი-
ელი, ინგლისელი, ესპანელი ღირები, სე-
ნორები, ლორდები, სირები და სხვა
კეთილშობილი კავალრები ერთიმეორის
მიყოლებით იხოცებოდნენ. ელიტური
საზოგადოება ღირსების კოდექსს უფრო
დამნიშნებლობას ანიჭებდა, ვიდრე სახ-
ელმწიფოს ოფიციალურ კანონებს. მა-
გალითად, ფრანგები ერთმანეთს ლელეში
ერთმანელო წერილმანების გამოც კი
იწყევდნენ. გაისხნეთი ალექსანდრე დუ-
მას „სამი მუშკეტერი“, სადაც საყვარ-
ლის მოქარგული ცხვირსაზოცის, შხრის
გაკურის და უკბილო ხუმრობის გამოც

კი ღუელი იმართება. ათოსი პორტოსს ღუელის მიზეზს ეკითხება, ეს უკანასკნელი კი უპასუხებს: „ვიბრძვი... უბრალოდ იბრძვი, რომ ვიბრძვი“. აი, იმდროინდელი ფილოსოფია, რომლის წყალობითაც ლულოვიკო XIII-ს მეფობის დროს ღუელებს ორი ათასზე მეტი დიდებული ემსხვერპლა. მათ შორის ბევრი მართლაც ღრისეული ადამიანი იყო. კარდინალ რიშლეოს ინიციატივით, 1626 წელს, მეფემ ღუელი აკრძალა. ღუელის მონაწილეებიც და სეკუნდარტებიც თანამდებობის დაკარგვით, პენსიისა და ქონების შესაძენად ნაწილის ჩამორთმევით ისჯებოდნენ. ჩუბების მოთავეს კი ყველაფერ ამასთან ერთად სამი წლით საშობლოდან გაძევება ელოდა. იყო შემთხვევებიც, როდესაც

ტყების, გამცემი და მხალისი ადამიანების ზიზი. აი, ყველა ის პრინციპი, რომლითაც ევროპაში ხელმძღვანელებდნენ. მათი დაცვა არისტოკრატიისათვის უშთავრეს მოვალეობას შეადგენდა. ის, ვინც თავს აარიდებდა ბრძოლას, დაცინვა და შერცხვენა ელოდა. ითვლებოდა, რომ ღუელი ხელს უწყობდა ზნობის შენარჩუნებას საზოგადოებაში. ფრანგი მორალისტი ბობენარე ამბობდა, რომ ღუელი სასარგებლოც კი იყო - ღუელი ლეგამს სდებდა ძლიერთა ამა ქვეყნისათა და ქვეშევრდომების აბუნად ადგების საშუალებას უზღუდავად...

მას შემდეგ ვაიდა ხანი. ახლა ღუელი აღარ არსებობს. ის პირქუშ და მაღალ ციხე-კოშკებთან, მოქარვულ მანქანებთან და პეჟიან პანტალონებთან ერთად საუკუნეების წიაღში დარჩა.

კანონის დამრღვევს ტიტულსაც ჩამოართმედნენ. მაგრამ რაოდენ გასაკვირიც უნდა იყოს, მკაცრმა სასჯელმა ნაყოფი არ გამოიღო. ღუელები ძველდებურად იმართებოდა...

ოქროს ციხე-ციხელებით დაავადებულ აფრიკაში ღუელმა მასობრივი ეპიდემიის სახე მიიღო. თუ გვინათ, რომ ლუკონო ვისკონტის ფილემბში გათამაშებული სიუჟეტები მხოლოდ სცენარისტის ფანტაზიის ნაყოფი იყო, ცდებით. ველურ დასავლეთში ერთმანეთს ნებისმიერი მიზეზის გამო ებრძოდნენ. სწორედ იმ პერიოდში იშვა გამოთქმა: ღმერთმა შექმნა ადამიანები, ზოლო კოლტმა ისინი გაათანაბრა. ანუ იმას გულისხმობდნენ, რომ ვისაც ხელთ „კოლტი“ (არც სხვა მძლავრი რევოლვერებს უწოდებდა) ეყარა, - არ ჰქონდა მნიშვნელობა მდიდარი იყო თუ ღარიბი, - გადარჩენის თანაბარი მასის ჰქონდა...

ევროპულითავეს ღრისების მთავარი ელემენტები იყო: სიმაკაცე, კეთილშობილება და ქალის პატრიცეობა, ასევე, მიღალა-

თმის გაღანეგზვის კლინიკა «თაღიზი»

თმის გაღანეგზვის პირველი სასისოლიზაზული კლინიკა აზიიკარაკასიაში

მრეაალნიანი გეოფსიღეაა, ხარისხი, გარანტირეული შედეგები
 უსაღანი აზიიკიპული მეთოღეაი - გოლოღ გეაინათე
 ფოლიკული გეოთინანეგზვის მასხგაზური ტრანსპლანტასიაიზი,
 სტეპოფიკოსკოპული ტეაქოლოზია, F.O.X-პროსეაღარეი

თმის გაღანეგზვა ხოტციოღეაა 2-3 საათში უმტკინეულოდ
გაღანეგზვი თეა გუნეგზვივდ იზრღეაა დე არ ხვივა,
ქოსეულტასიეი უფასო დე ანოწიეური.

გულავეზის ქ. 22, მისაზღრეევის ჰოსპიტალი, III სართული
 ტელ.: 25-37-39; 37-50-89; 899-53-07-10 www.talizi.ge

КОМБАТ

კომპობული ჯავახანბრანსპორტი

როგორც რუსები ამბობენ, „კომბატი“ ამერიკული „ჰამერის“ ტირსეული კონკურენტია. ეს მანქანა „ჯიპსა“ და ჯავახანბრანსპორტიორს შორის რაღაც საშუალო რგოლს წარმოადგენს და მისი დანიშნულება მალატი სამხედრო ჩინების ცხელ წერტილებში უსაფრთხო ტრანსპორტირებაა.

როგორც ვეღა რუსული (საბჭოთა) მანქანა, „კომბატიც“ სხვადასხვა მარკის უცხოური მანქანების ნაწილებ-ისაგან „აკრეფილ“ ეკლექტიკურ ნაზავს წარმოადგენს. ძრავი და სავალი ნაწილები, რომლითაც 160 კმ/სთ სიჩქარეს ათითარებს, General Motors-ისაგან აქვს ნასესხები.

მიუხედავად იმისა, რომ მანქანის მასა 3500 კილოგრამს უდრის, 100 კილომეტრ სიჩქარეს ამერიკული ძრავის წყალობით მაინც 9 წამში აღწევს.

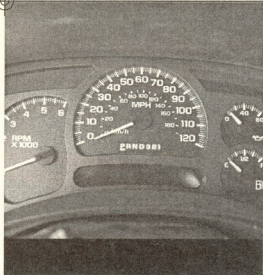
გარეგნულად მანქანა უცხო პლანეტიდან ჩამოფრენილ უზარმაზარ ზოჭოს წაგავს. „კომბატი“ სიგრძით 5100 სანტიმეტრია, სიგანეში კი 2100 სმ. ამ უცნაური მანქანის ავტორმა და პარფიონომმა თავიდანვე ჩაიფიქრა, რომ მას შიშის აღმბერული, უხეში და მტაცებლური იერი უნდა ჰქონოდა. „საუკეთესო თავდაცვა – თავდასხმა“, – განმარტა მან. მანქანას თითქმის კვადრატული უკანა ნაწილი აქვს. საბარგულში ჩადებული დიდი ზომის ცეცხლმქრობი უკიდევანო სიერცეში „კრიკტის“ ფირმის სანთებულასავით მოჩანს, რასან სანთებულაზე მიღვა საქმე, აღენიშნავთ, რომ ბენზინის

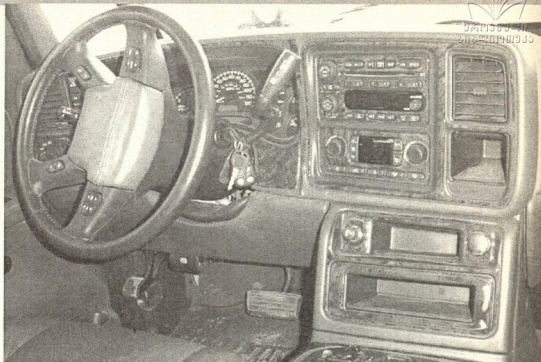
КАМАЗ

KOMBAT

სიჩქარის მაჩვენებელი აშკარად რომელიღაც ამერიკული მანქანიდან არის გადმოყენებული...

მანქანა, რომელიც 150 ათას დოლარამდე ღირს, სალონს ბევრად უფრო მაღალი ხარისხით უნდა გამოირჩეოდეს

„კომპატი“ სულ სამი კარი აქვს, ერთი — მძღოლისთვის და ორიც მარჯვენა მხარეს...

აუზს ორი სარკველი აქვს. ამიტომ ავტოგასაძირ სადგურს მარცხნიდან მიადგები თუ მარჯვნიდან, სულერთია — ჩაასხი 200 ლიტრი „92“ მარკის ბენზინი და გაუღეკი გზას.

„კომპატი“ მარცხნიდან განსაკუთრებით უჩვეულო შესახედვია, რადგან ამ მხრიდან მას მხოლოდ ერთი კარი (მძღოლისთვის) აქვს, მეორე მხარეს კი ჩვეულებრივ, ორი კარი. გარდა ამისა, მას ორი სავაეკუაიო ლოუკიც აქვს: პირველი — ჭერზე, მეორე — მანქანის ფსკერზე, რომლებიც აგრეთვე ელექტროამძრავს მოკავს მოქმედებაში.

ტყვიანუბრები მინა, რომლის პირველ თავისუფლად მოთავსდება ყავის ფინჯანი, მხოლოდ მძღოლის კარზე იხსნება, დანარჩენი ორი კარის მინები მყარად არის ჩამონტაჟებული უსაფრთხოების ხარისხის ამაღლების მიზნით.

„კომპატი“ ჯავშანი ითვალისწინებს სამკარი დაცვის ვარიანტს, რომელთაგან თითოეულს დაცვის თავისი საიმედოობის დონე აქვს. საწყისი დონე ითვალისწინებს ეკიპაჟის წევრების დაცვას მსუბუქი ცეცხლსასრული იარაღით („მარკოვი“, TT, „უზი“ და სხვ.), საშუალო დონე წარმატებით ეწინააღმდეგება AK-დან და სახელგანთქმული ამერიკული შაშხანის G3-ის გასროლილ ტყვიებს. შესაძლო უმაღლესი დონე ითვალისწინებს ჯავშანგამტანი, კუმულაციური PПГ-7-ის წინააღმდეგობას.

„კომპატი“ ორმაგი ჯავშნის გარეთა ნაწილი გათვალისწინებულია ძირითადი დარტყმის ჩასახშობად. შიგნითა ნაწილი კი მანქანაში მსხლდომი ნამსხვრევებისგან იცავს. გარდა ამისა, „კომპატი“ ნებისმიერ მოდიფიკაციას შუ-

ოთხივე ნაშევანი ბორბალი და ძლიერი ძრავა მანქანას უტვობაზეც ეფექტიან სატრანსპორტო საშუალებად აქცევს, ოღონდ...

ძლია წარმატებით გადაიტანოს ტრანსი.

მძლიოს საბუშარი ადგილის შეხედვისთანავე რაღაც ნაცნობი, თან უცნაური შეგრძნება გეუფლებათ – ისევ ელექტრა, სხვადასხვა მანქანიდან აკრეფილი ნაწილები და უგემოვნო სიჭრელე – ერთმანეთში არეული ძვირფასი მოსაპირკეთებელი მასალა და იაფფასიანი პრიალა პლასტმასი. რას არ ნახავთ აქ – ძვირფასი ხიტი მოპირკეთებულ პანელში ჩასმულ საკონტროლო ნათურების გროვას, საათს, ვოლტმეტრს, წნევის მაჩვენებელს, ბარომეტრს, ბორტსმილმეტრპარატურის მაჩვენებელს, სინაილის, ანტენის, ვენტლატორის კლავიშებს. საჭეც ნაცნობია – რომელიღაც მანქანისთვის (უფრო ამერიკულისთვის) მშობლიური და ზედგამოჭრილია, აქ კი... ამერიკული სტილის სივარული სიჩქარეთა პანელსაც ეტყობა: მონაცემები მიღებშია მოყვანილი და მეტრული სისტემა მხოლოდ შემცირებული ობიექტივია წარმოდგენილი. ერთი სიტყვით, კომფორტისა და უხეში ძალის ნახავია ეს ჩვენი „კომბატი“.

მანქანის მოძრაობაზე პასუხს აგებს Chevrolet Suburban-ის ტრანსმისია, ხიდები, საკიდრები, კრუიზ-კონტროლი. საკიდრები მხოლოდ წინა თვლებზეა დამონტაჟებული, უკანა ხიდი „ვოლგასაგით“ რესორებზე დგას. დაშორება დელამიწიდან მანქანის „მუცლამდე“ 315 მილიმეტრია. ამიტომ „კომბატს“ უგზობობისა არ ეშინია, რადგან ოთხივე თვალი ავტონომურად მოქმედებს. რაც შეეხება ასფალტს, „კომბატი“ თავისი დაუნდობელი, ლოკომოტივისებური მასითა და იერთ მას სრულიად ეუფლება. მკვერი მოსახვევებსაც კი ოღნავ შესამჩნევი გადახრით გადის. „კომბატის“ მართვა ძალიან ადვილია, მიუხედა-

ვად მისი ზომებისა, იგი საკმაოდ მოქნილად მანევრირებს. ზიხარ ამ მანქანაში და ისეთი განცდა გეუფლება, თითქოს ფეშენებელურ ბლინდაჟში იმყოფები.

გასაღების ბაზრის ძიებაში „კომბატის“ ავტორებმა მანქანა პირველად არაბეთის გაერთიანებულ საამიროებში გამართულ გამოფენაზე წარადგინეს. რუს ჟურნალისტებს თუ კენდობით, შეიხები

სახტად დარჩნენ, მოუხდევად ამისა, არც ერთი შეკვეთა მათგან არ მიუღიათ. არაბები ყველაფერთან ერთად „კომბატის“ ფასიც გააკვირვა – მსგავსი კლასის უცხოური მანქანები ნახევარ მილიონ ევროზე ნაკლებად არ ფასობს, „კომბატი“ კი 150 ათასი ამერიკული დოლარი ღირს. ეს კი პოსტსაბჭოური სივრცისთვის დიდი ფულია. „კომბატს“ თითო-თითოს, ხელით აწყობენ.

P. S. სხვათა შორის, „კომბატის“ გამოფენაზე წარდგინის შემდეგ „პრესტიჟული БТР“-ის შესყიდვებმა ერთი შეკვეთა მაინც მიიღეს, ოღონდ უჯავშნო ვარიანტზე და ისიც დსთ-ის ერთ-ერთი ქვეყნიდან.

რა ქნას ამ ორიგინალურმა შემკვეთმა? – თუ ფული აქვს, მტრები არ ჰყავს და შესაბამისად, ჯავშნიანი მანქანა არ სჭირდება. იყიდის კუთხოვანი ფორმის მრავალფარიან „კომბატს“ და მძღოლებისა და ფეხით მოსიარულე მოქალაქეების შემინებულ და გაკრებულ სახეების ცქერით ლტკებება...

„მაჭთამალურად შეჯავშნული იმდენად მძიმეა, რომ ისეთ ადგილებში, სადაც გავლა არ უნდა გასაჭირვებოდა, ხშირად ხდება „ხელით სათრევი“

014/27

ჩეხური CZ-75-ის იტალიური კლონი

„ბერეტა“ არ არის, მაგრამ...

ამ, თითქოს ნაკლებად ცნობილმა იტალიურმა პისტოლეტმა, Tanfoglio-მ რამდენიმე წლის წინ საქართველოში დიდი მძლავრება გამოიწვია.

გამოძიების მტკიცებით, სწორედ ამ მარკის პისტოლეტიდან გასროლით მოკლეს ცნობილი ჟურნალისტი გიორგი სანაია...

2000 წლის შემდეგ სწორედ ამ მარკის პისტოლეტები შეიძინა საქართველოს შსს-მ და მათი დიდი ნაწილი დაცვის პოლიციას გადასცა.

ამ პერიოდში ჩატარდა შექმნილი იტალიური პისტოლეტების ბალისტიკური აღრიცხვა, რამაც გააიოლა მკვლელობის ადგილას აღმოჩენილი 9X19 PAR ტიპის ტყვიის გულას იდენტიფიკაცია...

იტალიური პისტოლეტი Tanfoglio, ფაქტობრივად, ჩეხური CZ-75-ის კლონი წარმოადგენს. გაუგებობებს კი იმით გამოიხატება, რომ პისტოლეტის კონსტრუქციის გაძლიერება არა მარტო 9X19 PAR ტიპის ვაზნების გასროლის საშუალებას იძლევა, არამედ უფრო ძლიერი

იმპულსის მქონე 10 მმ AUTO და .45 ACP ტიპის ვაზნების გამოყენებისაც (რა თქმა უნდა, საჭიროა ლულეების შეცვლაც).

პისტოლეტ Tanfoglio-ს იტალიური კომპანია Fratelli Tanfoglio SPA აწარმოებს T-95 სერიის შიფრტეკემ. იყიდება Tanfoglio-ს შემდეგი მოდელები: Standard-ი, Compact-ი, Force pro F, Force 99 და Force 99 Cary. არსებობს საპოლიციო ვარიანტიც.

„არსენალმა“ Tanfoglio-ს სწორედ ეს ბოლო, Force 99 Cary-ს მოდელი გამოსცა. უნდა ითქვას, რომ პისტოლეტის ეს კომპაქტური მოდელი არცთუ მარჯვე სახმარია მათთვის, ვისაც ხელის დიდი მტევანი აქვს – რუსული TT-ისა არ იყოს, მარჯვენა ხელის ნეკს ადგილი აღარ რჩება პისტოლეტის ტარზე მისაბჯენად და იგი ნახევრად ჰერშმა. ასეთ დროს მსროლელს ექნება შთაბეჭდილება, რომ იგი იარაღს შელიანად ვერ „გრძობს“.

ექსკლუზიური შეკვეთით
დამზადებული ტანფოლიო
კოლიმეტრული სამიზნით

მწვერულები, რაც ადვილებს დამონებას დღისითაც და ღამითაც.

ამჟამად ევროპასა და აშშ-ში Tanfoglio-ს სხვადასხვა მოდელი იყიდება და მას ახალი სახელიც – Witness-იც („მოწმე“) დაარქვეს.

ირაკლი ალაღაშვილი

ჩაინი ფოსი: Tanfoglio Force Compact-ის საერთო სიგრძე 195 მმ-ია (ლოულის სიგრძე 93 მმ-ს აღწევს), ხოლო სიმაღლე კი 130 მმ. პისტოლეტი 750 გ-ს იწონის და მასში 9X19 PAR ტიპის 13 ვაზნა თავსდება.

როგორც ყველა თანამედროვე პისტოლეტი, Tanfoglio-ც საკმაოდ „ზორბაა“ და მისი ყოველდღიური ტარება ქაშის მგზნით არც ისე მოსახერხებელია.

ამ იტალიური პისტოლეტის კომპაქტურ მოდელს (სხვათა შორის, ისევე როგორც მის მსხვილ თანამიმდებებს) არ აქვს საეციალური ღარები ლაზერის მზნის მარკენების ან ტაქტიკური ფარანის დასაყენებლად. და რაც მთავარია – სასხლეტის შეყენებას, როდესაც ჩახმაზი დამუშავდება, დიდი ძალდატანება სჭირდება – როცა გვინდა, ეს-ეს არის გაისვრი, კიდევ გაიწვეს სასხლეტის მოზიდვა. ერთი მხრივ, ეს კარგეცაა, ვთქვათ, ბავშვის ხელში მოულოდნელად აღმოჩენილი პისტოლეტი რომ შემთხვევით არ გაეარდეს. მორე მხრივ კი, ცუდია, რადგან Tanfoglio-ს მიუხევედელი მსროლელი სამიზნეს ძელად მოახვედრებს, რადგან სასხლეტის ბოლიმდე მოზიდვის შემდეგ ხელი დამაბულია და ამიტომ პისტოლეტის ლულა „თამაშს“ იწყებს...

გარდა ზემონახსენები ნაკლოვანებისა (აარსენალის აზრით – რედ.), Tanfoglio თავისი დადებითი თვისებებით ჩეხურ CZ-ს არ ჩამორჩება – ორმაგი მოქმედების მექანიზმი, როდესაც დამუშავებული ჩახმაზით გასროლა სასხლეტის გამოკვეთის შემდეგ ხდება; საიმედო დამცველი, პოლიმერული მასალებისგან დამზადებული ჩარჩო; დასამიზნებელ მოწყობილობაზე დატანებული თეთრი ფოსფორის

საქართველო

Tanfoglio

საქართველო
საქართველო